

Bæredygtighedsrapporteringens retlige ramme: en gordisk knude
Kandidatspeciale

Udarbejdet af Emma Hestbech Christiansen & Maria Jul Jensen
Juridisk Institut, Aalborg Universitet, 15. maj 2025

Titelblad

Dansk titel:

Bæredygtighedsrapporteringens retlige ramme: en gordisk knude

Engelsk titel:

The legal framework for sustainability reporting: a Gordian knot

Modulbeskrivelse:

Kandidatspeciale

Uddannelse:

Aalborg Universitet

Cand.merc.jur, 10. semester

Vejleder:

Ulla Steen

Udarbejdet af:

Emma Hestbech Christiansen 20205051

Maria Jul Jensen 20205500

Anslag (m. mellemrum):

153.760

Se bilag 6 – Skærbillede af anslag

Indholdsfortegnelse

Titelblad	1
Abstract	4
Forkortelser	5
<i>Definitionen af “greenwashing”</i>	<i>7</i>
1. Indledning	8
1.1 Emnevalg.....	9
1.2 Problemformulering	9
1.3 Afgrænsning.....	9
1.4 Metode.....	10
1.5 Retskilder	11
2. Retlig ramme for bæredygtighedsrapportering	14
2.1 Taksonomiforordningen (TR).....	14
2.2 Bæredygtighedsrapporteringsdirektivet (CSRD).....	16
2.3 Due diligence-direktivet (CSDDD).....	20
2.4 Årsregnskabsloven (ÅRL)	27
2.5 Bæredygtighed: Informationspligt kontra handlepligt.....	31
3. Rapporteringsstandarder og ESG-vurderinger	33
3.1 European Sustainability Reporting Standards 1 (ESRS 1)	33
3.2 European Sustainability Reporting Standards 2 (ESRS 2)	39
3.3 ESG-vurderingsaktører	43
3.4 ESG-vurderingsforordningen (ESGR)	47
3.5 Sammenfatning	53
4. Kompetence, tilsyn og håndhævelse.....	55
4.1 Bæredygtighedserklæringspligten.....	55
4.2 Sanktioner i lovgivning og samfundet.....	58
4.3 Sammenfatning	61
5. Faldgruber i ESG-rapporteringer	63
5.1 Potentielle faldgruber	63
5.2 Danish Crown	66
5.3 Overdreven kompleksitet.....	71
5.4 Grøn regulering: Balance mellem muligheder og begrænsninger	72
5.5 Deregulering eller forsimpning, herunder nye initiativer	74

6. Historisk perspektivering.....	79
7. Konklusion	81
8. Litteraturliste	84
9. Bilag	94
<i>Bilag 1 - Kriterier for at økonomiske aktiviteter er miljømæssigt bæredygtige, TR art. 3.....</i>	<i>94</i>
<i>Bilag 2 - De seks miljømål, TR art. 9</i>	<i>95</i>
<i>Bilag 3 - Mindste krav til oplysninger i ESRS 2</i>	<i>96</i>
<i>Bilag 4 - Registerkrav i ESG-vurderingsforordningen art. 14</i>	<i>97</i>
<i>Bilag 5 - Offentliggørelses krav om informationer fra ESG-vurderingsleverandører</i>	<i>98</i>
<i>Bilag 6 - Skærbillede af anslag</i>	<i>99</i>

Abstract

This master's thesis examines the complexity of the regulatory construction of sustainability reporting in the EU, and how this affects Danish companies' competitiveness in a global market. The thesis utilizes a doctrinal legal method to shed light on the implementation of the ESG-agenda in the EU regulation, as a result of international commitments. With a scope of large undertakings in non-sector specific markets, the research focuses on an environmental and governance aspect in these companies' business models.

The purpose is to examine the regulatory obligations imposed on large Danish undertakings by the Corporate Sustainability Reporting Directive. Including identification of potential pitfalls, the companies should be aware of and how to address such challenges.

The analysis shows that the regulatory framework is a Gordian knot. It is too complex for companies to comprehend and ensure that they manage to fulfill every obligation without it being too costly or affecting their competitiveness.

Since the legal obligation to implement measures in regard to sustainable development is imposed on the union companies, the regulatory construct of sustainability reporting should undergo a deregulatory process. This is to be done with the purpose of simplifying the reporting obligations and to support further sustainable development.

Forkortelser

BKG om efteruddannelse	Bekendtgørelse 2024-05-24 nr. 522 om obligatorisk efteruddannelse af godkendte revisorer
BP	Basis for preparation i ESRS
CSDDD	Corporate Sustainability Due Diligence Directive. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1760 af 13. juni 2024 om virksomheders due diligence i forbindelse med bæredygtighed (lovpligtig bæredygtigheds-due diligence)
Due diligence-direktivet	Se "CSDDD"
CSR	Corporate Social Responsibility
CSRD	Corporate Sustainability Reporting Directive. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2022/2464 af 14. december 2022
Bæredygtigheds-rapporterings-direktivet	Se "CSRD"
DANAK	Den Danske Akkrediteringsfond
EFRAG	European Financial Reporting Advisory Group
ESG	Environment, Social and Governance
ESMA	European Securities and Market Authority
ESRS	European Sustainability Reporting Standards
EU	Den Europæiske Union
EUL	Lov 2025-01-28 nr. 52 om uafhængige erklæringsudbydere vedrørende bæredygtighedsrapportering
Erklærings-udbyderloven	Se "EUL"
FN	De Forenede Nationer

GOV	Governance i ESRS
Green Deal	Den Grønne Pagt som udgør den politiske ramme og målsætning for EU's regulering på området for bæredygtighed og ESG.
IRO	Impact, risks and opportunities (Virkninger, risici og muligheder)
Kommissionen	Europa-Kommissionen
KPI	Key Performance Indicators (nøgleresultatindikator)
MDR	Mindstekrav til oplysninger i ESRS
MEI	Material ESG-issue (organisations begreb hos Sustainalytics)
MSCI	Morgan Stanley Capital International
NFRD	Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/95/EU af 22. oktober 2014 om ændring af direktiv 2013/34/EU for så vidt angår offentliggørelse af ikke-finansielle oplysninger og oplysninger om mangfoldighed for visse store virksomheder og koncerner. (Non-Financial Reporting Directive)
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development
Parisaftalen	FN's Paris Agreement, indgået 12. december 2015
ESGR	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/3005 af 27. november 2024 om gennemsigtighed og integritet i aktiviteter vedrørende miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige (ESG) vurderinger, og om ændring af forordning (EU) 2019/2088 og (EU) 2023/2859
ESG-vurderingsforordningen	Se "ESGR"
RL	Lovbekendtgørelse 2025-02-20 nr. 206 om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder
Revisorloven	Se "RL"
SBM	Strategy and business models i ESRS
SMV	Små og mellemstore virksomheder

TEUF	Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde
TR	Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2020/852 af 18. juni 2020 om fastlæggelse af en ramme til fremme af bæredygtige investeringer og om ændring af forordning (EU) 2019/2088
Taksonomi-forordningen	Se “TR”
Ændringsloven	Lov 2024-05-22 nr. 480 om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og forskellige andre love
ÅRL	Årsregnskabsloven, Lovbekendtgørelse af Årsregnskabsloven nr. 1057 af 23/09/2024 (implementerer EU’s CSRD)
Årsregnskabsloven	Se “ÅRL”

Der vil i specialet blive anvendt engelske betegnelser, hvor det findes relevant, for at være mest retvisende, f.eks. ved greenwashing, governance, compliance, scope samt andet terminologi i den internationale og Europæiske lovregulering.

Definitionen af “greenwashing”

For at definere begrebet greenwashing, er der taget udgangspunkt i taksonomiforordningens definition i betragtning 11, samt en sammenlægning af Delmas and Burbano definition fra 2011 og Lyon and Montgomery definition fra 2015 udarbejdet i en videnskabelig artikel udgivet på CBS’ database. Bæredygtighedsrapporteringsdirektivet og due diligence-direktivet har ingen definition af greenwashing, men begrebet nævnes som noget reglerne skal hjælpe med at sikre bekæmpelse af. Definitionen af greenwashing som anvendes i specialet er:

“Greenwashing defineres som den praksis at virksomheder gennem handlinger får deres miljømæssige performance til at fremstå bedre end den i virkeligheden er.”¹

Det skal bemærkes, at definitionen har for øje at det er investorer, forretningspartnere mv. der får det forkerte indtryk af virksomhedens miljømæssige performance.

¹ (Pedersen and Andersen 2023, side 12, afsnit Greenwashing and Related Concepts)

1. Indledning

I 2015 forpligtede FN's 193 medlemslande sig til 17 nye mål for den globale udvikling. Udviklingsdagsordenen satte for første gang fokus på en ambitiøs bæredygtig udvikling, hvilket blev startskuddet på en lang række politiske tiltag for at fremme både internationale og nationale reguleringer, for at opnå disse bæredygtighedsmål.

Bæredygtighedsrapportering er gået fra at være frivilligt til at være et reguleret krav, og blev for virksomheder først introduceret ifm. Taksonomiforordningen (2020). Det er senere blevet yderligere skærpet gennem bl.a. Corporate Sustainability Reporting Directive (2022). Det var i denne forbindelse, at begrebet ESG (Environmental, Social & Governance) blev fastforankret i EU reguleringen, og blev et nyt fokuspunkt i virksomheders årlige rapporter. De mange nye krav har affødt både praktiske og juridiske udfordringer, særligt i forhold til fortolkning, implementering og efterlevelse. Særligt for B2B-virksomheder rejser det spørgsmål om, hvordan bæredygtighed kan integreres i forretningsmodeller og værdikæder uden at blive reduceret til blot et kommunikationsredskab. Hertil kan rejses spørgsmål om hvorvidt den nye bæredygtighedsregulering er for kompleks til at opnå den ønskede adfærdsændring, og hvorvidt en reguleringsændring er påkrævet.

ESG-mekanismen er inkorporeret i denne politiske bæredygtighedspakke. Det forventes bl.a., at der i 2025 vedtages lovændringer med det formål at tydeliggøre og ensrette bæredygtighedsrapporteringskravene. Dette viser, at mekanismen er dynamisk og fortsat er i udvikling for at opnå gennemsigtighed.

Det højnede fokus på den nyligt indførte ESG-mekanisme og reguleringsudvidelsen medfører, ifm. de retlige forpligtelser, en øget risiko for retlige og omdømmemæssige konsekvenser. Der er i den forbindelse sket en udvikling af begrebet greenwashing. Greenwashing er nyligt anerkendt i et lovgivningsmæssigt perspektiv, og er ligesom ESG et begreb i udvikling, som tilpasser sig den dynamiske miljømæssige opfattelse. Greenwashing omfatter virksomheders vildledende oplysninger om deres bæredygtighedsniveau, hvormed de fremstiller sig selv bedre end realiteten.

1.1 Emnevalg

Denne specialeafhandling vil fokusere på og undersøge, hvordan Den Europæisk Unions (herefter Unionen, forkortet EU) reguleringsramme for Environment, Social & Governance-mekanismen (herefter ESG) med hovedfokus på Environment og Governance, påvirker danske virksomheders obligatoriske bæredygtighedsrapportering, samt den tilhørende risiko for greenwashing. Med stigende politisk fokus og dertilhørende krav til virksomheders ESG-rapportering, bliver gennemsigtighed og tilsyn afgørende for sikring af fælles standarder og tilgang til bæredygtighedsdokumentation og -vurdering. En fælles opfattelse af og tilgang til bæredygtighedsbegrebet er essentielt for danske virksomheder for at undgå miljøretlige faldgruber som greenwashing. Greenwashing som begreb spænder ligeledes bredt, hvorfor denne specialeafhandling vil fokusere på risikoen for greenwashing ifm. bæredygtighedsrapportering på markedet for handel mellem virksomheder.

1.2 Problemformulering

Hvordan implementeres EU's reguleringsramme for bæredygtighedsrapportering i Danmark, og i hvilket omfang udvider det store danske virksomheders forpligtelser? Hvilke juridiske faldgruber kan opstå, og sikrer nuværende tilsyns- og håndhævelsesmekanismer overholdelsen af reguleringsrammen?

1.3 Afgrænsning

Specialet afgrænses til at omhandle bæredygtighedsarbejdet og -rapporteringen på markedet for handel mellem virksomheder, og dermed vil specialet ikke omhandle markedsføring og det generelle forbrugeraspekt. Fokuset vil være på store virksomheder, samt disses indirekte bæredygtighedsvirkning for små og mellemstore virksomheder (herefter SMV'er). Det regulatoriske landskab for SMV'er vil blive begrænset til, hvad der indirekte påkræves gennem regulering af store virksomheder.

Det centrale i specialet er miljø og bæredygtighed, hvorfor det sociale forhold (S) i ESG ikke bliver inddraget. Governance (G) anses som et værktøj til at opnå miljømål (E), derfor afgrænses specialet fra emner som f.eks. korruption og anti-money-laundring under governance, da dette ikke er relevant for miljø- og bæredygtighedsdiskussionen.

Der fokuseres på obligatoriske rapporteringsforpligtelser for bæredygtighed. Der vil trods fokuspunktet blive berørt frivillig rapportering ifm. store virksomheders indirekte påvirkning på SMV'er, samt tilvalg i form af ESG-vurderinger.

Der afgrænses fra at blive behandlet anden EU-regulering, som ligeledes omhandler virksomhedernes ansvar, herunder NIS², AI forordningen³ og anden teknologispecifik regulering. I specialet fokuseres der på at skabe et generelt overblik og indblik i den bæredygtighedsregulering, som er relevant for alle store virksomheder, og særligt i deres indledende arbejde med bæredygtighedsrapporteringsreguleringen. Specialet fokuserer dermed på generel regulering, som kan omfatte både finansielle og ikke-finansielle virksomheder, derfor afgrænses det fra at berøre regulering, der er specifikt for finansielle virksomheder.

1.4 Metode

Strukturen for specialet, herunder de anvendte metoder og retskilder, der er blevet anvendt for at besvare problemformuleringen, vil i de følgende afsnit blive beskrevet og gennemgået.

1.4.1 Retsdogmatisk metode

Specialet er skrevet med en metodisk, systematisk og transparent vinkel for at fastlægge retstilstanden på det i specialet afgrænsede område for bæredygtighedsrapportering. Til at udvælge og identificere regulering, bestemmelser og kildemateriale, er der benyttet retsdogmatisk metode. Specialet har fokus på retssystemerne i både EU og Danmark, hvorfor retsdogmatisk metode er tilpasset forskellene i de to retssystemer, og hvordan man her, rent lovgivningsteknisk, anvender retsdogmatisk metode.

1.4.2 International ramme

Klima og miljø har historisk ikke fyldt meget på den internationale dagsorden. Området har været præget af soft-law regulering fra globale aktører som FN og OECD og har i større grad båret præg af anbefalinger og skøn, nærmere end forpligtende og handlingskrævende reguleringer. I nyere tid tenderer udviklingen til at omhandle flere hard-law reguleringer med bindende retsakter, som afspejler konkrete regler med højere præcision.⁴ Klima og miljø er et

² ("NIS 2-direktivet" 2022)

³ ("AI forordningen" 2024)

⁴ (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 27-29)

globalt fokuspunkt, som påkræver koordinerede retningslinjer, som kan udmøntes nærmere af de enkelte aktører, da hensynet går horisontalt ind i alle sektorer og kan variere derefter.

Unionen har i TEUF art. 4, fastsat delt kompetence med medlemsstaterne, hvad angår klima og miljøområdet. Dermed har både EU og medlemsstaterne beføjelser til at handle og indgå aftaler, samt vedtage juridisk bindende retsakter.⁵ Denne kompetence blev udøvet ifm. Parisaftalen, som i 2015 blev indgået af FN's medlemslande, herunder EU og alle medlemsstaterne.⁶ Aftalen, som er juridisk bindende for ratificerede parter, forpligter landene til på nationalt plan at indføre tiltag med henblik på reduktionsbidrag for udledning af drivhusgasemissioner.⁷ I Parisaftalen har man udformet et mere konkretiseret formål med klima, og denne lægger til grund for alt efterfølgende regulering på området i EU.⁸ Koordineringen af den grønne dagsorden mellem medlemsstaterne i EU, resulterede i en vækststrategi kaldet Green Deal, som havde Parisaftalens mål for øje. Hermed har EU en vision om inden 2050 at blive klimaneutral, og endvidere være det første område i verden til at blive dette.⁹

1.5 Retskilder

Reguleringen på området for bæredygtighedsrapportering kommer fra EU's retsakter, herunder forordninger, direktiver og andre delegerede retsakter. Retskildeværdien af disse retskilder er forskellige og vil i de følgende afsnit blive gennemgået i en hierarkisk orden startende med de af højst retskildeværdi. Dernæst kommer en gennemgang af relevant dansk lovgivning ifm. den nationale implementering, samt en dansk domstolsafgørelse.

1.5.1 Forordninger

Reguleringen på området for bæredygtighedsrapportering er udmøntet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/852 af 18. juni 2020 om fastlæggelse af en ramme til fremme af bæredygtige investeringer og om ændring af forordning (EU) 2019/2088 (herefter Taksonomiforordningen, forkortet TR). Formålet med forordningen er at fremme bæredygtige

⁵ ("Kompetencefordelingen i Den Europæiske Union | EUR-Lex" 2022)

⁶ ("EU og Paris-aftalen: På vej mod klimaneutralitet" 2023)

⁷ ("Parisaftalen (klimaafale fra 2015) - Målsætninger" 2025)

⁸ (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 64)

⁹ ("Den europæiske grønne pagt" 2025)

investeringer.¹⁰ Taksonomiforordningen er suppleret med delegerede forordninger, som præciserer oplysningskravene.¹¹

Endvidere relevant er regulering for ESG-vurderingsleverandører, som agerer og har aktiviteter i Unionen, vedtaget i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/3005 af 27. november 2024 om gennemsigtighed og integritet i aktiviteter vedrørende miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige (ESG) vurderinger, og om ændring af forordning (EU) 2019/2088 og (EU) 2023/2859 (herefter ESG-vurderingsforordningen, forkortet ESGR).

1.5.2 Direktiver

Den overordnede ramme for bæredygtighedsrapportering er Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2022/2464 af 14. december 2022 om ændring af forordning (EU) nr. 537/2014, direktiv 2004/109/EF, direktiv 2006/43/EF og direktiv 2013/34/EU for så vidt angår virksomheders bæredygtighedsrapportering (herefter bæredygtighedsrapporteringsdirektivet, forkortet CSRD). Direktivets formål er at ensrette og styrke de rammer, virksomheder har fået for rapportering om bæredygtighed. Direktivet fremmer sikring af, at der leveres pålidelig, sammenlignelig og relevante informationer fra virksomheder.¹²

Endvidere er rammen for bæredygtighedsrapportering udmøntet i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1760 af 13. juni 2024 om virksomheders due diligence i forbindelse med bæredygtighed og om ændring af direktiv (EU) 2019/1937 og forordning (EU) 2023/2859 (herefter due diligence-direktivet, forkortet CSDDD). Denne fastsætter rammerne for en række virksomheders forpligtelser ifm. faktiske og potentielle negative indvirkninger på menneskerettigheder og miljøet.

1.5.3 Delegerede retsakter

For at fastsætte de særlige og obligatoriske europæiske standarder, som virksomheder underlagt CSRD skal rapportere efter, har man i EU vedtaget Kommissionens delegerede forordning (EU) 2023/2772 af 31. juli 2023 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/34/EU for så vidt angår standarder for bæredygtighedsrapportering (herefter European Sustainability Reporting Standards, forkortet ESRS). Dette er en delegeret

¹⁰ (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 126) og ("Taksonomiforordningen" 2020, betragtning 1)

¹¹ ("Taksonomiforordningen" 2020, betragtning 22 og 54)

¹² ("CSRD" 2022, betragtning 2)

retsakt, som supplement til bæredygtighedsrapporteringsstandards, og indebærer både generelle og sektorspecifikke standarder.¹³

1.5.3 National regulering

I dansk ret er CSRD implementeret gennem lov 2024-05-22 nr. 480 om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og forskellige andre love (herefter Ændringsloven). Dermed er bæredygtighedsaspektet blevet implementeret i forskellige love, herunder særligt love bekendtgørelse af årsregnskabsloven nr. 1057 af 23/09/2024 (herefter Årsregnskabsloven, forkortet ÅRL) og love bekendtgørelse 2025-02-20 nr. 206 om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder (herefter Revisorloven, forkortet RL), samt i diverse bekendtgørelser på revisionsområdet.

Ydermere blev lov 2025-01-28 nr. 52 om uafhængige erklæringsudbydere vedrørende bæredygtighedsrapportering (herefter Erklæringsudbyderloven, forkortet EUL) vedtaget efter de CSRD stillede krav til bæredygtighedsrapportering og de erklæringsopgaver som afledes heraf. Tilknyttet Revisorloven og Erklæringsudbyderloven, er bekendtgørelse 2024-05-24 nr. 522 om obligatorisk efteruddannelse af godkendte revisorer (herefter, BKG om efteruddannelse), som lovgivningsmæssigt lettere kan tilpasses de udviklende krav der bør stilles til uddannelse af revisorer og erklæringsudbydere i relation til bæredygtighedsopgaver.

1.5.4 Domstolsafgørelse

Specialet indeholder en gennemgang af en dansk domsafsigelse, som er blevet anvendt som en case til at illustrere problematikker i opbyggelsen af en ESG-struktur og udarbejdelsen af bæredygtighedsrapporteringen. Domstolsafgørelser er af høj retskildeværdi, da de kan skabe præcedens, såfremt at den afsagte dom kan være af betydning for fremtidige afgørelser af sager inden for samme retsområde. Dom af 01-03-2024 BS-472/2022-VLR (herefter Danish Crown dommen) er afsagt i landsretten som første instans, hvilket viser at dommen har været af en vis principiel karakter og formentlig vil have præcedens for bæredygtighedssager i fremtiden. Dommen blev senere stadfæstet i højesteret, og fik dermed principiel karakter. Der skal gøres opmærksom på, at de resultater der er fundet i specialets afsnit 5.2 hovedsageligt viser en tendens.

¹³ ("Kommissionens delegerede forordning" 2023, ESRS 1, afsnit 1.1 Kategorier af ESRS-standarder)

2. Retlig ramme for bæredygtighedsrapportering

I det følgende gennemgås det lovgivningsmæssige grundlag, der sætter rammen for specialets område. Dette gælder både på EU-niveau og i dansk ret. Under reguleringsstrukturen er der en række specifikke reguleringer, som vil blive inddraget løbende gennem specialet, når det har relevans. Der er for samtlige lovreguleringer en beskrivelse af anvendelsesområde, indhold mv., og afsnittene er udformet iht. specialets afgrænsning.

2.1 Taksonomiforordningen (TR)

I det følgende beskrives relevante dele af taksonomiforordningen ift. nugældende regulering om bæredygtighedsrapportering, da denne danner grundlaget herfor. Endvidere beskrives forordningens sammenhæng med CSRD, som er en af de essentielle reguleringer for specialets afgrænsede område.

2.1.1 Formål, anvendelsesområde og -tidspunkter

Taksonomiforordningen er en af grundstenene for den nuværende regulering af bæredygtighedsrapportering. Den er derfor relevant at se i sammenhæng med ESG-rapportering grundet, at formålet med forordningen er, at man i Unionen skal have en fælles forståelse for og i fællesskab fremme bæredygtighed.¹⁴ Endvidere indfører forordningen en handlingsplan om, at et klassificeringssystem skal etableres.¹⁵ I forordningen bliver både store ikke-finansielle virksomheder og finansielle markedsdeltagere pålagt at opfylde forordningens bestemmelser. Herunder hvordan virksomhedens og markedsdeltagernes økonomiske aktiviteter er miljømæssigt bæredygtige iht. forordningen.¹⁶

De aktører, som er omfattet af taksonomiforordningen, er iht. taksonomiforordningens art. 1, stk. 2, litra a-c følgende:

- “a) Foranstaltninger, der vedtages af medlemsstaterne eller Unionen, og som pålægger finansielle markedsdeltagere eller udstedere krav vedrørende finansielle produkter eller erhvervsobligationer, der stilles til rådighed som miljømæssigt bæredygtige*
- b) finansielle markedsdeltagere, som stiller finansielle produkter til rådighed*

¹⁴ (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 146) og (“Taksonomiforordningen” 2020, betragtning 1)

¹⁵ (“Taksonomiforordningen” 2020, betragtning 5 og 6)

¹⁶ (“Taksonomiforordningen” 2020, art. 1 Genstand og anvendelsesområde)

c) virksomheder, der er omfattet af forpligtelsen til at offentliggøre en ikkefinansiel redegørelse eller en konsolideret ikkefinansiel redegørelse i henhold til henholdsvis artikel 19a eller 29a i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/34/EU (68). ”¹⁷

Specialet har i det efterfølgende fokus på virksomhedsaspektet som beskrevet i litra c.

I de delegerede retsakter defineres yderligere de tekniske screeningskriterier, hvilket gøres af Europa-Kommissionen (herefter Kommissionen) sammen med ekspertgrupper.¹⁸

Anvendelsestidspunktet for taksonomiforordningen (level 1) var d. 01.01.2022. De supplerende delegerede retsakter (level 2), som yderligere har klarlagt hvilke informationer virksomhederne skal oplyse om, har forskellige anvendelsestidspunkter. Disse spænder fra juni 2021 til januar 2023.¹⁹

2.1.2 Taksonomiforordningen og bæredygtighedsrapportering

Disclosureforordningen²⁰ og taksonomiforordningen skal ses i kontekst af hinanden. Disclosureforordningen påvirker udelukkende finansielle markedsdeltagere i og med, at denne opstiller ekstra oplysningskrav til udbydere af finansielle produkter.²¹ Eftersom specialet er afgrænset fra konkret regulering for finansielle parter, har dette ikke yderligere relevans.

Virksomheder omfattet af CSRD art. 19a og 29a, se figur 1 i afsnit 2.2.1, er forpligtet til at rapportere offentligt om bæredygtighedsoplysninger. Virksomhederne skal i rapporteringen præcisere, i hvilket omfang og hvordan deres aktiviteter er knyttet til økonomiske aktiviteter, der ifølge TR art. 8 er klassificeret som miljømæssigt bæredygtige.

Det betyder dermed, at disse virksomheder både skal overholde oplysningskrav i hhv. TR og CSRD. I den delegerede forordning til TR art. 8 er det nærmere præciseret, hvad kravenes indhold er. Det fremgår bl.a., at virksomhederne er forpligtet til først og fremmest at beregne og endvidere offentliggøre diverse kvalitative oplysninger samt nøgleresultatindikatorer (herefter KPI'er).²²

¹⁷ (“Taksonomiforordningen” 2020, art. 1, stk. 2, litra a-c)

¹⁸ (“Taksonomiforordningen” 2020, betragtning 22 og 54)

¹⁹ (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 147-148)

²⁰ (“Disclosureforordningen” 2019)

²¹ (“Taksonomiforordningen” 2024, afsnit samspillet mellem TR og SFDR)

²² (“Taksonomiforordningen” 2024, afsnit samspillet mellem TR og CSRD)

2.1.3 Rapportering af bæredygtige økonomiske aktiviteter

I TR kan der findes en opremsning af, hvornår nogle udvalgte økonomiske aktiviteter kan kvalificeres som bæredygtige. I de tekniske screeningskriterier er der beskrevet en række aktiviteter, som endvidere er omfattet af TR. Økonomiske aktiviteter skal i TR-terminologien være “eligible”. Hermed menes aktiviteter, der er omfattet af tekniske screeningskriterier i en af de delegerede forordninger. Derudover skal aktiviteter i TR-terminologien være “aligned”, dette er eligible aktiviteter som endvidere opfylder de øvrige krav i TR ift. hvad der udgør en bæredygtig aktivitet.²³

Der er fire krav for, at en økonomisk aktivitet kan klassificeres som værende miljømæssigt bæredygtig, disse er oplistet i TR art. 3, og indsat i bilag 1. I TR art. 9 beskrives seks miljømål, som virksomhedernes aktiviteter skal bidrage positivt til. Se bilag 2 for en oplistning og uddybning heraf.

For virksomheder, der ikke er finansielle, er der krav om at rapportere KPI'er på baggrund af driftsomkostninger. I den delegerede forordning til TR art. 8 er der bl.a. en beskrivelse af disse KPI'er samt en beskrivelse af beregningsmetoden herfor og de rapporteringsskabeloner, der tilhører disse. De aktiviteter, der er i overensstemmelse med TR, skal virksomheder rapportere om fra regnskabsåret 2025. Dette indebærer alle de økonomiske aktiviteter, der er omfattet for hver af de seks miljømål.²⁴

2.2 Bæredygtighedsrapporteringsdirektivet (CSRD)

CSRD udvider anvendelsesområdet for taksonomiforordningen, hvorfor direktivets anvendelsesområde, gennemførelsesfaser, den dobbelte væsentlighedsvurdering mv. vil blive gennemgået i det følgende. Dette gøres med henblik på at kunne definere, hvilke krav danske virksomheder på nuværende tidspunkt skal leve op til.

2.2.1 Rapporteringspligtens scope og myndighedernes tilsynsramme

Bæredygtighedsrapporteringsdirektivet udvider trinvist taksonomiforordningens anvendelsesområde. Hermed bliver både forordningens og direktivets anvendelsesområde det samme.²⁵ Derudover erstatter direktivet de tidligere gældende regler om rapportering af ikke-

²³ (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 153)

²⁴ (“Taksonomiforordningen” 2024, afsnit rapportering om aktiviteter overensstemmelse med TR efter art. 8)

²⁵ (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 149)

økonomisk karakter fra 2014.²⁶ Direktivets formål understreger EU's arbejde med at sikre, at der i EU sker varetagelse af bæredygtighed, hvor der også tages hensyn til fremtidige generationer, sikring af menneskerettigheder samt den grønne omstilling.²⁷ Det ønskes at opnå en højere pålidelighed til bæredygtighedsrapportering samt de data, virksomhederne bruger. Et andet formål er at bekæmpe greenwashing ved at skærpe kravene, således at virksomhederne ikke i samme grad kan få deres sociale tiltag og bæredygtighedsinitiativer til at se bedre ud, end det egentlig er.²⁸ Direktivet medvirker til sikring af, at der leveres pålidelige, sammenlignelige og relevante informationer fra de omfattede virksomheder.²⁹ Det vil sige, at der i direktivet er en række informationspligter for virksomhederne i form af rapporteringen, men der fremgår ingen selvstændige handlepligter. Handlepligterne fremgår derimod i andre reguleringer såsom CSDDD.³⁰ Bæredygtighedsrapporteringen er rettet mod investorer, kapitalforvaltere samt andre aktører i civilsamfundet. Dette gælder både arbejdsmarkedets parter og ikke statslige organisationer.³¹

Investorer, arbejdsmarkedets parter, ikke-statslige institutioner og andre investorer anses i direktivet som værende de primære brugere af virksomhedernes årsberetninger om bæredygtighed. Investorers brug af virksomhedernes bæredygtighedsrapporter indebærer en interesse i at opnå en bedre forståelse for de muligheder og risici, der kan forbindes med bæredygtighed. Herunder hvordan deres egne investeringer påvirker miljø og mennesker.³²

Anvendelsesområdet for CSRD er bredere end den finansielle sektor, fordi en virksomhed blot skal opfylde kriterierne i én af de kategorier, der ses i figur 1, uanset om virksomheden er finansiel eller ikke-finansiel. Figur 1 er baseret på CSRD art. 19a og 29a, men figuren fokuserer udelukkende på specialets afgrænsede område.

²⁶ (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 69)

²⁷ (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 214)

²⁸ (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 223)

²⁹ ("CSRD" 2022, betragtning 2)

³⁰ (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 214)

³¹ ("CSRD" 2022, betragtning 9)

³² (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 222)

Figur 1

Omfattede grupper	Frister for rapportering
<u>Store virksomheder</u> , der er af interesse for offentligheden og som har minimum 500 ansatte på tidspunktet for balancen (dette er primært børsnoterede virksomheder)	For regnskabsåret 2024, med rapportering i regnskabsåret 2025 og frem
<u>Øvrige store virksomheder</u> , hvor der på balancetidspunktet er overskredet 2/3 af nedenstående størrelseskriterier - Balancesum: 195 mio. kr. - Nettoomsætning: 391 mio. kr. - Antal ansatte 250	For regnskabsåret 2025, med rapportering fra regnskabsåret 2026 og frem
<u>Børsnoterede SMV'er</u> (undtagen børsnoterede mikrovirksomheder)	For regnskabsåret 2026, med rapportering i regnskabsåret 2027. Mulighed for at udskyde rapportering til år 2028
<u>Tredjelandsvirksomheder udenfor EU/EØS</u> , der har filial eller en dattervirksomhed i EU. Derudover de seneste to regnskabsår har en koncernomsætning på over 1.118 mio. kr. i EU. I tilfælde med filialer skal dennes nettoomsætning være min. 40 mio. EUR	For regnskabsåret 2028, med rapportering i 2029

33

Figur 1 illustrerer endvidere den trinvis implementering af reguleringen.

I Danmark er det Finanstilsynet og Erhvervsstyrelsen, som udøver det offentlige tilsyn med virksomhederne. CSRD indfører endvidere en mulighed for at pålægge virksomheder et civilretligt ansvar.³⁴

2.2.2 Gennemførelsesfaserne

I regnskabsåret 2024 blev store virksomheder³⁵ og modervirksomheder i en stor koncern³⁶ omfattet af CSRD, hvortil der i 2025 skal ske rapportering for regnskabsåret 2024, dette var gennemførelsesfase et.³⁷

³³ ("CSRD" 2022, art. 19a og 29a) og ("Bæredygtighedsrapporteringsdirektivet (CSRD)" 2024, afsnit Anvendelsesområde)

³⁴ (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 70)

³⁵ Def. af "store virksomheder" i CSRD art. 5, stk. 2, litra a, i: "er virksomheder af interesse for offentligheden som defineret i nævnte direktivs artikel 2, nr. 1), der på balancetidspunktet overskrider et gennemsnitligt antal ansatte på 500 i løbet af regnskabsåret"

³⁶ Def. af "modervirksomheder i en stor koncern" CSRD art. 5, stk. 2, litra a, ii: "modervirksomheder i en stor koncern i den i nævnte direktivs artikel 3, stk. 7, anvendte betydning, der på balancetidspunktet på konsolideret grundlag overskrider et gennemsnitligt antal ansatte på 500 i løbet af regnskabsåret"

³⁷ ("CSRD" 2022, art. 5, stk. 2, litra a, i og ii)

For store virksomheder og modervirksomheder i en stor koncern, som ikke er omfattet af første gennemførelsesfase, gælder det, at de skal foretage rapportering efter CSRD fra regnskabsåret 2025.³⁸

For de resterende gennemførelsesfaser med rapportering fra regnskabsåret 2026 eller derefter, er der tre klasser af virksomheder omfattet iht. CSRD art. 5, stk. 2, litra c nr. i)-iii), som i overskriftsform er former for SMV'er. Det vil sige små og ikke-komplekse institutter samt captive-forsikringselskaber. Det ses hermed, at anvendelsesområdet udvides trinvist.

2.2.3 Delegeret retsakt: ESRS-standarderne

Som en del af implementeringen af CSRD er der hertil indført fælles standarder for rapportering. European Financial Reporting Advisory Group (herefter EFRAG) har udarbejdet standarderne, hvorefter Kommissionen har godkendt dem. ESRS-standarderne er principielt direkte bindende, da det er delegerede retsakter. Anvendelsen af standarderne foreskriver, at virksomhederne skal foretage en væsentlighedsvurdering forinden. Hermed fastlægger virksomhederne det grundlag af standarder, som de vil rapportere om samt rækkefølgen, de skal arbejde med dem i. Dette indebærer 12 standarder, mere end 1.100 datapunkter samt 82 oplysningskrav, som på tværs af brancher er gældende.³⁹ Dette bliver uddybet nærmere i afsnit 3.

2.2.4 Den dobbelte væsentlighedsvurdering

I de nye regler om bæredygtighedsrapportering er dobbelt væsentlighed afgørende. Det dobbelte perspektiv består i et "indefra-og-ud"- og et "udefra-og-ind"-perspektiv. Det førstnævnte omhandler, hvilken indvirkning virksomheden har på omverdenen ift. klima, miljø, arbejdstagerrettigheder og governance. Det sidstnævnte handler om, hvilken økonomisk indvirkning omverdenen har på virksomheden ift. ESG. I CSDDD findes delvist indholdet af disse pligter.⁴⁰ For at et forhold kan vurderes væsentligt, skal det enten opfylde kriterierne for begge perspektiver eller blot det ene perspektiv af den dobbelte væsentlighedsvurdering. Dette er yderligere beskrevet i afsnit 2.4.

³⁸ ("CSRD" 2022, art. 5, stk. 2, litra b)

³⁹ (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 215)

⁴⁰ ("CSRD" 2022, betragtning 30) og (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 216)

2.3 Due diligence-direktivet (CSDDD)

I det følgende gennemgås due diligence-direktivet, som ud fra kravene i CSRD yderligere fastsætter rammerne for en række virksomheders forpligtelser ifm. faktiske og potentielle negative indvirkninger på menneskerettigheder og miljøet. Fokuspunktet i redegørelsen og analysen af lovtæksten vil omhandle reguleringen af miljøhensynet. Derved udelades menneskerettighedsaspektet, trods at påvirkninger heraf kan være tæt forbundet med miljøaspektet.

2.3.1 Implementeringsmekanismen i CSDDD

CSDDD skal fortolkes ud fra, at det er trådt i kraft ⁴¹ men ikke implementeret, samt at det foreskriver fremtidige retsakter til implementering og håndhævelse. Der er dermed ikke nogen praksis for efterlevelse af reguleringen på nuværende tidspunkt. Implementeringen til national ret skal foregå over en toårig periode, og medlemsstaterne skal sikre håndhævelse af direktivets forskrifter ved at udnævne en eller flere tilsynsmyndigheder, jf. CSDDD art. 24. Dermed skal medlemsstaterne enten vælge eller oprette en tilsynsmyndighed, der er sektor neutral på området, eller vælge flere tilsynsmyndigheder med hver deres spidskompetence. Finanstilsynet⁴² og Erhvervsstyrelsen⁴³ har som velkendte tilsynsmyndigheder beskrevet CSDDD under deres lovsamling, men det er stadig uvist, hvilken myndighed der får beføjelser for tilsyn ifm. direktivets implementering. På tidspunktet for dette speciales udformning er der ikke udpeget en tilsynsmyndighed i Danmark. CSDDD vil forventeligt være implementeret i dansk lovgivning i 2026 med forbehold for politiske ændringer i den Europæiske politik. Navnlig udfaldet af Europa-Kommissionens nye omnibuspakke⁴⁴.

Der stilles i CSDDD krav til virksomheders due diligence, som tidligere har udmøntet sig som soft-law-standarder i OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder, og dermed været anset som god skik og branchekutyme.⁴⁵ Med CSDDD følger juridiske forpligtelser og ansvar, og implementeringen af dette direktiv resulterer dermed i, at due diligence i fremtiden skal følge af hard-law.

⁴¹ ("CSDDD" 2024, ikrafttrædelsesdato, d. 25 juli 2024)

⁴² ("Lovgivning - CSDDD" 2024)

⁴³ ("Direktiv om virksomheders due diligence i forbindelse med bæredygtighed (CSDDD)" 2025)

⁴⁴ ("Omnibus I - COM(2025)80" 2025) og ("Omnibus I - COM(2025)81" 2025)

⁴⁵ ("CSDDD" 2024, betragtning 6)

2.3.2 Reguleringens genstand og scope

CSDDD kræver en gennemført implementering i national lovgivning samt udmøntning i omfattede virksomheder over en treårig periode⁴⁶, hvoraf første rapporteringsaflægning falder i regnskabsåret 2027. Rapporteringsforpligtelsen skal udmøntes i form af offentliggørelse fra virksomheden med henblik på, at myndighederne kan indsamle disse i et fælles europæisk tilgængeligt adgangspunkt, jf. CSDDD art. 16, stk. 1 og art. 17, stk. 1.

Den tilsigtede virksomhedstype, der omfattes af reguleringen, er angivet i CSDDD art. 2, og tilsligter at ramme virksomheder på tværs af sektorer.⁴⁷ Dette er den på sigt omfattede gruppe, men Kommissionen har ikke til hensigt at omfatte alle sådanne virksomheder på én gang. Implementeringsperioden bliver afspejlet i en opregulering af kravene, således at der gradvist omfattes yderligere virksomheder. Over den treårige periode skal kravet indledningsvist gå fra 5.000+ ansatte og en nettoomsætning på 1.500.000.000 EUR til det tilsigtede niveau på 1.000+ ansatte og en nettoomsætning på 450.000.000 EUR.⁴⁸ Det skal bemærkes, at kravene gennem hele gennemførelsesprocessen skal være opfyldt igennem to på hinanden følgende regnskabsår, jf. CSDDD art. 2, stk. 5 og art. 37, stk. 1.

Konkret omfattes kun et estimat af 130-150 danske virksomheder i det endelige scope.⁴⁹ De omfattede virksomheder underlægges krav om due diligence i deres egen drift, deres datterselskabers drift, samt i deres aktivitetskæde⁵⁰ og hos deres forretningspartnere^{51, 52}. Virksomheder, som ikke selv opfylder tærskelværdierne, kan dermed stadig blive pålagt visse krav under CSDDD. Disse virksomheder skal dermed forberedes på, at der kan stilles krav ved kontraktindgåelse og -fornyelse, som er af modstående interesse for virksomhederne selv, da dette vil pålægge dem yderligere forpligtelser.

⁴⁶ ("CSDDD" 2024, art. 37, stk. 1)

⁴⁷ ("CSDDD" 2024, betragtning 4)

⁴⁸ ("CSDDD" 2024, art. 37)

⁴⁹ ("NUMMER: 245 CSDDD" 2024, "Konsekvenser for Erhvervslivet")

⁵⁰ Def. af "aktivitetskæde" i CSDDD art. 3, stk. 1, litra g: "

i) de aktiviteter, som en virksomheds forretningspartnere i forudgående led har vedrørende denne virksomheds produktion af varer eller levering af tjenesteydelser, herunder udformning, udvinding, indkøb, fremstilling, transport, opbevaring og levering af råvarer, produkter eller produktdele samt udviklingen af produktet eller tjenesteydelser, og

ii) de aktiviteter, som en virksomheds forretningspartnere i efterfølgende led har vedrørende distribution, transport og opbevaring af et produkt fra denne virksomhed, når forretningspartnerne udfører disse aktiviteter for virksomheden eller på vegne af virksomheden, og eksklusive distribution, transport og opbevaring af et produkt, der er underlagt eksportkontroller i henhold til forordning (EU) 2021/821 eller eksportkontroller vedrørende våben, ammunition eller krigsmateriel, når først der er givet tilladelse til eksport af produktet"

⁵¹ Def. af "forretningspartnere" i CSDDD art. 3, stk. 1, litra f: "en enhed:

i) med hvilken virksomheden har en forretningsaftale vedrørende virksomhedens aktiviteter, produkter eller tjenesteydelser, eller til hvilken virksomheden leverer tjenesteydelser i henhold til litra g) (»direkte forretningspartner«), eller

ii) som ikke er en direkte forretningspartner, men som udfører forretningsaktiviteter vedrørende virksomhedens aktiviteter, produkter eller tjenesteydelser (»indirekte forretningspartner«)"

⁵² CSDDD art. 1, stk. 1, litra a

Som datterselskab til en virksomhed, der opfylder tærskelværdierne, vil kravene i CSDDD spejles til datterselskabet, hvis det udfører en aktivitet i moderselskabets værdikæde. Her skal det globale aspekt ligeledes tages i betragtning.⁵³ Dermed er der langt flere danske virksomheder end de estimerede omfattede 130-150 virksomheder, som indirekte bliver påvirket af kravene. Dette gør sig ligeledes gældende, hvis virksomhederne har et udenlandsk moderselskab, der falder inden for tærskelværdierne, jf. CSDDD art. 2, stk. 6. Hvis moderselskabet er placeret i en anden medlemsstat, er det den kompetente tilsynsmyndighed i pågældende land, som skal føre tilsyn. Dette kan medføre variationer i kravene efter implementering, da intet står til hinder for, at der på nationalt niveau indføres strengere eller mere specifikke bestemmelser for opnåelse af et højere niveau af miljøbeskyttelse, jf. CSDDD art. 4, stk. 2.

2.3.3 Pligter og ansvar i virksomhedens aktivitetskæde

Forpligtelserne, som virksomhederne bliver underlagt, omfatter stillingtagen til miljøhensynet, og hvorledes de hhv. kan forebygge, afhjælpe og standse potentielle og faktiske negative indvirkninger på miljøet.⁵⁴ Kravene i direktivet skal bidrage til at virksomhederne tager initiativ til at bevare, genoprette eller forbedre miljøets tilstand.⁵⁵ Miljøforringelse og andre negative indvirkninger anses dermed ikke som en acceptabel mulighed i de omfattede virksomheders aktivitetskæder.

Aktivitetskæden er et begreb der adskiller sig fra CSRD's "værdikæde". Det dækker upstream-delen i værdikæden, dermed direkte og indirekte leverandører. Forretningspartnere omfatter selskabernes downstream-aftaler, når ydelsen udføres for eller på vegne af virksomheden.⁵⁶ Det er dermed muligt for virksomheder omfattede af CSDDD, at viderestille kravene i deres aktivitetskæde til forudgående led, hvad angår vareproduktion og tjenesteydelser, samt til det efterfølgende led af forretningspartnere ved distribution, jf. CSDDD art. 1, stk. 1, litra a og art. 3, stk. 1, litra g og art. 3, stk. 1, litra f. Det skal her bemærkes, at hvis et datterselskab er det forudgående led i enten up- eller downstream aktiviteterne, skal kravene ikke direkte videreføres til næste underleverandør, medmindre koncernforholdet har eller burde have konsolideret årsregnskaber, jf. CSDDD art. 2, stk. 1, litra b. Underleverandører kan trods dette stadig rammes af kravstillelse som følge af datterselskabernes forpligtelser.

⁵³ ("CSDDD" 2024, betragtning 9)

⁵⁴ ("CSDDD" 2024, art. 5, stk. 1)

⁵⁵ ("CSDDD" 2024, betragtning 32)

⁵⁶ ("CSDDD" 2024, art. 3, stk. 1, litra g)

Et andet centralt begreb i CSDDD er ”negative indvirkninger”, som yderligere er beskrevet i tilhørende CSDDD Bilag del II, jf. CSDDD art. 3, stk. 1, litra b. Negative indvirkninger defineres her som konkrete miljø skader, der kan opstå i en virksomheds aktivitetskæde. Disse omfatter bl.a. ulovlig skovrydning, ødelæggelse af beskyttede naturområder, tab af biodiversitet, udledning af farlige kemikalier i luft, vand eller jord samt utilstrækkelig affaldshåndtering, herunder dumpning af giftigt affald.⁵⁷ Derudover inkluderer det ulovligt høje drivhusgasudledninger, overforbrug af naturressourcer såsom vand og mineraler samt manglende overholdelse af internationale miljøaftaler som f.eks. Parisaftalen.⁵⁸ Begrebet har relevans for både faktiske skader samt potentielle risici herfor, hvilket betyder, at virksomheder ikke kun skal håndtere eksisterende problemer, men også forebygge fremtidige krænkelser.

Forpligtelserne udlægges efter due diligence-definitionen i CSDDD art. 5. Herved forpligtes virksomhederne til at opbygge et risikoforvaltningsframework og foretage handlinger på integration, identifikation, forebyggelse, tilvejebringelse, gennemførelse, opretholdelse, overvågning og offentliggørelse, jf. CSDDD art. 5, stk. 1. Dette gør due diligence til en nu central del af bæredygtighedsansvaret i modsætning til tidligere. Ligeledes skal der opbevares dokumentation for alle foranstaltninger i minimum fem år, som løber fra udarbejdelse eller indhentning, jf. CSDDD art. 5, stk. 4. Opbevaringsperioden kan udvides som følge af juridiske krav og verserende sager, der kræver dokumentation. Det er fastsat, at der fra Kommissionens side skal udarbejdes retsakter, der yderligere skal specificere direktivets forpligtelser herunder særligt tilstrækkeligt detaljerede oplysninger om due diligence-forpligtelserne efter art. 5.⁵⁹

2.3.4 Due diligence handlepligter

Handlepligterne for at kunne gennemføre en risikobaseret due diligence, som foreskrevet i CSDDD, er oplistet i CSDDD art. 5, stk. 1. Der vil i det følgende ikke blive gennemgået samtlige handlepligter, men fokus vil være på de foranstaltninger, hvis definition kræver uddybende forklaring.

Omfattede virksomheder skal integrere due diligence i deres overordnede forretningsstrategi, der reflekterer mål, som er forenelige med Parisaftalen. Dermed skal virksomhederne i praksis udarbejde og vedligeholde en risikobaseret due diligence politik, samt have dette afspejlet i

⁵⁷ (“CSDDD” 2024, bilag del I, pkt. 15)

⁵⁸ (“CSDDD” 2024, bilag del I, pkt. 15)

⁵⁹ (“CSDDD” 2024, art. 16, stk. 3)

andre tilknyttede politikker. Der skal tydeligt beskrives procedurer, ansvar og målsætninger for at identificere, forebygge og håndtere negative indvirkninger på miljøet i virksomhedens aktivitetskæde og hos forretningspartnere.⁶⁰

Det pålægges, at virksomhederne skal kortlægge og analysere risici i deres aktivitetskæde for at identificere og vurdere faktiske og potentielle negative indvirkninger og risici, som kan opnås på længere sigt, jf. CSDDD art. 8, stk. 1. Der skal udarbejdes passende foranstaltninger på baggrund af en vurdering af hele aktivitetskæden og forretningspartneres aktiviteter. Denne vurdering skal foretages systematisk og tage aktivitetskæden, samt sektorspecifikke og geografiske faktorer og risici i betragtning.⁶¹ Såfremt det ikke er muligt at afhjælpe alle identificerede negative indvirkninger, således at disse ikke realiseres, skal virksomhederne udarbejde en prioritering af de negative indvirkninger baseret på alvor og sandsynlighed.⁶² Således reflekterer prioriteringen en handleplan for håndtering af worst-case scenarier.

Når risici og negative indvirkninger identificeres, pålægges det virksomhederne at handle proaktivt mod at forebygge og standse sådanne udfald. Der differentieres mellem, hvorvidt den negative indvirkning er forårsaget af virksomheden selv eller en aktør længere nede i aktivitetskæden, og i så fald i hvilken grad virksomheden med handlepligten kan påvirke pågældende forretningspartner, jf. CSDDD art. 10, stk. 1 og art. 11, stk. 1. Forebyggelse indebærer bl.a. implementering af interne kontrolsystemer, samarbejde med aktivitetskæden og forretningspartnere om bedre praksisser, samt fastlæggelse af bæredygtighedskrav i kontrakter.⁶³

Standsning af faktiske negative indvirkninger omfatter at træffe konkrete foranstaltninger, som tilsigter at standse miljøskadende udfald.⁶⁴ Dette kan omfatte at ændre sine produktionsprocesser eller helt at standse samarbejdet med en forretningspartner. Skulle det hænde, at virksomheden ikke kan standse den faktiske negative indvirkning, skal virksomheden tilsigte at minimere udfaldet, jf. CSDDD art. 11, stk. 2. Foranstaltningerne er ikke udtømmende, og virksomheder kan træffe foranstaltninger, som ikke er oplistet i en af bestemmelserne, såfremt det findes passende i forretningsøjemed. Trods at miljøforringelse ikke bør accepteres, tilgodeses forretningsaspektet alligevel i reguleringen, da ophævelse af

⁶⁰ ("CSDDD" 2024, art. 7)

⁶¹ ("CSDDD" 2024, art. 8, stk. 2)

⁶² ("CSDDD" 2024, art. 9)

⁶³ ("CSDDD" 2024, art. 10)

⁶⁴ ("CSDDD" 2024, art. 11)

kontrakten kun er sidste udvej, såfremt forebyggelse og standsning mislykkedes, jf. CSDDD art. 10, stk. 6, og art. 11, stk. 7.

Hvis en omfattende virksomhed har forårsaget eller bidraget til en negativ indvirkning, skal den pågældende virksomhed foretage afhjælpende tiltag for at begrænse og minimere skaden, jf. CSDDD art. 12, stk. 1. Dette kan udmøntes som økonomisk kompensation, genoprettelse af miljøskaden eller indførelsen af nye og forbedrede bæredygtighedsstandarder og politikker.⁶⁵

For at sikre ansvarlighed skal virksomheder løbende overvåge og evaluere deres due diligence-processer og politikker, samt tilpasse dem efter behov og udvikling.⁶⁶ CSDDD kræver ligeledes, at virksomheder offentliggør en årlig rapport, som beskriver deres indsats for at identificere, forebygge og håndtere negative indvirkninger. Disse rapporter skal være tilgængelige for myndigheder, investorer og offentligheden for at sikre transparens og ansvarlighed.⁶⁷ Det tilsigtes, at der skal oprettes en EU-portal til indsamling og offentliggørelse af disse rapporter.⁶⁸ Virksomhederne skal ligeledes sikre anonym eller fortrolig klageadgang og en fair klageproces for fysiske og juridiske personer, som har en legitim interesse i forretningens aktiviteter på baggrund af at kunne blive påvirket af de faktiske eller potentielle negative indvirkninger.⁶⁹

2.3.5 Omnibus' korrigerende af CSDDD

Tolket ud fra CSDDD betragtning 9 har Kommissionen ved udformningen af direktivet været bevidst om, at bæredygtighedsregulering kan påvirke det indre marked. Reguleringen har trods dette ikke for øje at fremme konkurrencedygtigheden på internationale markeder, men at kunne *”styrke virksomheders modstandsdygtighed overfor ugunstige scenarier vedrørende deres værdikæder”*⁷⁰. Dette henviser til scenarier, hvori der sker miljømæssige risici i deres aktivetskæder, men alt andet lige foreligger der en risiko for, at spejling af krav medfører en svækket konkurrencedygtighed over for markedsdeltagere, der ikke er underlagt samme strenge forpligtelser.

Historisk set må der være en årsag til, at private virksomheder ikke har implementeret sådanne foranstaltninger frivilligt. Disse betragtninger kan muligvis være lagt til grund for, at

⁶⁵ (“CSDDD” 2024, betragtning 58)

⁶⁶ (“CSDDD” 2024, art. 15)

⁶⁷ (“CSDDD” 2024, art. 16)

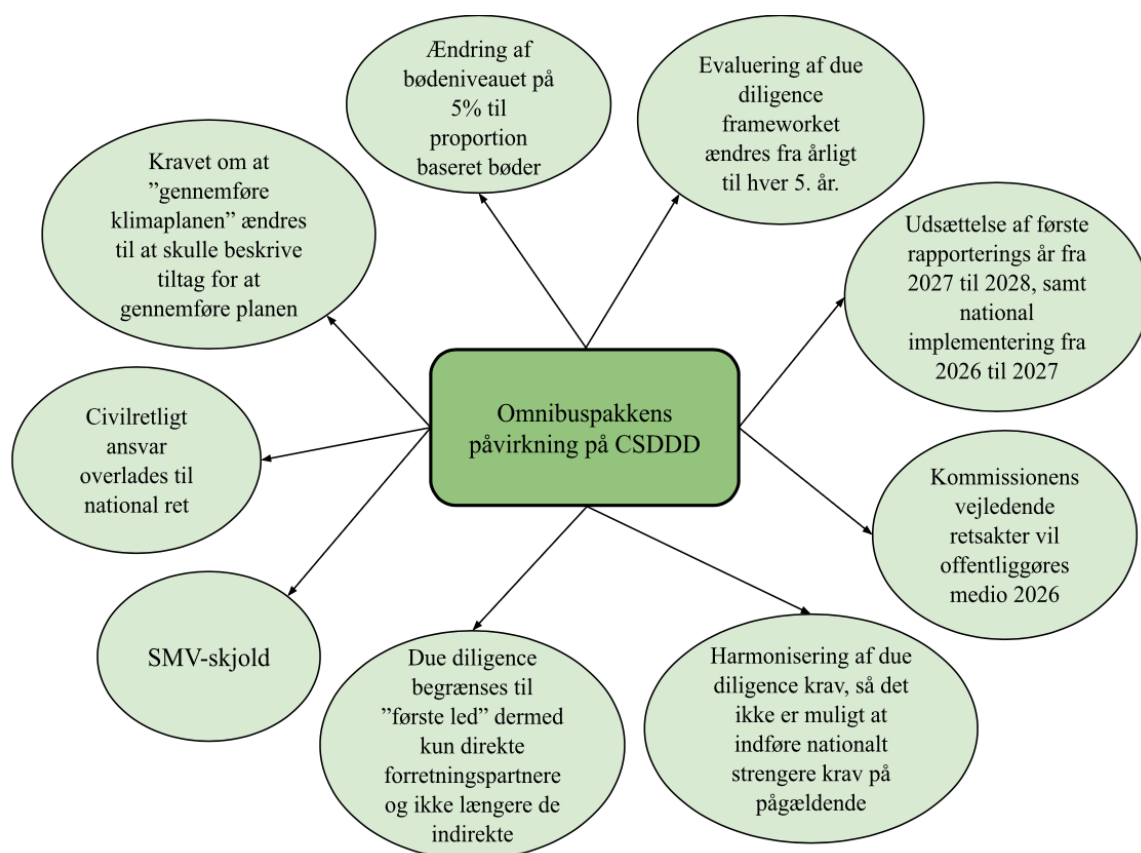
⁶⁸ (“CSDDD” 2024, art. 17)

⁶⁹ (“CSDDD” 2024, art. 14)

⁷⁰ (“CSDDD” 2024, betragtning 9)

Kommissionen nu har præsenteret et omnibus-forslag til simplificering af bæredygtighedsreguleringen. Denne omnibuspakke påvirker kravene i CSDDD som illustreret i figur 2. Yderligere gennemgang af omnibuspakken findes i afsnit 5.5.1 og 5.5.2.

Figur 2

71

Der gives i omnibuspakken mere tid til at implementere CSDDD i national lovgivning og dermed også mere tid for virksomhederne til at forberede sig, før reguleringen får virkning. Hertil vil Kommissionens regulatoriske vejledninger blive fremskyndet til en tidligere dato for at give virksomhederne et bedst muligt udgangspunkt for at opbygge rette processer.⁷² Derudover reduceres due diligence-kravet i aktivitetskæden, således at virksomhedernes due diligence-forpligtelse ikke omfatter indirekte forretningspartnere. Virksomhederne skal dermed kun forholde sig til negative indvirkninger hos direkte forretningspartnere. Ændringen er med til at lempe en yderst byrdefuld forpligtelse, som i praksis vil kunne være svær at efterleve. Det skal bemærkes, at ændringen ikke fraskriver virksomhedernes forpligtelse til at forholde sig til indirekte leverandørers negative indvirkninger, såfremt de hændeligt bliver

⁷¹ ("Omnibus-forslag om forenkling af bæredygtighedsregulering | erhvervsstyrelsen.dk" 2025)

⁷² ("Q&A on simplification omnibus I and II" 2025, pkt. 7)

bekendt med disse virkninger.⁷³ Ligeledes ændrer hyppigheden af evaluering af frameworket ikke på, at der skal foretages en fornyet evaluering, såfremt der foretages væsentlige ændringer. Endeligt overlades sanktioneringen i højere grad til medlemsstaterne, hvor det civilretlige ansvar opretholdes, men det tilsigtede harmoniserede EU-reglement for civilt ansvar fjernes.⁷⁴

2.4 Årsregnskabsloven (ÅRL)

Bæredygtighed i dansk lovgivning har udviklet sig i takt med de internationalt indgåede aftaler og forpligtelser, samt er det stærkt påvirket af EU-regulering. I dansk ret er CSRD hovedsageligt implementeret i Årsregnskabsloven, hvorfor dennes relevante bestemmelser i det følgende vil blive gennemgået. Dette gøres for at kunne klarlægge de specifikke regler, som danske virksomheder skal overholde. Bæredygtighedsaspektet kommer til udtryk gennem en række love og bekendtgørelser, som ligeledes vil blive uddybet i det følgende med udgangspunkt i Ændringsloven.

2.4.1 Bæredygtighed i danske årsregnskaber

I forslaget til lovændringen kom det til udtryk, at standardiseringen af bæredygtighedsdata i virksomheders rapporteringer bl.a. skal øge sammenlignelighedsgrundlaget mellem virksomheder samt være med til at forebygge greenwashing.⁷⁵ Det skal bemærkes, at der ikke er en yderligere definition af, hvad greenwashing i denne sammenhæng indebærer. Der henvises derfor til specialets definition af greenwashing.

Gældende årsregnskabslov er den senest opdaterede version af danske lovforpligtelser for rapporteringspligtige virksomheder, som implementerer kravene i CSRD gennem Ændringsloven. Her har man, ligesom for rapportering om økonomiske forhold, meget klart fastlagt måden, hvorpå virksomheder skal rapportere om ikke-økonomiske forhold. Med dette har man både udvidet ESG-aspekterne for bæredygtighedsrapportering samt mængden af omfattede virksomheder.⁷⁶ Historisk er der i Årsregnskabsloven ikke nævnt "bæredygtighed" én eneste gang, men efter implementeringen af CSRD-kravene benævnes begrebet nu 104 gange. De lovændringer, der er foretaget i ÅRL er meget lig ordlyden i CSRD. Det vil sige, at

⁷³ ("Omnibus-forslag om forenkling af bæredygtighedsregulering | erhvervsstyrelsen.dk" 2025)

⁷⁴ ("Q&A on simplification omnibus I and II" 2025. pkt. 7)

⁷⁵ ("Ændringsloven" 2024, forarbejder, bemærkninger til lovforslaget afsnit 1)

⁷⁶ (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 213)

implementeringen har været direktivnær. ESRS-standarderne supplerer ligeledes implementeringen i ÅRL.⁷⁷

2.4.2 Klassificeringen af “store virksomheder”

Anvendelsesområdet for ÅRL fastholdes med ændringerne fra CSRD, bortset fra børsnoterede mikrovirksomheder. Det betyder, at alle store virksomheder der er i hhv. regnskabsklasse C⁷⁸ og D⁷⁹ er omfattet, samt særlige danske virksomhedsformer og koncernstrukturer. Herunder statslige andelsselskaber, aktieselskaber samt erhvervsdrivende fonde, trods disse ikke er omfattet af CSRD.⁸⁰ I dansk lovgivning har virksomheders størrelseskategorisering altid været defineret i ÅRL § 7, stk. 2, hvorfor implementeringen af CSRD naturligt har påvirket denne, og der blev med implementeringen rykket på de danske grænseværdier for virksomhedsstørrelser. Med Ændringsloven blev minimumsgrænsen for store virksomheders balancesum og nettoomsætning sat op, således at nogle tidligere omfattede virksomheder ved grænseområdet blev omkategoriseret fra store virksomheder til mellemstore virksomheder.⁸¹ Denne ændring strømliner definitionen fra EU-niveau til nationalt niveau, således at dette ikke er et parameter, som medlemsstaterne kan rykke meget ved.⁸² Dette medfører, at der i Danmark er færre virksomheder, som vil blive omfattet af de bæredygtighedskrav som pålægges de store virksomheder ifm. CSRD samt i fremtidig regulering. Dette kan på sin vis opfattes som en lempelse af lovkrav for visse danske virksomheder, samtidig med at ændringen til de europæiske standarder medfører en skærpelse for de fortsat omfattede virksomheder. Det skal bemærkes, at scopet af “store virksomheder” adskiller sig i CSDDD, som endnu ikke er implementeret i dansk lovgivning.

2.4.3 Bæredygtighed i ledelsesberetningen

Med lovændringen pålægges individerne i virksomhedernes ledelsesorgan et ansvar for at kunne aflægge en erklæring om bæredygtighedsrapportering⁸³ i tide for godkendelse af årsregnskabet, jf. ÅRL § 8, stk. 3, nr. 2. Dette er til gennemførelse af CSRD art. 1, stk. 11.

⁷⁷ (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 217)

⁷⁸ Regnskabsklasse C er virksomheder der ikke er børsnoterede, jf. ÅRL § 7, pkt. 3

⁷⁹ Regnskabsklasse D er børsnoterede virksomheder, jf. ÅRL § 7, pkt. 4

⁸⁰ (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 230)

⁸¹ (“Ændringsloven” 2024, forarbejder, bemærkninger til lovforslaget afsnit 2.6.3)

⁸² (“Ændringsloven” 2024, forarbejder, bemærkninger til lovforslaget afsnit 2.6.2)

⁸³ Def. af “bæredygtighedsrapportering”, ÅRL Bilag 1 C, nr. 16: Rapportering af oplysninger vedrørende bæredygtighedsspørgsmål i overensstemmelse med denne lov.

Kravene til ledelsesberetningen for store virksomheder er fastsat i ÅRL § 99, og de europæiske standarder for bæredygtighedsrapportering er specifikt implementeret i ÅRL § 99 a, hvilket gør bestemmelsen til Årsregnskabslovens mest væsentlige, hvad angår bæredygtighedsspørgsmålet. Bæredygtighedsrapportering går dermed fra at have været en valgfri indberetning tilknyttet årsrapporten eller en separat rapport på andre tilgængelige medier, til at være en obligatorisk redegørelse og rapportering for de store virksomheder. Virksomheder omfattet af bæredygtighedsrapporteringen i ÅRL § 99 a, stk. 1-6 kan undtages fra udarbejdelse heraf, såfremt et moderselskab udarbejder en konsolideret ledelsesberetning på koncernniveau, som deri indeholder en bæredygtighedserklæring, der opfylder kravene i ÅRL § 99 a, stk. 1-6, jf. ÅRL § 99 a, stk. 7.

Da bæredygtighedsrapporten skal indgå i ledelsesberetningen efter ÅRL § 99 a, skal denne ligeledes opfylde de gængse krav som fastsat i ÅRL § 11, stk. 1, hvorfor rapporten skal angive “retvisende forhold”. Lovbestemmelsen centrerer sig om bæredygtighedsspørgsmål⁸⁴, som omfatter alle ESG-aspekterne efter definitionen i Årsregnskabslovens bilag 1 C, nr. 15. Især de miljømæssige faktorer kan være svært målbare i forskellige sektorer, hvorfor disse tænkes at skabe udfordringer for virksomhederne. Virksomhederne skal berette om deres indvirkning på miljøfaktorer, hvordan disse tænkes ind og påvirker virksomhedens udvikling, samt skabe gennemsigtighed for processen for oplysningsudvælgelse og -inddragelse, jf. ÅRL § 99 a, stk. 1. Dette betegnes “den dobbelte væsentlighedsvurdering”, som indebærer, at virksomheder skal identificere og prioritere dens væsentlige risici, muligheder og indvirkninger⁸⁵ på bæredygtighed.⁸⁶ Med denne dobbelte væsentlighedsvurdering følger det, at virksomhederne er påkrævet at redegøre for processen samt medtage de oplysninger, som er relevante for at kunne forstå, hvordan virksomheden forholder sig til bæredygtighedsspørgsmålet.⁸⁷ Denne dobbelte væsentlighedsvurdering medfører, at virksomhederne skal vurdere deres risici “udefra-og-ind”, men også “indefra-og-ud” og dermed have et perspektiv af, hvordan deres risici påvirker omverdenen og omvendt.⁸⁸

⁸⁴ Def. af “bæredygtighedsspørgsmål”, ÅRL Bilag 1 C, nr. 15: Miljømæssige og sociale faktorer, menneskerettighedsfaktorer og ledelsesmæssige faktorer, herunder personalemæssige spørgsmål og spørgsmål vedrørende respekt for menneskerettighederne og bekæmpelse af korruption og bestikkelse.

⁸⁵ Se nærmere herom i afsnit 3

⁸⁶ (“CSRD” betragtning 4)

⁸⁷ (“Ændringsloven” 2024, forarbejder, bemærkninger til lovforslaget afsnit 2.2.3)

⁸⁸ (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 27)

2.4.4 Den bæredygtige informationspligt

Oplysningskravene, som fastsat i ÅRL § 99 a, stk. 2, indeholder ikke materielle krav og dermed ingen krav til handlepligter ang. bæredygtighedsspørgsmålet. Reglerne indeholder på nuværende tidspunkt kun krav om, at virksomhederne skal rapportere om bæredygtighedsspørgsmålet og dermed informationspligter.⁸⁹ Der er ingen formalia for detaljeringsgraden af de interne politikker andet end kravene til beskrivelse i ÅRL § 99 a, stk. 2. Disse krav omfatter bl.a., at store virksomheder forpligtes til at tage stilling til deres indsats for at nå 2030 og 2050 målene, som Danmark har forpligtet sig til gennem Green Deal, jf. ÅRL § 99 a, stk. 2, nr. 2. Dette er interessant, da lovgiver nu pålægger, at denne forpligtelse skal opfyldes gennem de store danske virksomheder. Dette understøtter det paradigmeskift, der tenderer i EU-reguleringen, hvor virksomhederne nu skal have en central rolle i bæredygtighedsaspektet. EU tilsigter dermed at forpligte virksomheder frem for medlemsstaterne til at foretage bæredygtige tiltag.⁹⁰ Denne vinkel forekommer at udspringe fra en forståelse af, at der skal ske en adfærdsændring hos den individuelle europæiske borger, og denne ændring er i høj grad påvirket af virksomheder. Efter nærhedsprincippet er det netop essentielt at forpligte virksomhederne som det næste skridt. Startende med at forpligte de store virksomheder, som yderligere kan igangsætte adfærdsændringer hos SMV'er i værdikæden. Værdikæden, som ikke er begrænset af EU's grænser, omfattes i § 99 a, stk. 4, hvori rapporteringspligtige virksomheder skal berette om relevante oplysninger. Hvis disse oplysninger ikke er tilgængelige, skal virksomheden rapportere om bestræbelser og planer for at fremskaffe den fornødne data, og hvorfor det ikke er blevet fremskaffet.⁹¹ Ydermere fastsætter § 99 a, stk. 2, nr. 6, punkt a, at virksomhederne skal udføre fornøden due diligence, hvor det er relevant. Årsregnskabsloven fastsætter ikke krav til due diligence-proceduren, hvorfor detaljeringsgraden bør følge soft-law reguleringen.

2.4.5 Uvildig kontrol af bæredygtighedsrapporteringen

I de nye reguleringer har man endvidere indført både flere samt skærpede regler ang. kontrol og sanktioner. Dette har tidligere ikke fyldt så meget i bæredygtighedsrapporteringen.⁹² I og med at bæredygtighedsrapporteringen er inkorporeret i ledelsesberetningen, medfører dette en erklæringspligt herfor. Der pålægges ikke en revisorpligt af ledelsesberetningen efter ÅRL §

⁸⁹ ("Ændringsloven" 2024, forarbejder, bemærkninger til lovforslaget afsnit 2.2.3)

⁹⁰ (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 27)

⁹¹ ("Ændringsloven" 2024, § 14 stk. 9)

⁹² (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 217)

135, stk. 1, pkt. 1, men en revisor er påkrævet at afgive udtalelse om ledelsesberetningen, jf. ÅRL § 135, stk. 7, 3. og 4. pkt. Hvad angår bæredygtighedsrapporten under ledelsesberetningen, skal den pålagte informationspligt om en bæredygtighedserklæring enten udarbejdes af revisoren eller af en uafhængig erklæringsudbyder, jf. ÅRL § 135 b, stk. 2 og ÅRL § 135 c, stk. 2. Dette uddybes nærmere i afsnit 4.1.

2.5 Bæredygtighed: Informationspligt kontra handlepligt

Både CSRD og CSDDD retter sig mod store virksomheder, men adskiller sig i både deres scope og i deres retslige karakter. CSRD's scope er som benævnt implementeret i Årsregnskabsloven. CSDDD, der endnu ikke er implementeret i national lovgivning, omfatter betydeligt færre virksomheder end CSRD. Det er kun en lille andel af de store virksomheder, som vil blive omfattet, men der er ikke defineret et konkret begreb for disse virksomheder. Dette kan give anledning til undren over, hvordan det i praksis vil blive implementeret. Hvis CSDDD ligeledes skal implementeres i Årsregnskabsloven, da det er et værktøj til brug af udarbejdelsen af bæredygtighedsrapporteringen, så skal en ny klassificering af virksomheder indføres i Årsregnskabsloven - potentielt som en sub-klassificering af regnskabsklasserne i ÅRL § 7. Der stilles allerede krav om fornøden due diligence i Årsregnskabsloven, hvorfor det vil være oplagt at inkorporere handlepligterne fra CSDDD heri. Gøres dette, skal der ske en tydelig sondring i lovteksten mellem kravene for due diligence, der gælder for store virksomheder omfattet af CSRD, og de krav, der vil gælde for virksomheder omfattet af CSDDD. Alternativt skal der udarbejdes en ny gældende lov, som kun har implementeringen af CSDDD som formål, men dette vil ikke ligne dansk praksis.

CSRD har til formål at sikre gennemsigtighed i omfattede virksomheders bæredygtighedsrapportering og pålægger virksomhederne en information- og rapporteringspligt. Selvom omfanget af disse pligter i praksis kan opleves som omfattende, så er det relativt bløde pligter i en hard-law udformning. Virksomhederne skal informere efter bedste evne og efter anerkendt markedspraksis. Det er dog stadig en mulighed ikke at oplyse visse informationer, såfremt virksomheden har en begrundelse herfor. Kravene for undladelse er beskrevet i afsnit 3.1.4. CSDDD går skridtet videre i bæredygtighedsreguleringen og indfører due diligence i hard-law som handlepligter. Det medfører, at de omfattede virksomheder ikke blot skal redegøre for deres værdikæde, men også aktivt forebygge og afhjælpe faktiske og potentielle negative konsekvenser. Forpligtelser er blevet skærpet, da de i

praksis skal udføres og dokumenteres, og såfremt handlepligterne ikke bliver gjort, kan det medføre erstatningspligt⁹³ for virksomheden. Der pålægges dermed virksomhederne et juridisk ansvar ifm. CSDDD ud over det samfundsmæssige bæredygtighedsansvar, som ligger til grund for reguleringen. Vedtagelsen af de to direktiver indikerer dermed en udvikling i bæredygtighedsreguleringen fra soft-law over til hard-law, med forskellige nuancer af hard-law reguleringen.

⁹³ ("CSDDD" 2024, art. 29)

3. Rapporteringsstandarter og ESG-vurderinger

I de følgende afsnit beskrives først de europæiske rapporteringsstandarter, ESRS, som virksomhederne omfattet af CSRD skal følge. Vigtigt for gennemgangen af ESRS er begreberne virkninger, risici og muligheder (herefter IRO). Herefter foretages en sammenlignende analyse af to af de største ESG-vurderingsaktører, for at finde ligheder og forskelle i ESG-vurderinger, samt hvilke problematikker dette kan udløse. Til sidst anvendes ESG-vurderingsforordningen til at vurdere reguleringen på området for ESG-vurderinger.

3.1 European Sustainability Reporting Standards 1 (ESRS 1)

Dette afsnit skrives efter de i skrivende stund gældende ESRS-standarter, som er udarbejdet af EFRAG, dog bemærkes det, at disse forventes ændret iht. omnibuspakken, som beskrevet i afsnit 5.5.1 og 5.5.2. I og med at Kommissionen heri foreslår, at de ikke længere skal vedtage sektorspecifikke ESRS-standarter, vil der i nedenstående kun ske en gennemgang af ESRS 1 og ESRS 2. Endvidere forventes der at ske en reducere i antallet af obligatoriske ESRS datapunkter, men det vides ikke på nuværende tidspunkt med sikkerhed hvilke punkter der reduceres, hvorfor der ikke i det følgende kan tages højde herfor.

Det er obligatorisk for virksomheder omfattet af CSRD at informere om ESRS 1 og ESRS 2. ESRS 1 om generelle krav og ESRS 2 om generelle oplysninger er de tværgående standarter. Det betyder derfor, at der for ESRS 2 ikke skal foretages en væsentlighedsvurdering. Informationskravene for de resterende ESRS er koblet op på de bæredygtighedsspørgsmål, som er relevante.⁹⁴

Der findes tre kategorier af ESRS, dette er hhv. sektorspecifikke, emnespecifikke og tværgående standarter. Gældende for alle virksomheder er de tværgående og emnespecifikke standarter. Disse gælder for bæredygtighedsspørgsmål, som af de sektorspecifikke og emnespecifikke standarter er omfattet.⁹⁵ Hvis der i de sektor- eller emnespecifikke standarter fremgår krav, som adskiller sig fra de i ESRS 1 oplyste krav, gælder *lex specialis* reglen, hvorefter de sektor- eller emnespecifikke standarter har forrang.

⁹⁴ (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 253-254)

⁹⁵ ("Kommissionens delegerede forordning" 2023, ESRS 1, afsnit 1.1 Kategorier af ESRS-standarter, pkt. 5)

3.1.1 De generelle rapporteringskrav

ESRS 1 beskriver hele ESRS-rammen og hvorledes grundlæggende begreber og generelle krav skal anvendes, jf. ESRS 1, pkt. 6. Grundlaget for bæredygtighedsoplysningerne er som bekendt begrebet dobbelt væsentlighed, som forklares i ESRS 1. Bæredygtighedsrapportens interessenter skal indtænkes, når virksomheden vurderer væsentligheden af bæredygtighed, da de kan blive berørt af de virkninger⁹⁶, virksomhedens aktiviteter har.⁹⁷ Udover virkninger er formålet med væsentlighedsvurderingen, at virksomhederne skal vurdere væsentlighed af risici og muligheder,⁹⁸ dette indebærer endvidere en vurdering af finansiel væsentlighed. Nærmere bestemt er der mellem de to dimensioner “virkningens væsentlighed” og “finansiel væsentlighed”, en indbyrdes afhængighed, som begge skal opfyldes, for at et bæredygtighedsspørgsmål kan anses som væsentligt, og dermed skal med i rapporteringen, jf. ESRS 1 pkt. 38. Trods dette skal virksomhederne altid offentliggøre oplysninger, som ESRS 2 specificerer uanset væsentlighedsvurderingen. Når et bæredygtighedsspørgsmål vurderes væsentligt, skal virksomhederne offentliggøre dette i overensstemmelse med oplysningskravene, der er for det specifikke bæredygtighedsspørgsmål i de relevante ESRS-standarder, som er sektor- og emnespecifikke. Derudover skal de enhedsspecifikke oplysninger offentliggøres, hvis bæredygtighedsspørgsmålet ikke er omfattet af en ESRS-standard eller tilstrækkeligt dækket i detaljeringsgraden.⁹⁹ Brugere skal med de enhedsspecifikke oplysninger, herunder resultatparametrene, kunne forstå virksomhedens IRO'er i relation til sociale, miljømæssige og governance spørgsmål, jf. ESRS 1 tillæg AR 3.

3.1.2 Vurderingen af den dobbelte væsentlighed

Den dobbelte væsentlighedsvurdering består af de to dimensioner; “virkningernes væsentlighed”, som omhandler samfund og miljø, og “finansiel væsentlighed”, som omhandler, hvilken betydning det har for den pågældende virksomhed.

⁹⁶ ESRS 1, afsnit 1.3 Udarbejdelse af konventioner, definition af virkninger: “udtrykket ”**virkninger**” henviser til positive og negative bæredygtighedsrelaterede virkninger, der er forbundet med virksomhedens aktiviteter, som identificeret gennem en vurdering af **virkningens væsentlighed** (...). Den henviser både til faktiske virkninger og potentielle fremtidige virkninger.”

⁹⁷ (“Kommissionens delegerede forordning” 2023, ESRS 1, afsnit 3.1 Interessenter og deres relevans for processen til vurdering af væsentlighed)

⁹⁸ ESRS 1, afsnit 1.3 Udarbejdelse af konventioner, definition af risici og muligheder: “Udtrykket ”**risici og muligheder**” henviser til virksomhedens bæredygtighedsrelaterede finansielle risici og muligheder, herunder dem, der skyldes afhængighed af naturlige, menneskelige og sociale ressourcer, som identificeret gennem en vurdering af **finansiel væsentlighed** (...).”

⁹⁹ (“Kommissionens delegerede forordning” 2023, ESRS 1, afsnit 3.2 Væsentlige forhold og oplysningernes væsentlighed)

Når virksomhederne skal vurdere væsentligheden af dens virkninger, er det både væsentlige potentielle og faktiske virkninger på miljøet og mennesker, omend disse er positive eller negative. Vurderingen skal endvidere ske på både kort, mellemlang og lang sigt. Det omfatter både egne aktiviteter samt kontraktforhold med forretningspartnere downstream og upstream i virksomhedens værdikæde. Det gælder for tjenesteydelser, produkter og for forretningspartnere.¹⁰⁰ Ved negative virkninger, anvendes den soft-law due diligence-procedure som fastlagt i FN's vejledende principper om virksomheder, og for multinationale virksomheder anvendes OECD's retningslinjer, jf. ESRS 1 pkt. 45. Der er forskel på hvordan man skal væsentlighedsvurdere hhv. potentielle og faktiske negative virkninger. Ved faktiske negative virkninger skal man kigge på alvorsgraden, og ved potentielle skal man se på både alvorsgraden og sandsynligheden. Med alvorsgrad menes der omfang af virkningen, hvor uoprettelig en karakter virkningen har, samt hvad skalaen er.¹⁰¹

Væsentlighedsvurderingen ved positive virkninger indebærer for faktiske virkninger en analyse af omfanget og skalaen af virkningen. Ved potentielle positive virkninger ses endvidere på sandsynligheden.¹⁰²

Ved finansiell væsentlighed udvides de oplysninger, som i forvejen medtages i de regnskaber virksomhederne skal udforme, men med fokus på bæredygtighed. Derfor skal der ved rapporteringen også tages højde for, at brugerne er de generelle primære brugere af regnskabsaflæggelse. Derfor er kravet for identifikation af væsentlige oplysninger, og dermed de oplysninger virksomheden skal give, følgende:¹⁰³

“(...) hvis udeladelse, urigtige angivelser eller sløring af disse oplysninger med rimelighed kan forventes at påvirke de beslutninger, de træffer på grundlag af virksomhedens bæredygtighedserklæring.”¹⁰⁴

Dette fordi, at de primære brugere ud fra de givne oplysninger skal kunne vurdere, hvorvidt de vil give virksomheden adgang til ressourcer. For at et bæredygtighedsspørgsmål anses, som at medføre væsentlige finansielle virkninger, skal det opfylde følgende:¹⁰⁵

¹⁰⁰ (“Kommissionens delegerede forordning” 2023, ESRS 1, afsnit 3.4 Virkningens væsentlighed)

¹⁰¹ (“Kommissionens delegerede forordning” 2023, ESRS 1, afsnit 3.4 Virkningens væsentlighed, pkt. 45)

¹⁰² (“Kommissionens delegerede forordning” 2023, ESRS 1, afsnit 3.4 Virkningens væsentlighed, pkt. 46)

¹⁰³ (“Kommissionens delegerede forordning” 2023, ESRS 1, afsnit 3.5 Finansiell væsentlighed)

¹⁰⁴ (“Kommissionens delegerede forordning” 2023, ESRS 1, afsnit 3.5 Finansiell væsentlighed, pkt. 48)

¹⁰⁵ (“Kommissionens delegerede forordning” 2023, ESRS 1, afsnit 3.5 Finansiell væsentlighed)

“(...) skaber risici eller muligheder, som har eller med rimelighed kan forventes at have væsentlig indflydelse på virksomhedens udvikling, finansielle stilling, finansielle resultater, pengestrømme, adgang til finansiering eller kapitalomkostninger på kort, mellemlang eller lang sigt.”¹⁰⁶

Dette kan både være risici og muligheder som udspringer fra allerede hændte begivenheder eller begivenheder i fremtiden. Endvidere gælder det udover virksomhedens kontrol, det vil sige tillige risici og muligheder, som kan henføres til dennes forretningspartnere.¹⁰⁷

3.1.3 Rettidig omhu og bæredygtighed gennem værdikæden

I den ovenfor beskrevne vurdering af virksomhedernes væsentlige IRO'er indgår endvidere det resultat, som virksomheden i dens due diligence-procedure har fundet. I ESRS-standarderne findes der ingen adfærdsmæssige krav for due diligence, men de grundlæggende elementer ved due diligence er integreret i de emnespecifikke standarder og i ESRS 2. Endvidere er det i ESRS 1 beskrevet hvad due diligence-processen indebærer, herunder hvorledes virksomheden identificerer, redegør for samt forebygger og afbøder negative virkninger, såvel faktiske som potentielle, på personer i relation til virksomheden og på miljøet. Det gælder som tidligere beskrevet både upstream og downstream i virksomhedens værdikæde, samt dens egne aktiviteter.¹⁰⁸ Når virksomheder foretager due diligence, som er en gentagende proces, kan de finde frem til områder hvor de kan lave ændringer, og herefter prioritere deres indsats på områderne efter alvorsgrad og sandsynlighed. Dette kan bl.a. være i specifikke aktiviteter, indkøb, strategi eller valg af forretningspartnere.¹⁰⁹

Eftersom bæredygtighedsrapporteringen er en udvidelse af virksomhedernes årsregnskaber, er det et krav at disse er gældende for den samme virksomhed. Såfremt den rapporterende virksomhed er et moderselskab, som skal udforme et konsolideret regnskab, er bæredygtighedsrapporten gældende for hele koncernen, som nærmere berørt i afsnit 2.4.3.

Der skal i bæredygtighedsrapporten kun medtages de områder og forhold som vurderes væsentligt ift. virksomhedens værdikæde, herunder når det understøtter brugernes forståelse af rapporten i relation til virksomhedens IRO'er.¹¹⁰

¹⁰⁶ (“Kommissionens delegerede forordning” 2023, ESRS 1, afsnit 3.5 Finansiell væsentlighed, pkt. 49)

¹⁰⁷ (“Kommissionens delegerede forordning” 2023, ESRS 1, afsnit 3.5 Finansiell væsentlighed)

¹⁰⁸ (“Kommissionens delegerede forordning” 2023, ESRS 1, afsnit 4 Rettidig omhu)

¹⁰⁹ (“Kommissionens delegerede forordning” 2023, ESRS 1, afsnit 4 Rettidig omhu)

¹¹⁰ (“Kommissionens delegerede forordning” 2023, ESRS 1, afsnit 5.1 Rapporterende virksomhed og værdikæde)

Det at indhente oplysninger i værdikæden upstream og downstream er ikke uden udfordringer. Tilgængeligheden af oplysninger afhænger af mange forhold eftersom oplysningerne ikke altid er offentligt tilgængelige. Det indebærer bl.a. kontraktforholdene, hvor stor en grad af kontrol virksomheden har med f.eks. en leverandør, samt virksomhedens købekraft. Er der påkrævede oplysninger, som virksomheden ikke kan indsamle fra dens værdikæde, skal den på bedste vis anslå disse ud fra proxyer eller ved brug af sektorgennemsnitsdata, som kan opfylde kravene til kvalitativ karakteristika.¹¹¹ For at imødegå den måleusikkerhed der kan være, skal virksomhederne beskrive og forklare de skøn og antagelser de har foretaget.¹¹² Angående SMV'er i værdikæden henvises til afsnit 5.5.2, hvor det beskrives hvordan problemet med indsamling af oplysninger hos disse forventes afhjulpet i fremtiden.

3.1.4 Bæredygtighedsoplysninger: tidshorisonter og udarbejdelse

Perioden for rapportering af bæredygtighedserklæringer følger virksomhedens regnskabsperiode, jf. ESRS 1, pkt. 73. Da rapporteringen både skal indeholde oplysninger om tidligere og fremtidige hændelser, er det vigtigt at der laves en god sammenhæng og tydelig sondring mellem disse oplysninger, så det er nemt for brugerne at forstå.¹¹³

Det er et krav i rapporterne, at der for kvantitative parametre er oplyst oplysninger, som er sammenlignelige med rapporten for den foregående periode. Såfremt det er relevant at offentliggøre beskrivende oplysninger, skal virksomhederne endvidere sikre at disse ligeledes er sammenlignelige. Det bemærkes, at særligt grundet at bæredygtighedsrapportering er i opstartsfasen, er de relevante oplysninger ikke altid indsamlet i de tidligere år, og dermed kan disse ikke gøres sammenlignelige. Er dette tilfældet, skal det gøres klart i rapporten.¹¹⁴ Oplysninger skal ajourføres i perioden efter rapporteringen, hvis der modtages nye relevante oplysninger inden godkendelse af ledelsesberetningen. Dette gælder kun hvis oplysningerne relaterer sig til forhold for den pågældende rapporteringsperiode.¹¹⁵

For bæredygtighedsrapporteringer hvor virksomheden har anvendt ESRS er det et krav, at såfremt det er praktisk muligt, skal væsentlige fejl i regnskaber fra tidligere år korrigeres. Disse

¹¹¹ ("Kommissionens delegerede forordning" 2023, ESRS 1, afsnit 5.2 Estimering ved hjælp af sektorgennemsnit og proxyer)

¹¹² ("Kommissionens delegerede forordning" 2023, ESRS 1, afsnit 7.2 Kilder til estimering og usikkerhed i resultatet)

¹¹³ ("Kommissionens delegerede forordning" 2023, ESRS 1, afsnit 6.2 Sammenkædning af fortid, nutid og fremtid)

¹¹⁴ ("Kommissionens delegerede forordning" 2023, ESRS 1, afsnit 7.1 Fremlæggelse af sammenlignelige oplysninger)

¹¹⁵ ("Kommissionens delegerede forordning" 2023, ESRS 1, afsnit 7.3 Ajourføring af oplysninger om begivenheder efter rapporteringsperiodens afslutning)

fejl kan være matematiske, forkert anvendelse for “mål” og “parametre”, eller fejlfortolkninger og lignende. Det bemærkes, at dette ikke er det samme som en revurdering af skøn, som skal ske ved nye oplysninger. Dette er ikke yderligere beskrevet i ESRS 1 men i ESRS 2 BP-2.¹¹⁶

Ved konsolideret rapportering skal der, uanset strukturen i koncernen, vurderes på væsentlighed for hele den konsoliderede koncerns IRO'er. Det kan ske, at der er betydelige forskelle på de IRO'er, som ses hos de enkelte datterselskaber kontra på koncernniveau. I det tilfælde skal virksomheden udforme en fyldestgørende beskrivelse, om det pågældende datterselskab der adskiller sig. Forskellene kan f.eks. skyldes, at det pågældende datterselskab opererer i et andet marked, eller i en anden sektor.¹¹⁷

Uanset at visse følsomme eller klassificerede oplysninger kan anses for værende væsentlige, skal disse ikke offentliggøres af virksomheden i bæredygtighedsrapporten. Dette gælder endvidere for kravet om at oplyse om virksomhedens strategi, herunder virksomhedens foranstaltninger eller planer, men der følger en række krav, der skal opfyldes for at oplysningerne kan undlades:¹¹⁸

“(a) er hemmelig i den forstand, at den ikke i sin helhed eller i den præcise konfiguration eller sammensætning af sine komponenter er almindeligt kendt blandt eller umiddelbart tilgængelige for personer i de kredse, der normalt beskæftiger sig med den pågældende type oplysninger

(b) har en forretningsmæssig værdi som følge af sin hemmelige karakter og

(c) har været genstand for rimelige foranstaltninger fra virksomhedens side for at hemmeligholde den.”¹¹⁹

Det ses hermed, at der både tages et forretningsmæssigt og et samfundsmæssigt aspekt i betragtning i kravene til rapporten, således at ESG-mål kan opfyldes uden at konkurrenceevnen forvrides grundet de pålagte bæredygtighedsoplysninger.

¹¹⁶ (“Kommissionens delegerede forordning” 2023, ESRS 1, afsnit 7.5 Rapporteringsfejl i tidligere perioder)

¹¹⁷ (“Kommissionens delegerede forordning” 2023, ESRS 1, afsnit 7.6 Konsolideret rapportering og undtagelse for datterselskaber)

¹¹⁸ (“Kommissionens delegerede forordning” 2023, ESRS 1, afsnit 7.7 Klassificerede og følsomme oplysninger og oplysninger om intellektuel ejendomsret, knowhow eller innovationsresultater)

¹¹⁹ (“Kommissionens delegerede forordning” 2023, ESRS 1, afsnit 7.7 Klassificerede og følsomme oplysninger og oplysninger om intellektuel ejendomsret, knowhow eller innovationsresultater, pkt. 106)

3.1.5 Bæredygtighedserklæringens struktur

De generelle krav til fremlæggelse af bæredygtighedsoplysninger er først og fremmest, at der i rapporten skal være en tydelig opdeling mellem disse oplysninger og de oplysninger der ellers indgår i ledelsesberetningen. Derudover at strukturen skal være forståelig og let tilgængelig, hvilket indebærer at formatet skal være både læsbart af mennesker og maskiner.¹²⁰

Bæredygtighedsrapporteringen skal efter nuværende regler indeholde både de generelle krav fra ESRS 1, som ovenfor beskrevet, samt de af relevante emne- og sektorspecifikke standarder påkrævede oplysninger. En bæredygtighedserklæring skal følge en bestemt rækkefølge, der består af fire dele; *“1) generelle oplysninger, 2) miljøoplysninger, 3) sociale oplysninger og 4) ledelsesoplysninger”*.¹²¹

3.2 European Sustainability Reporting Standards 2 (ESRS 2)

ESRS 2 omhandler governance foranstaltninger af oplysningskrav, herunder politikker, KPI'er og datagrundlag, for bæredygtighedsspørgsmålet på tværs af sektorer, jf. ESRS 2, pkt. 1. Det vil sige, at det er regulering, der har indvirkning horisontalt.

3.2.1 Bæredygtigt datagrundlag

Oplysningskravet, som er til for at danne et uniformt grundlag for udarbejdelsen af bæredygtighedsrapporten, er inddelt i to sektioner kaldet Basis for Preparation (herefter BP), hhv. BP-1 og BP-2. Denne inddeling er for at separere de hhv. generelle krav og de virksomhedsspecifikke krav. BP-1 fastslår, at virksomheder skal offentliggøre det generelle datagrundlag for deres udarbejdelse af bæredygtighedserklæringen.¹²² Herunder særligt offentliggørelse af oplysninger om konsolidering, omfattede værdikæde både upstream og downstream, samt om der er benyttet nogen undtagelser ifm. bæredygtighedserklæringens udarbejdelse, jf. ESRS 2, pkt. 5. BP-2 indsnævres yderligere til virksomhedens konkrete omstændigheder ved udarbejdelsen af deres bæredygtighedserklæring, og påkræver at virksomheden skal fremlægge oplysninger som er specifikke mht. dens aktiviteter, jf. ESRS 2, pkt. 7. Dette omfatter bl.a., at der ved afvigelser fra tidshorisonterne angivet i ESRS 1, afsnit 6.4, skal angives nye definitioner af pågældende tidshorisonter. For estimeringer og antagelser i værdikæde-vurderingen for både upstream og downstream, skal parametrene der har indgået

¹²⁰ (“Kommissionens delegerede forordning” 2023, ESRS 1, afsnit 8.1 Generelt krav til fremlæggelse)

¹²¹ (“Kommissionens delegerede forordning” 2023, ESRS 1, afsnit 8.2 Bæredygtighedserklæringens indhold og struktur)

¹²² (“Kommissionens delegerede forordning” 2023, ESRS 2, pkt. 4)

i beregningen og vurderingen fremgå, samt en beskrivelse af tilgangen, udarbejdelsen og niveauet af nøjagtighed af resultatet.¹²³ Dette omfatter ligeledes kildehenvisninger for datagrundlaget samt måleusikkerhederne i de anvendte kvantitative parametre, jf. ESRS 2, pkt. 11. Dermed kræves det, at det tydeligt fremgår, hvornår der er foretaget skøn og antagelser i udarbejdelsen af bæredygtighedsrapporteringen, for at der skabes tilstrækkelig gennemsigtighed for måleusikkerheder og usikre oplysninger. Fremadrettet skal der ligeledes rapporteres om ændringer i udarbejdelsen, indeholdende en begrundelse for hvorfor specifikke parametre ændres, og der skal hertil oplyses et sammenligneligt grundlag for at understøtte, at de nye oplysninger skulle være mere nyttige.¹²⁴ Dette følger princippet i ESRS 1, jf. afsnit 3.1.4.

3.2.2 Kravene til governance

Governance i ESRS (herefter GOV) omfatter hvilke processer, kontroller og procedurer der er opsat i virksomheden for at monitorere bæredygtighedsspørgsmålet, samt hvilken administrativ struktur der skal sikre korrekt tilsyn med disse parametre.¹²⁵ Kravene til governance er inddelt i fem kategorier.

GOV-1 pålægger virksomheden et oplysningskrav om dens sammensætning af den interne administration og ledelse, samt hvis andre afdelinger i virksomheden fører tilsyn hermed, jf. ESRS 2, pkt. 20, stk. 1, litra a. Ydermere hvilke opgaver, ansvarsområder og kompetencer som afdelingerne besidder, jf. ESRS 2, pkt. 20, stk. 1, litra b. Dette for at gøre repræsentativiteten i ledelsen målbar, samt at sikre overblik over hvor beslutningskompetencen og tilsynet med virksomhedens IRO'er ifm. bæredygtighedsspørgsmålet ligger. GOV-2 omhandler informationsflowet om bæredygtighedsspørgsmålet til administrationen og ledelsen indenfor seneste rapporteringsperiode, samt hvordan disse håndteres og hvilke der konkret er blevet behandlet i perioden.¹²⁶ GOV-3 omhandler aflønningspolitikker og incitamentsordninger for virksomhedens administration og ledelse, dermed om bæredygtighedsspørgsmålet er inkorporeret i de resultatparametre som variabel aflønning afhænger af.¹²⁷ GOV-4 omhandler informationer om virksomhedens due diligence-proces ifm. bæredygtighedsspørgsmålet, men udvider ikke due diligence-krav fastsat ved anden lovgivning, jf. ESRS 2, pkt. 33. Dette er blot en informationspligt om virksomhedens interne proces, og bør ikke blive påvirket ved fremtidig

¹²³ ("Kommissionens delegerede forordning" 2023, ESRS 2, pkt. 10)

¹²⁴ ("Kommissionens delegerede forordning" 2023, ESRS 2, pkt. 13 og pkt. 14)

¹²⁵ ("Kommissionens delegerede forordning" 2023, ESRS 2, pkt. 19)

¹²⁶ ("Kommissionens delegerede forordning" 2023, ESRS 2, pkt. 24)

¹²⁷ ("Kommissionens delegerede forordning" 2023, ESRS 2, pkt. 27)

regulering. GOV-5 omhandler risikostyring, -vurdering, -prioritering og -afbødning, jf. ESRS 2, pkt. 36. Virksomhederne skal oplyse om deres interne metoder herfor, samt angive et tidsaspekt for deres periodiske rapportering til administrationen og ledelsen.

3.2.3 Bæredygtighedsspørgsmålet i strategien og forretningsmodellen

Hvad angår oplysningskravene for virksomhedernes strategi og forretningsmodel (herefter SBM), omfatter disse beskrivelser af, hvordan virksomhedens strategi påvirker hhv. forretningsmodellen, bæredygtighedsspørgsmålet, værdikæden samt IRO'er.¹²⁸ SBM-2 stiller krav til hensynet til interessenters interesser, hvilket ikke vil blive yderligere uddybet.

SBM-1 kræver, at virksomheden skal rapportere om sin generelle strategi, og hvordan og hvilke elementer der påvirker bæredygtighedsspørgsmålet, jf. ESRS 2, pkt. 38. Dette omfatter en beskrivelse af tjeneste- og produktporteføljen, markeder hvori virksomheden agerer, samt kundegrupper, antal ansatte sammenkoblet med et geografisk aspekt, og særligt ændringer af disse kategorier indenfor rapporteringsperioden, jf. ESRS 2, pkt. 40, stk. 1, litra a. Ydermere skal der rapporteres på indtægtsfordeling med ESRS-sektorerne¹²⁹ som fordelingsnøgle, og hvis relevant skal de offentliggøre en erklæring, hvis de handler indenfor markeder med uundgåelig negativ indvirkning¹³⁰ på bæredygtighedsspørgsmålet. Åbenlyst skal virksomheden ligeledes offentliggøre hvilke fremtidige mål i deres strategi, som relaterer sig til bæredygtighed indenfor de i ESRS 2 pkt. 40, litra a, nævnte kategorier. Rapporteringen herom skal også indeholde en vurdering af virksomhedens nuværende bæredygtighedsniveau, jf. ESRS 2, pkt. 40, stk. 1, litra f. Virksomhederne skal efter ESRS 2, pkt. 42, stk. 1, litra c, offentliggøre en beskrivelse af deres vigtigste værdikæder både upstream og downstream. Det er ikke yderligere uddybet hvilken hensigt denne offentliggørelse har, men det kunne tyde på en forstærkning af gennemsigtigheden og ansvaret for bæredygtighed gennem hele ens værdikæde. Dette kunne være essentielt i en potentiel ESG-vurdering af virksomhedens aktiviteter.

SBM-3 omhandler oplysninger om virksomhedens væsentlige IRO'er og hvordan disse spiller ind i forretningsmodellen og strategien, jf. ESRS 2, pkt. 46. Det er de generelle og væsentlige informationer om IRO'er der er fastsat i ESRS 2, da dette ellers er sektorspecifikt og dermed

¹²⁸ ("Kommissionens delegerede forordning" 2023, ESRS 2, pkt. 37)

¹²⁹ Def. af "ESRS-sektor"; ESRS-sektorer henviser i denne sammenhæng til en struktureret inddeling af økonomiske aktiviteter, som danner grundlag for bæredygtighedsrapportering. Bruges til at vise, hvilke sektorer virksomheden opererer i, og hvor store dele af indtægterne der stammer fra hver sektor. Formålet er at skabe gennemsigtighed omkring, hvilke sektorer der potentielt indebærer væsentlige bæredygtighedsrisici.

¹³⁰ Def. af "sektor med uundgåelig negativ indvirkning", ESRS 2, punkt 40, litra d; sektoren for fosile brændstoffer, fremstilling af kemikalier, kontroversielle våben, dyrkning og produktion af tobak.

fastsat i de sektorspecifikke ESRS-standarder. Disse væsentlige IRO'er skal sammenkobles med hvor de befinder sig i virksomhedens forretningsmodel samt upstream og downstream i værdikæden.¹³¹ Ydermere skal det adresseres, hvordan virksomheden planlægger at reagere på IRO'erne, hvis de skulle realiseres. Særligt for bæredygtighedsspørgsmålet er der fokus på virksomhedens potentielle og faktiske virkninger, og hvordan disse kan henføres til strategien, forretningsmodellen eller andre forretningspartnere.¹³² Endeligt kræver SBM-3 at virksomheden skal oplyse kvalitativt og om muligt kvantitativt om strategien og forretningsmodellens modstandsdygtighed overfor de væsentlige IRO'er, jf. ESRS 2, pkt. 48, stk. 1, litra f. Analysen og udførelsen af modstandsdygtigheden skal ligeledes offentliggøres iht. tidshorisonterne defineret i ESRS 1, kap. 6.

3.2.4 Virkninger, risici og muligheder

Denne sektion omhandler, at virksomhederne skal oplyse om deres processer for identifikation af IRO'er samt udvælgelsesprocessen for hvilke væsentlige IRO'er, der er medtaget i bæredygtighedserklæringen, jf. ESRS 2, pkt. 50. Identifikationsprocessen er uddybet i oplysningskravet IRO-1, og denne påkræver virksomhederne at offentliggøre information om metoder og antagelser i processen, jf. ESRS 2, pkt. 53, litra a. Endvidere en oversigt baseret på virksomhedens due diligence, der beskriver identifikation, vurdering, prioritering og overvågning af de potentielle og faktiske virkninger som virksomhedens aktiviteter eller forretningspartnere har på miljøet, jf. ESRS 2, pkt. 53, litra b. Særligt prioriteringen er interessant da denne vurdering både skal tage højde for sandsynlighed, alvor, og hvilke bæredygtighedsspørgsmål virkningerne vil influere ift. rapportering. Dernæst skal en tilsvarende oversigt over virksomhedens risici og virkninger udarbejdes, hvor det bl.a. skal beskrives hvordan virksomhederne prioriterer bæredygtighedsrisici kontra andre risici, samt hvilke risikovurderingsværktøjer der bliver anvendt hertil, jf. ESRS 2, pkt. 53, litra c.

IRO-2 opstiller særlige krav for informationspligten for bæredygtighedserklæringen, hovedsageligt hvad angår bæredygtighedsoplysninger, som er vurderet uvæsentlige ifm. væsentlighedsvurderingen, jf. ESRS 2, pkt. 55. Virksomheden skal udarbejde en liste over oplysningskravene, med henblik på en oversigt over både medtagede væsentlige og ikke-væsentlige datapunkter i relation til bæredygtighedserklæringen. I overensstemmelse med ESRS 1, pkt. 35, skal det tydeligt fremgå, hvis et datapunkt ikke er vurderet væsentligt, og

¹³¹ ("Kommissionens delegerede forordning" 2023, ESRS 2, pkt. 48 litra a)

¹³² ("Kommissionens delegerede forordning" 2023, ESRS 2, pkt. 48, stk. 1, litra c)

hertil skal der følge en detaljeret beskrivelse af væsentlighedsvurderingen som har medført denne konklusion, samt hvilke fremtidige forhold der kunne medføre en ændring i denne vurdering, jf. ESRS E1.¹³³ Under IRO-2 følger en række mindstekrav til oplysninger (herefter MDR) for bæredygtighedsspørgsmål, herunder særligt virksomhedernes *“håndtering af væsentlige bæredygtighedsspørgsmål”*¹³⁴, som omfatter oplysninger om virksomhedens politikker og foranstaltninger for forebyggelse og afhjælpning af faktiske og potentielle IRO’er, jf. ESRS 2, afsnit 4.2. Se uddybende herfor i bilag 3.

3.3 ESG-vurderingsaktører

Begrebet ESG blev af FN’s Global Compact introduceret i 2004, men begrebet har været en del af terminologien i den finansielle verden siden 1990’erne.¹³⁵ Under finanskrisen skete der et skift som positivt har påvirket holdninger til og opfattelse af bæredygtighedsspørgsmål på kapitalmarkedet. Det er særligt investorer og andre finansielle beslutningstagere som påvirker udviklingen i en positiv retning og lægger et pres på virksomhederne.¹³⁶

3.3.1 ESG-vurderinger: et globalt marked

ESG-vurderinger udbydes af private aktører, og på markedet er særligt Morgan Stanley Capital International (herefter MSCI) og Sustainalytics dominerende, hvorfor de er udvalgt, som de to aktører, der i det følgende vil blive beskrevet og sammenlignet. Generelt for begge aktører gælder, at indsamlingen af data kan opdeles i typerne; data og informationer, samt direkte og indirekte data. Indirekte data er f.eks. informationer i nyhedsmedier, fra ikke statslige organisationer, offentlige databaser, offentliggørelser eller rapporter fra de vurderede virksomheder. Aktuelle sager relateret til ESG-spørgsmål bliver oftest omtalt i nyhedsmedier, hvilket er en af hovedårsagerne til, at disse anvendes i vurderingen.¹³⁷

Når man ser på aktørernes direkte indsamling af information og data ses særligt forskellene ved aktørerne. De ESG-vurderingsaktører der i starten af processen er i dialog med virksomhederne, f.eks. gennem besvarelse af spørgeskemaer, må alt andet lige opleve en påvirkning af den indsamlede data, eftersom at medarbejdere er involveret i indsamlingen. De to udvalgte aktører kontakter først virksomhedens medarbejdere, når der er udarbejdet en ESG-

¹³³ (“Kommissionens delegerede forordning” 2023, ESRS 2, pkt. 56 og 57)

¹³⁴ (“Kommissionens delegerede forordning” 2023, ESRS 2, pkt. 60)

¹³⁵ (“The History of Environmental Social And Governance (ESG)” 2024, afsnit “The roots of responsible investment”)

¹³⁶ (“Rating the Raters: Evaluating how ESG Rating Agencies Integrate Sustainability Principles” 2019, afsnit 2.1. ESG Rating Agency Industry)

¹³⁷ (Heidelberg and Soskic 2021, afsnit 7.5 ESG-raternes dataindsamling)

vurdering på baggrund af de indirekte data. På den måde gives virksomheden en mulighed for efterfølgende at give ESG-vurderingsaktørerne feedback.¹³⁸

3.3.2 Markedsaktører: MSCI og Sustainalytics

MSCI adskiller sig særligt fra andre ESG-vurderingsaktører i og med, at de anvender makrodata, som kommer fra videnskabens verden.¹³⁹ Vurderingsrammen i MSCI's ESG-vurderinger er en skala som går fra CCC (den laveste) til AAA (den højeste). Vurderingen foretages ud fra virksomhedernes håndtering af hhv. de risici og muligheder der er fundet relevante for den pågældende virksomhed ift. ESG-spørgsmål. MSCI's ESG-vurderinger offentliggøres på deres hjemmeside, hvorefter det er muligt for alle at fremsøge ESG-vurderinger på de virksomheder, som har fået dem udført af MSCI.¹⁴⁰ Dette er endvidere en af grundene til, at MSCI er en dominerende aktør på markedet, da den offentlige database gør det nemmere for interessenter og virksomheder at fremsøge ESG-information på mulige forretningspartnere mv. Derudover er det lettere for virksomheder at vurdere deres egen position ift. ESG-spørgsmål.¹⁴¹

Sustainalytics' vurdering er baseret på en risikoprofil, der er materialistisk. De er en af de ESG-vurderingsaktører der har størst fokus på risiko i deres vurderinger, det betyder dermed også, at deres rapport mere korrekt bør kaldes en ESG-risikovurdering. For at udarbejde vurderingen laves en risikobaseret analyse på selve virksomheden, samt den subindustri, som de er en del af. Dette kaldes Material ESG-issue (herefter MEI). Ledelsens måde at reagere på eksponering både i virksomheden og den relevante industri er basis for MEI-scoren. Med andre ord vurderes der på kompetencer indenfor ledelse.¹⁴² Sustainalytics' vurdering kan opdeles i tre, *“den første del er en idiosynkratisk ESG-rating, den anden del omfatter materielle ESG-issues og den tredje corporate governance.”*¹⁴³ Den samlede vurdering afspejler virksomhedens følsomhed i relation til ledelsens kompetence til at håndtere virksomhedens og industriens eksponering, samt generelt følsomhed herfor.¹⁴⁴

¹³⁸ (Heidelberg and Soskic 2021, afsnit 7.5 ESG-raternes dataindsamling)

¹³⁹ (“MSCI Metodologi (2020) MSCI ESG Ratings Methodology.” 2021)

¹⁴⁰ (Heidelberg and Soskic 2021, afsnit 7.4 Præsentation af EG-raterne og deres fokus, herunder MSCI)

¹⁴¹ (Heidelberg and Soskic 2021, afsnit 7.4 Præsentation af EG-raterne og deres fokus, herunder MSCI)

¹⁴² (Heidelberg and Soskic 2021, afsnit 7.4 Præsentation af EG-raterne og deres fokus, herunder Sustainalytics)

¹⁴³ (Heidelberg and Soskic 2021, afsnit 7.4 Præsentation af EG-raterne og deres fokus, herunder Sustainalytics)

¹⁴⁴ (Heidelberg and Soskic 2021, afsnit 7.5 ESG-raternes dataindsamling, tabel 6)

3.3.3 Metoder bag ESG-vurderinger

I forbindelse med ESG-vurderinger menes der med metode, hvordan aktørerne ud fra den indsamlede data vurderer virksomhederne. Den mest anvendte metode er den såkaldte bottom-up metode. Ved bottom-up metoden er udgangspunktet et bredt datasæt, som der behandles med henblik på at udforme en endelig specifik ESG-vurdering. Bottom-up metoden består for det meste af fire dele: *“Datakilder som fundamentet for scoren, rating af enkelte kategorier og områder, bestemmelse af vægtede E-, S- og G-scorer og til sidst den endelige ESG-score.”*¹⁴⁵

Af de to valgte aktører er det kun MSCI, der bruger bottom-up metoden. De definerer først *issues* på baggrund af geografi, det pågældende forretningssegment mv. Ud fra disse analyseres eksponeringen for virksomheden ift. de definerede *issues*. Herefter har MSCI udgangspunktet, i form af performance, tiltag, omstridte forhold og strategier, til at fastlægge den pågældende virksomheds management score. Ud fra denne har man altså en score på virksomhedernes evne til at håndtere og udnytte både muligheder, men også risici, som er relateret til de definerede *issues*. Der er på forhånd foretaget en generel vurdering af industrier, som har medført en række industrispecifikke modeller. Dermed kan hver virksomhed se, hvilke *issues* der er særligt relevante for dem i den relevante industri. På trods heraf, er scoren for governance alment gældende på tværs af alle industrier. Udover det industrimæssige ser MSCI ved deres vurdering endvidere på tidshorisonten for materialisering af hhv. relevante muligheder og risici. Dermed bliver ES-scoren særligt påvirket af de mest industrirelevante *issues*, samt de der tidsmæssigt er mest nærtstående. Ydermere medtages kontroverser der indenfor de sidste tre år har været relevante, de påvirker dermed scoren ift. det i kontroversen omhandlende *issue*. Til sidst sammenlignes den pågældende virksomheds ESG-score med scoren for organisationer og virksomheder fra den relevante industri, på den måde kan man korrigere ESG-scoren alt efter om denne er højere eller lavere end de sammenlignede organisationer og virksomheder.¹⁴⁶ Som nævnt i afsnit 3.3.1 ang. MSCI specifikt, er scoren en bogstavscoring som spænder fra CCC til AAA.

En anden metode til ESG-vurdering er en *top down risk rating*, som anvendes af bl.a. Sustainalytics. Denne er opdelt i tre blokke: *“virksomhedens ESG-materialisme, ledelsesstruktur og idiosynkratisk risk.”*¹⁴⁷ MEI, som nævnt i afsnit 3.3.1 ang. Sustainalytics

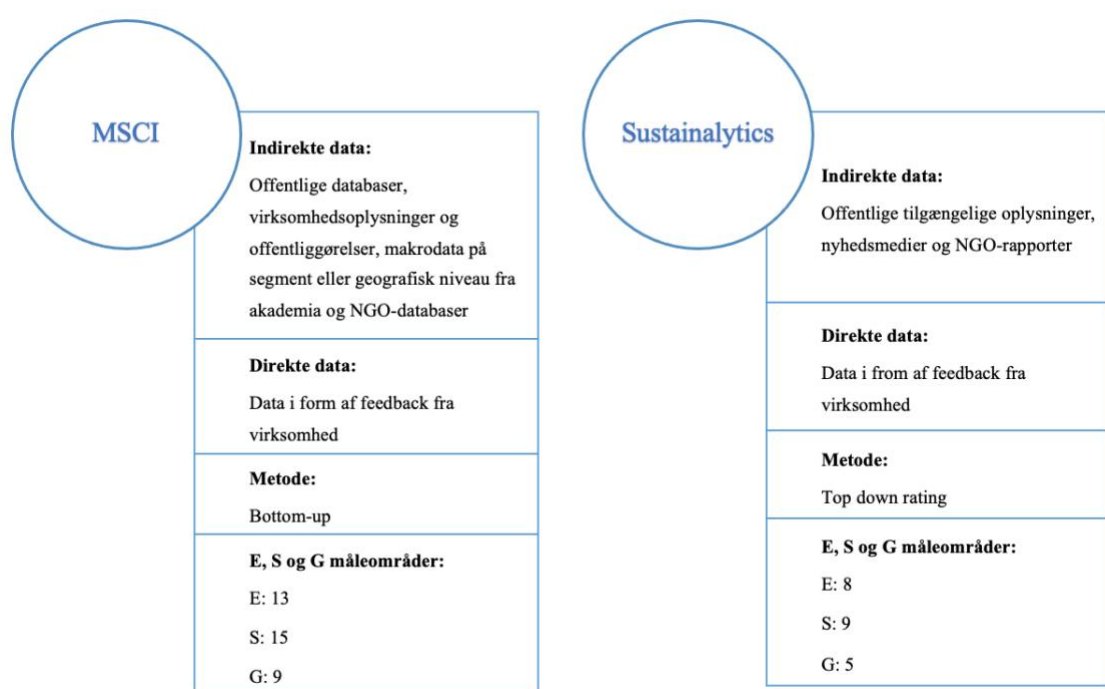
¹⁴⁵ (Heidelberg and Soskic 2021, afsnit 7.6 ESG-raternes metode)

¹⁴⁶ (Heidelberg and Soskic 2021, afsnit 7.6 ESG-raternes metode)

¹⁴⁷ (Heidelberg and Soskic 2021, afsnit 7.6 ESG-raternes metode, tabek 7, side 54)

specifikt, er fundamentet for ESG-scoren, hvor de tre blokke er selve metoden til udarbejdelsen af en ESG-vurdering. Med den endelige ESG-score kender man virksomhedens følsomhed overfor eksponering fra industrien, samt virksomhedens eksponering, og dernæst virksomhedens ledelses evne til at håndtere disse. Scoren som Sustainalytics bruger består af fem kategoriseringer: *“ubetydelig, lav, medium, høj og alvorlig risiko”*.¹⁴⁸ Det skal bemærkes, at i og med at aktørerne anmoder om virksomhedernes feedback på vurderingen, vil det naturligvis kunne påvirke den endelige score, både positivt og negativt, efter feedback ift. den primære vurdering.

Figur 3

149

I ovenstående sammenlignende figur 3 illustreres det, at MSCI's datagrundlag er mere omfattende end Sustainalytics', det ses særligt på antallet af målområder og indirekte datakilder. Dette er muligvis en af grundene til, at de er de største på markedet. Det vides, at MSCI gennem tiden har opkøbt flere mindre ESG-vurderingsaktører¹⁵⁰, hvormed de udvider deres position på markedet, og formentlig indsamler know-how fra forskellige vurderingsaktører, som tilsammen bør give en bedre vurdering af ESG-forhold. På den anden side er det relevant at nævne, at markedet for ESG-vurderinger er privatiseret, samt at både

¹⁴⁸ (Heidelberg and Soskic 2021, afsnit 7.6 ESG-raternes metode, side 53)

¹⁴⁹ (Heidelberg and Soskic 2021, afsnit 7.5 ESG-raternes dataindsamling, tabel 6 + bilag 5 ESG-raternes scope)

¹⁵⁰ ("Rating the Raters: Evaluating how ESG Rating Agencies Integrate Sustainability Principles" 2019, afsnit 2.1. ESG Rating Agency Industry)

MSCI og Sustainalytics har hhv. hovedsæde og moderselskab i USA. Dette kan give en skævvridning i vurderingsaktørernes fokus, ift. om de anvender amerikansk eller EU-retlige forståelse og standarder for ESG, særligt fordi EU-standarderne er nye i implementeringsfasen.

Som nævnt har MSCI en offentlig database som alle kan fremsøge virksomheders ESG-vurderinger i, naturligvis er det kun for de virksomheder, som har anvendt MSCI til at udarbejde deres ESG-vurdering. Det optimale for at give investorer og virksomheder en gennemsigtig måde at danne et overblik over potentielle samarbejdspartneres, konkurrenters og lignende ESG-vurderinger ville være, at der fandtes en samlet database for alle ESG-vurderinger uanset aktøren. Derudover skaber det mangel på transparens, at aktørerne anvender så forskellige metoder. Det medfører problematikker ift. at forstå og sammenligne hvilke parametre aktørerne måler på og dermed sammenligne vurderinger fra forskellige aktører med hinanden.¹⁵¹

3.4 ESG-vurderingsforordningen (ESGR)

Det følgende afsnit omhandler den nyligt vedtaget ESG-vurderingsforordning, som regulerer ESG-vurderingsleverandører, som agerer og har aktiviteter i Unionen. Forordningen gennemgås fordi det er den første og eneste regulering på området, samt er den særligt interessant, da de største vurderingsaktører er amerikanske, jf. afsnit 3.3. Begreberne vurderingsaktør og vurderingsleverandør, og alle afledte begreber heraf, er sammenfaldende.

3.4.1 Genstand og krav for anvendelse

ESG-vurderingsforordningen har det indre marked for øje i lyset af Unionens bæredygtighedsdagsorden. Efter ESGR betragtning 14, supplerer forordningen området for bæredygtig finansiering, hvilket relaterer sig til, at ESG-vurderinger historisk særligt er blevet brugt i den finansielle verden, som berørt i afsnit 3.3. Det tilsigtes at skabe gennemsigtighed og tilsyn med ESG-vurderingsleverandører¹⁵² (herefter leverandører) som udsteder ESG-

¹⁵¹ ("Rating the Raters: Evaluating how ESG Rating Agencies Integrate Sustainability Principles" 2019, afsnit 2.2 *Have ESG Rating Agencies Been Able to Integrate Sustainability Principles into Corporate Sustainability Assessment?*)

¹⁵² Def. af "ESG-vurderingsleverandør", ESGR art. 3, stk. 4; en juridisk person, hvis aktiviteter omfatter udstedelse, og offentliggørelse eller formidling af erhvervsmæssige ESG-vurderinger på et professionelt grundlag.

vurderinger¹⁵³ til virksomheder. Afledt af ESG-vurderinger er begreberne ESG-udtalelse¹⁵⁴ og ESG-score¹⁵⁵. Ydermere er formålet at højne investor- og forbrugerbeskyttelsen, samt forebygge greenwashing, jf. ESGR art. 1. Forordningens genstand er at indføre regulering på et ellers ureguleret område, for at forbedre integriteten, ansvarligheden og hvis muligt også sammenligneligheden mellem de forskellige aktører indenfor ESG-vurderingsaktiviteter, ved at indføre regler for organisationen af leverandørerne.¹⁵⁶

Forordningen finder anvendelse på ESG-vurderinger, som er udstedt af leverandører, som har aktiviteter i Unionen, jf. ESGR art. 2, stk. 1. Disse vurderinger skal have kommercielt formål for øje for at være omfattet af reguleringen. Med aktiviteter omfattes både leverandører der er etableret i og uden for Unionen, jf. ESGR art. 2, stk. 1, litra b. For leverandører der er etableret uden for Unionen, skal deres ESG-vurderinger formidles gennem et abonnement eller et kontraktforhold, og angå enten en finansiell virksomhed i Unionen, en virksomhed omfattet af direktiv 2013/34/EU¹⁵⁷, direktiv 2004/109/EF¹⁵⁸ eller Unionens eller medlemsstaternes offentlige institution.¹⁵⁹ Ydermere påkræves det, at ESG-vurderingen bliver offentliggjort online eller på anden lige så tilgængelig vis, jf. ESGR art. 2, stk. 1, litra i.

Forordningens anvendelsesområde er kraftigt betonet af en negativ afgrænsning i ESGR art. 2, stk. 2. Heri oplistes samtlige situationer hvorved forordningens regler ikke finder anvendelse, og det fulde omfang vil ikke blive oplistet. Hvad findes interessant i den negative afgrænsning er, at ESGR ikke finder anvendelse på ESG-vurderinger, som ikke er beregnet til offentliggørelse og offentligt tilgængelig brug, jf. ESGR art. 2, stk. 2, litra a og b. Formidlingen af ESG-vurderingerne skal foretages direkte af vurderingsaktøren og må dermed ikke formidles gennem en tredjepart, jf. ESGR art. 2, stk. 2, litra k. ESGR finder udelukkende anvendelse på

¹⁵³ Def. af "ESG-vurdering", ESGR art. 3, stk. 1; en udtalelse eller en score, eller en kombination af begge vedrørende et vurderet elements profil eller karakteristika med hensyn til miljømæssige, sociale og menneskerettighedsmæssige eller ledelsesmæssige faktorer eller vedrørende et vurderet elements eksponering for risici eller indvirkning på miljømæssige, sociale og menneskerettighedsmæssige eller ledelsesmæssige faktorer, som er baseret på både en fastlagt metode og et defineret klassificeringssystem for vurderingskategorier, uanset om en sådan ESG-vurdering betegnes som »ESG-vurdering«, »ESG-udtalelse« eller »ESG-score«.

¹⁵⁴ Def. af "ESG-udtalelse", ESGR art. 3, stk. 2; en ESG-vurdering, der er baseret på en regelbaseret metode og et defineret klassificeringssystem for vurderingskategorier, og som direkte involverer en vurderingsanalytiker i vurderingsprocessen.

¹⁵⁵ Def. af "ESG-score", ESGR art. 3, stk. 3; en ESG-måling, der er afledt af data ved hjælp af en regelbaseret metode og udelukkende baseret på et statistisk eller algoritmisk system eller en statistisk eller algoritmisk model, der er fastlagt på forhånd, uden yderligere væsentlige analytiske input fra en vurderingsanalytiker.

¹⁵⁶ ("ESG-vurderingsforordningen" 2024, art. 1)

¹⁵⁷ ("Direktiv 2013/34/EU" 2013)

¹⁵⁸ ("Direktiv 2004/109/EF" 2004)

¹⁵⁹ ("ESG-vurderingsforordningen" 2024, art. 2, stk. 1, litra b)

ESG-vurderinger, og ikke anden data ang. miljømæssige, sociale og menneskerettigheds- og ledelsesmæssige faktorer som kunne blive offentliggjort eller på anden vis formidlet, jf. ESGR art. 2, stk. 2, litra e. Den vigtigste bestemmelse for leverandører etableret uden for Unionen, er ESGR art. 2, stk. 2, litra d, hvori det fastlægges, at disse leverandører skal opfylde bestemmelserne i ESG-vurderingsforordningens afsnit 2. Det fastlægges endvidere, at de kumulativt skal opfylde betingelser for at ESG-vurderingerne ikke er udført efter initiativ fra brugeren¹⁶⁰ og at der foreligger en erstatningspligt.¹⁶¹ Bestemmelsen indebærer ligeledes, at ESGR vil gælde for en aktør som har en væsentlig markedsandel for ESG-vurderingsaktiviteter, eller såfremt aktøren har et websted på et af Unionens officielle sprog - engelsk er undtaget. Dermed vil de store aktører ikke kunne påkalde sig undtagelsen for vurdering på brugerens initiativ i ESGR art. 2, stk. 2, litra d, pkt. i.

Endeligt finder ESGR ikke anvendelse på akkrediterings- eller certificeringsprocessor, herunder mærkningsaktiviteter, jf. ESGR art. 2, stk. 2, litra o og p.

3.4.2 Tredjelandslieferandørers indgang til EU's marked

Krav til at operere og levere ESG-vurderinger i Unionen, er uagtet etableringsland fastsat i ESGR art. 4. For leverandører inden for Unionen påkræves det, at disse skal opnå tilladelse fra European Securities and Market Authority (herefter ESMA)¹⁶², jf. ESGR art. 6, stk. 1. Det skal bemærkes, at de reguleringsmæssige tekniske standarder herfor skal af ESMA udarbejdes inden 2. oktober 2025, jf. ESGR art. 6, stk. 3.

På baggrund af afsnit 3.3, vil fokus i det følgende være på krav til aktører etableret uden for Unionen. De skærpede krav for tredjelandes aktører er specificeret i ESG-vurderingsforordningens afsnit 2, kapitel 2, jf. ESGR art. 4, stk. 1, litra b-d. Disse skal ikke opfyldes kumulativt, men for at kunne operere i Unionen skal leverandøren være omfattet af én af følgende.

¹⁶⁰ Def. af "ingen udførelse efter eget initiativ", ESGR art. 2, stk. 2, litra d, pkt. i; en ESG-vurdering, der formidles i Unionen af en leverandør, der er etableret uden for Unionen, og hvis markedsandel i Unionen for dens ESG-vurderingsaktiviteter bliver væsentlig, eller som har et websted på mindst et af Unionens officielle sprog, som er et sprog, der ikke er gængs i internationale finanskredse, betragtes ikke som formidlet udelukkende på eget initiativ af brugeren af ESG-vurderinger

¹⁶¹ ("ESG-vurderingsforordningen" 2024, art. 2, stk. 2, litra d)

¹⁶² Def. af "ESMA"; Den Europæiske Tilsynsmyndighed (Den Europæiske Værdipapir- og Markedstilsynsmyndighed)

Figur 4

Art. 4, stk. 1, litra b	Afgørelse om ækvivalens og opfyldelse af art. 10
Art. 4, stk. 1, litra c	Godkendelse med henblik på validering efter art. 11
Art. 4, stk. 1, litra d	En anerkendelse efter art. 12

163

Ækvivalensordningen efter ESGR art. 10, stiller krav til at leverandører uden for Unionen kun kan operere i Unionen, såfremt de er opført i et register efter ESGR art. 14.¹⁶⁴ Kompetencen for at føre dette register ligger hos ESMA, jf. ESGR art. 14, stk. 1. Det skal bemærkes, at oplysningerne indsamlet af ESMA i det endelige register først bliver tilgængelig d. 1. januar 2028, jf. ESGR art. 14, stk. 7. Endvidere skal leverandørerne have tilladelse og underlægge sig tilsyn i det pågældende tredjeland hvorfra de udsteder ESG-vurderinger, jf. ESGR art. 10, stk. 1, litra a. Derudover skal leverandøren underrette ESMA om deres tilsigtede operation i Unionen, samt dokumentere at betingelserne for samarbejdsaftaler med de kompetente myndigheder i tredjelandet er opfyldt, jf. ESGR art. 10, stk. 1, litra b. Kravene for denne samarbejdsaftale udarbejdes af ESMA.¹⁶⁵

Valideringskravet for leverandører etableret uden for Unionen, kræver en leverandør etableret indenfor Unionen, jf. ESGR art. 11, stk. 1. Leverandører i Unionen kan ansøge om tilladelse til at udstede validering af ESG-vurderinger fra tredjelandsvirksomheder hos ESMA, såfremt en række krav er opfyldt, jf. ESGR art. 11, stk. 1. Således indskrænkes markedet til at fremme det EU interne marked, idet ESG-vurderinger fremadrettet skal have et mellemlid i form af en EU-aktør, hvor det tidligere har været udenlandske aktører som har haft størst markedsandel. Hertil kan det undre, om dette er i strid med formidlingskravet i ESGR art. 2, stk. 2, litra k, men den validerende leverandør anses for at levere ESG-vurderingen indenfor Unionen¹⁶⁶, og har det fulde hæftelsesansvar for at ESG-vurderingen overholder forordningens krav, jf. ESGR art. 11, stk. 5. Dermed sikres der ligeledes at kunne stille en leverandør til ansvar for fejlbehæftede vurderinger, da dette ikke er sikret ved tredjelandsleverandører. Forordningen implicerer dermed ikke at have direkte eksteritorial virkning, men det forventes til stadighed at underlagte krav for en Unions leverandør, vil blive videreformidlet i et kontraktforhold med

¹⁶³ ("ESG-vurderingsforordningen" 2024, art. 4)

¹⁶⁴ Bilag 4

¹⁶⁵ ("ESG-vurderingsforordningen" 2024, art. 10, stk. 1 litra b og art. 10, stk. 4)

¹⁶⁶ ("ESG-vurderingsforordningen" 2024, art. 11, stk. 4)

en tredjelandsleverandør. Denne forordning vil kunne rykke på markedsandelene eget af amerikanske leverandører, som benævnt i afsnit 3.3, men det virker ligeledes usandsynligt, at aktørerne vil trække sig helt ud af markedet.

Den sidste mulighed for udenlandske leverandører at opnå tilladelse til at agere i Unionen, er en officiel anerkendelse af ESMA, jf. ESGR art. 12, stk. 1. Ansøgningen skal bestå af en række oplysninger¹⁶⁷ samt dokumentation for at forordningens krav er overholdt. Det bemærkes, at ESMA skal udarbejde en teknisk standard for omfanget af denne ansøgning senest d. 2. oktober 2025, jf. ESGR art. 12, stk. 9. Derudover påkræves det, at leverandøren har en repræsentant med fuld bemyndigelse, etableret i Unionen, jf. ESGR art. 12, stk. 3. Tilsynet af leverandøren foreligger til stadighed hos en tilsynsmyndighed i det etablerede tredjeland, men der skal foreligge en samarbejdsaftale mellem denne og ESMA, jf. ESGR art. 12, stk. 5, litra b. Denne anerkendelse vil kunne bibeholde de amerikanske leverandørers markedsandele, uden at skulle opgive en vis andel til et mellemlid i Unionen som under ESGR art. 11. Det kan tænkes, at de store markedsaktører vil indsende en sådan ansøgning om anerkendelse, men en potentiel realisering af denne forventning falder senest d. 1. januar 2028, hvor registeret over leverandører vil blive offentliggjort, jf. ESGR art. 14, stk. 7.

3.4.3 Leverandørernes governance struktur

Forordningens afsnit tre opstiller krav til integriteten, pålideligheden og gennemsigtigheden af vurderingsaktiviteter som leverandørerne udbyder. Disse krav skal leverandørerne kunne dokumentere opfyldt for at kunne indregistreres i ESMA's register. Det er dermed et overblik over hvilke governance foranstaltninger leverandørerne skal opfylde for at kunne agere i Unionen.

¹⁶⁷ ("ESG-vurderingsforordning" 2024, art. 12, stk. 4 og bilag 1)

Figur 5

168

Særligt ESGR art. 15, stk. 7 og stk. 11 om vurderingsmetoden og sikring af datakvalitet findes interessant. Selve metoden for ESG-vurderinger er som sådan ikke reguleret, men der stilles alligevel krav til at metoden er stringent, systematisk, uafhængig, og kan berettiges, jf. ESGR art. 15, stk. 7. Derudover skal denne metode anvendes kontinuerligt over tid og være gennemsigtig for interessenter af vurderingerne.¹⁶⁹ Kriteriet om kontinuerlighed giver ikke det store råderum til at indføre ændringer i anvendte metode, men det må forventes, at dette stadig er muligt såfremt ændringen er velbegrundet og bidrager til at forøge kriterierne fastsat i ESGR art. 15, stk. 7. Kriterierne skal gennemgås minimum én gang årligt, hvorfor der her vil være mulighed for at tilpasse anvendt metode. For at kunne opfylde kravet om en stringent og kontinuerlig metode, bør væsentlige ændringer i vurderingsmetoden medføre, at alle offentliggjorte ESG-vurderinger skal tilrettes efter metodens nye kriterier. Dette vil være ressourcetungt for leverandøren, hvorfor dette kan være en hindring for at forbedre vurderingsmetoden og dermed sikre, at vurderingen reflekterer den dynamiske ændring der er i bæredygtighedsopfattelsen og kravene til virksomhedernes ESG-profiler.

¹⁶⁸ ("ESG-vurderingsforordningen" 2024, afsnit 3)

¹⁶⁹ ("ESG-vurderingsforordningen" 2024, art. 12, stk. 7)

Kriteriet for datakvalitet er gennemgående i alt ESG- og bæredygtighedsregulering. Kravet kommer til udtryk i ESGR som en governance foranstaltning i art. 15, stk. 11. Det kræves af leverandøren, at der indsættes nødvendige foranstaltninger for at sikre kvaliteten af den data der anvendes til udarbejdelsen af vurderingen.¹⁷⁰ Det særlige er, at det ikke er leverandøren som nødvendigvis udarbejder datasættet, men blot anvender denne til at lave den samlede vurdering. Data kan, som benævnt i afsnit 3.3, stamme både fra direkte og indirekte kilder. Leverandøren skal dermed sikre, at data stammer fra pålidelige kilder, f.eks. ved at udføre tilstrækkelig due diligence, og angive tydeligt ved offentliggørelsen af vurderingen, at vurderingen er et resultat af leverandørens opfattelse baseret på tilgængeligt materiale, jf. ESGR art. 15, stk. 1. Dette hænger ligeledes sammen med, at den vurderede aktør skal have mulighed for at berigtige oplysninger.¹⁷¹

Et gennemgående kriterium for alle reguleringens bestemmelser, er kravet om gennemsigtighed. Leverandørerne skal offentliggøre anvendt metode, modeller og antagelser i vurderingen, og skal som minimum gøre dette tilgængeligt på leverandørens hjemmeside, jf. ESGR art. 23, stk. 1. Udgangspunktet for vurderingerne er, at der skal udarbejdes en separat vurdering for E, S og G aspektet af de vurderede virksomheder, og kun undtagelsesvist en samlet ESG-vurdering, jf. ESGR art. 23, stk. 1 og 2. ESG-vurderingsforordningens bilag III oplyster hvilke oplysninger der skal offentliggøres på leverandørens hjemmeside, se bilag 5 herfor.

3.5 Sammenfatning

Ud fra ovenstående afsnit om ESRS 1 og 2 ses det, at der er tale om komplekse standarder, som kræver at virksomheder i deres bæredygtighedsrapportering har en helhedsorienteret tilgang. På den måde sikres det, at der sker en udvikling, og at fokus udvides til at være udover økonomi og miljø. Det vil sige ligeledes på konsekvenser på mennesker gennem en social og governance tilgang. Der ses endvidere, særligt i uddybelsen af ESRS 1, et “comply or explain” princip. Det vil sige, at virksomhederne har mulighed for at fravige nogle oplysningskrav, såfremt de tydeligt kan forklare, hvad der lægger til grund for fravigelsen. Princippet er ikke direkte eller stærkt konceptualiseret i ESRS 1, det nævnes og beskrives dog løbende.

¹⁷⁰ (“ESG-vurderingsforordningen” 2024, art. 15, stk. 11)

¹⁷¹ (“ESG-vurderingsforordningen” 2024, art. 15, stk. 12)

Endvidere kan det konstateres, at såfremt der ikke laves sektorspecifikke standarder,¹⁷² bliver standarderne i form af ESRS 1 og 2 meget overfladiske, da begge, når det kommer til specifikke krav, henviser meget til de sektorspecifikke standarder.

ESG-vurderinger er frivillige for virksomheder at få udarbejdet. Trods dette er der en problematik i, at det er svært at sammenligne, fordi vurderingerne kan være udformet efter forskellige metoder i og med, at der ikke findes en fælles standard eller regulering for udarbejdelse - hverken i EU eller på globalt plan. ESG-vurderingen må alt andet lige, kunne anvendes af virksomhederne til at indikere områder, hvor virksomheden skal øge sit fokus og sin indsats i deres ESG-arbejde, for at kunne forbedre deres bæredygtighedsrapportering. Derudover kan en god ESG-vurdering være med til at forbedre virksomhedens position på markedet, da bæredygtighed i stigende grad er vigtigt for investorers og forretningspartners valg. Det, at vurderingen er frivillig, kan medføre, at det hovedsageligt er virksomheder, der har en god ESG-struktur, som vil få foretaget denne vurdering, og i mindre grad de virksomheder som mangler overblikket over områder med plads til forbedring.

ESG-vurderinger er historisk mest blevet brugt som et værktøj i den finansielle verden til investeringsscreening og for børsnoteret selskaber. Med ESGR må det forventes, at anvendelsesområdet kan udvides til andre markeder sammen med implementeringen af CSRD. Endvidere kan det virke til, at man i EU forventer at den får eksteritorial virkning, da man regulerer aktører udenfor EU, som opererer i EU. EU anses som global frontløber inden for ESG-regulering, mens USA i højere grad overlader bæredygtighedsrapportering til markedets mekanismer. Man kunne derfor håbe, at ESG-vurderingsaktørerne, som hovedsageligt er amerikanske, vil tilpasse deres vurderinger generelt til gældende EU-regler, da de uanset skal overholde disse i deres arbejde i Unionen. Sker det ikke, og virksomheder i EU skal have selvstændige ESG-vurderinger, kan det diskuteres, om det vil svække EU virksomhedernes konkurrenceevnen på det globale marked. Dette grundet problemet ang. at vurderinger ikke kan sammenlignes således stadig eksisterer, og EU vil blive sit eget marked med de strengeste krav. Der stilles udelukkende krav om offentliggørelse af metode, modeller og antagelser, men selve udformningen af vurderingen er ikke reguleret, hvorfor der uanset med nuværende regulering vil være forskel herpå globalt.

¹⁷² Se afsnit 5.5.1

4. Kompetence, tilsyn og håndhævelse

Det skærpede tilsyn indebærer bl.a. offentligt tilsyn, hvor der er fastsat minimums bødestørrelse, samt mulighed for at pålægge virksomhederne et civilretligt ansvar.¹⁷³ I det følgende vil først bæredygtighedserklæringspligten blive beskrevet, hvilket indebærer en gennemgang af relevante bestemmelser i Årsregnskabsloven, Revisorloven og Erklæringsudbyderloven. Dette for at afdække alle muligheder for at opnå en bæredygtighedserklæring og hvem der må udarbejde disse. Dernæst vil mulige sanktioner ved overtrædelser ifm. bæredygtighedsrapportering blive gennemgået, herunder bestemmelsen i CSRD og i national lovgivning, samt en sammenligning af sanktioner på tværs af medlemsstater.

4.1 Bæredygtighedserklæringspligten

Som tidligere berørt i afsnit 2.4, fremgår det af Ændringsloven, at der i Årsregnskabsloven § 135 C indsættes følgende erklæringspligt:

“§ 135 c, En virksomhed, som har pligt til at udarbejde bæredygtighedsrapportering, skal lade bæredygtighedsrapporteringen forsyne med en erklæring om bæredygtighedsrapportering.

Stk. 2. Erklæring efter stk. 1 kan kun afgives af revisorer, som i henhold til revisorloven er godkendt til at afgive erklæringer om bæredygtighedsrapportering, og gennem uafhængige erklæringsudbydere, som er registreret i henhold til lov om uafhængige erklæringsudbydere vedrørende bæredygtighedsrapportering.”¹⁷⁴

Denne bestemmelse har tilknytning til Årsregnskabslovens ændringer for regnskabsklasse C virksomheder om udarbejdelse af bæredygtighedsrapporten i ledelsesberetningen. Foruden at bæredygtighedsrapporten skal være forsynet med en erklæring, er det essentielle ved bestemmelsen, at ansvaret for erklæringen kan ligge ved to instanser. Enten skal denne udarbejdes af en revisor, som opfylder de herfor oplistet krav i Revisorloven, eller også skal denne udarbejdes af en uafhængig erklæringsudbyder som opfylder kravene i Erklæringsudbyderloven.

¹⁷³ (Nielsen, Mouyal, and Pristed 2024, side 217)

¹⁷⁴ (“Årsregnskabsloven” 2024, § 135 c)

4.1.1. Revisorloven (RL)

Det fremgår af ÅRL § 135 c, stk. 2, at udstedende revisor skal være godkendt til at afgive en erklæring om bæredygtighedsrapporten¹⁷⁵. Dermed kan en hvilken som helst revisor ikke udstede en sådan erklæring, såfremt vedkommende ikke har rette kompetencer. Kompetencekravene som stilles til en godkendt revisor, er i Revisorloven todelt og adskilt ved datoen 1. januar 2026.¹⁷⁶ Dermed stilles der forskellige kompetencekrav alt efter, hvornår vedkommende er godkendt som statsautoriseret revisor eller registreret i Erhvervsstyrelsens register over revisorer. Dette fremgår af RL § 3 c, som udlægger de lempeligere krav for, at en revisor kan godkendes til at aflægge bæredygtighedserklæring. For revisorer, som er registreret inden 1. januar 2026, stilles der krav om at have tilegnet sig nødvendig viden på området for bæredygtighedserklæring gennem efteruddannelse, jf. RL § 3 c, stk. 1. Selve udformningen af efteruddannelsen skal fastsættes af Erhvervsstyrelsen som bemyndiget hertil, jf. RL § 3 c, stk. 2. Disse krav er nærmere fastsat i BKG om efteruddannelse §§ 8-10. Kravene omfatter deltagelse i efteruddannelse omhandlende juridiske krav og standarder for udarbejdelse og erklæring af en bæredygtighedsrapportering, bæredygtighedsanalyse og due diligence-procedurer,¹⁷⁷ og skal som minimum udgøre 30 timer, jf. BKG om efteruddannelse § 8, stk. 3. Når efteruddannelsen af dette omfang er fuldført, skal dette indberettes til Erhvervsstyrelsen og ajourføres i deres register, jf. BKG om efteruddannelse § 9. Erhvervsstyrelsen kan til enhver tid anmode om dokumentation fra revisoren om fuldført efteruddannelse, og såfremt dette ikke er tilfredsstillende kan de straks fratage bemyndigelsen for at udstede erklæring om bæredygtighedsrapporter, jf. BKG om efteruddannelse § 10, stk. 2.

De indførte skærpede krav til revisorer registreret efter 1. januar 2026, som er fremadrettede regulering, er betydeligt skærpede kontra RL § 3 c. De skærpede krav omfatter minimum 8 måneders relevant praktisk erfaring ang. erklæringsopgaver om bæredygtighedsrapportering eller andre sådanne relaterede opgaver, jf. RL § 3 b, stk. 1, nr. 1. Det vil sige, at en revisortrainee godt kan tilegne sig den praktiske erfaring forinden officiel registrering som revisor. Titlen som bæredygtighedsrevisor kan dog tidligst opnås samtidig med registrering som revisor, samt efter bestået prøve om udførelse af bæredygtighedserklæringer, jf. RL § 3 b, stk. 1, nr. 2. Fastlæggelsen af denne eksamination er bemyndiget Erhvervsstyrelsen, jf. RL § 33, stk. 2. Da

¹⁷⁵ Def. af "bæredygtighedsrapportering", RL §1 a, nr. 7: Bæredygtighedsrapportering som defineret i Årsregnskabslovens bilag 1, C, nr. 16, eller i anden lovgivning, der gennemfører artikel 2, nr. 18, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om årsregnskaber, konsoliderede regnskaber og tilhørende beretninger for visse virksomhedsformer.

¹⁷⁶ ("Revisorloven" 2025, § 3 c)

¹⁷⁷ ("BKG om efteruddannelse" 2024, § 8, stk. 1)

dette er en fremadrettet bestemmelse, er kravene til en sådan prøve ikke fastlagt endnu, men det forventes praktisk varetaget af FSR-danske revisorer, som på nuværende tidspunkt varetager alle øvrige revisorpligtige prøvelser.¹⁷⁸

4.1.2. Erklæringsudbyderloven (EUL)

Det fremgår af ÅRL § 135 c, stk. 2, at erklæringen af bæredygtighedsrapporten ikke udelukkende kan udstedes af revisorer. Erklæringen kan ligeledes udformes af en uafhængig erklæringsudbyder, som opfylder kravene fastsat i Erklæringsudbyderloven. Loven opstiller vilkår og tilsyn for godkendelse af både uafhængige erklæringsudbydere¹⁷⁹ og verifikatorer¹⁸⁰,¹⁸¹ samt selve afgivelsen og konklusionen af udarbejdet erklæring, jf. EUL § 1, stk. 2.

Erhvervsstyrelsen er ved denne lov forpligtet til at føre register over akkrediterede¹⁸² uafhængige erklæringsudbydere både i Danmark, i andre medlemsstater samt i EØS-landene, og ydermere personer godkendt som verifikatorer, jf. EUL § 3. Kravet om akkreditering sikrer, at virksomhederne har den fornødne faglige kompetence, da det skal tildeles af DANAK¹⁸³, hvilket ligeledes medfører troværdighed om aktørens uafhængighed, jf. EUL § 5.

For at en virksomhed kan opnå tilladelse til at udføre erklæringsopgaver om bæredygtighedsrapporteringer, skal denne først opnå akkreditering hos DANAK, jf. EUL § 4, stk. 1. For at kunne opfylde de harmoniserede standarder som DANAK udsteder akkreditering under, kræves det at virksomheden beskæftiger mindst én verifikator, jf. EUL § 5, stk. 1, nr. 2. Dette menneskelige perspektiv sikrer en dobbelt kontrol af rette kompetencer, idet der stilles særskilte krav for at opnå titlen som verifikator. Selve akkrediteringen skal foretages efter relevante og harmoniserede standarder, som på nuværende tidspunkt omfatter ISO/IEC

¹⁷⁸ ("Vejledning om Eksamen for revisorer" 2025)

¹⁷⁹ Def. af "uafhængige erklæringsudbydere", EUL §2, nr. 1: Et overensstemmelsesvurderingsorgan, der er akkrediteret i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 765/2008 af 9. juli 2008 om kravene til akkreditering med henblik på afgivelse af erklæring om bæredygtighedsrapportering.

¹⁸⁰ Def. af "verifikatorer", EUL §2, nr. 2: En person, der efter §§ 11, 19 eller 20 er godkendt til at afgive erklæringer om bæredygtighedsrapportering.

¹⁸¹ ("Erklæringsudbyderloven" 2025, §1, stk. 1)

¹⁸² Def. af "akkreditering", jf. DANAK: Akkreditering er et system, der skal skabe tillid til, at de produkter og ydelser, som leveres, opfylder bestemte krav. Tilliden bygger på, at opfyldelse af kravene bedømmes af en kompetent og uvildig organisation, og at kravene er kendte for alle.

¹⁸³ Def. af DANAK, jf. LFF 2024-11-20 nr. 106: Den Danske Akkrediteringsfond, er det nationale akkrediteringsorgan i overensstemmelse med EP/Rfo 765/2008 og fungerer i henhold til bæredygtighedsrapporteringsdirektivet som den kompetente myndighed for akkreditering af uafhængige erklæringsudbydere.

17029:2019¹⁸⁴ samt reglerne fastsat i Erklæringsudbyderloven, jf. EUL § 5, stk. 2.¹⁸⁵ Der stilles yderligere krav til virksomhedens institution i EUL §§ 6-8, for at denne kan opnå akkreditering. Dette omfatter bl.a. interne kvalitetssikringssystemer og dokumentation herfor, samt både manuelle og automatiske systemer og procedurer, jf. EUL § 6. Derudover skal der etableres en whistleblowerordning¹⁸⁶, og endvidere følger det, at både erklæringsudbydere og de beskæftigede verifikatorer skal underlægge sig kvalitetskontrol udført af DANAK, jf. EUL § 8. Idet Erhvervsstyrelsens register har et EU/EØS-aspekt, skal en uafhængig erklæringsudbyder akkrediteret i en anden Medlemsstat, men som udarbejder erklæringer i Danmark, ligeledes underlægge sig kontrol fra DANAK, jf. EUL § 8, stk. 3.

Kravene til at blive en registreret verifikator, omfatter bl.a. at have bestået en særskilt prøve om udførelse af relevante erklæringsopgaver, jf. EUL § 11, stk. 1, nr. 5. Derudover at have minimum 8 måneders deltagelse i praktisk udførelse af erklærings- eller bæredygtighedsrelevante opgaver, jf. EUL § 11, stk. 1, nr. 6. Ydermere påkræves det, at vedkommende er forsikret mod økonomiske krav, der potentielt kan stilles ifm. erklæringsopgaverne, jf. EUL § 11, stk. 1, nr. 7. Den praktiske udførelse påkræves ydermere at være udført hos enten en uafhængig erklæringsudbyder eller et revisionshus, jf. EUL § 11, stk. 2. Dette sikrer fornødent tilsyn, kompetencer og troværdighed. For ligeledes at sikre fornødne kompetencer, stilles der krav til efteruddannelse for at vedligeholde relevant viden, jf. EUL § 12, stk. 1. Det skal bemærkes, at en revisor er underlagt samme krav, men kan opnå en stilling som verifikator ved at lade sig registrere, såfremt vedkommende i forvejen besidder kompetencerne for erklæringer om bæredygtighedsrapporteringer, som udlagt i enten Revisorloven eller Erklæringsudbyderloven.¹⁸⁷

4.2 Sanktioner i lovgivning og samfundet

I henhold til CSRD's ændring af bl.a. direktiv 2013/34/EU¹⁸⁸ er sanktionerne ifm. overtrædelse af gældende bæredygtighedsrapporteringsregulering følgende:

¹⁸⁴ Def. af ISO/IEC 17029:2019 – Overensstemmelsesvurdering – Generelle principper og krav for validerings- og verifikationsorganer: fastsætter generelle principper og krav for kompetence, upartiskhed og konsistens hos organer, der udfører validerings- og verifikationsopgaver.

¹⁸⁵ ("Erklæringsudbyderloven" 2025, forarbejder til § 5)

¹⁸⁶ Jf. EUL § 7

¹⁸⁷ ("Erklæringsudbyderloven" 2025, § 20)

¹⁸⁸ ("Direktiv 2013/34/EU" 2013)

Direktiv 2013/34/EU art. 51

“Medlemsstaterne fastsætter bestemmelser om sanktioner for overtrædelse af de nationale bestemmelser, der er vedtaget i overensstemmelse med dette direktiv, og træffer alle nødvendige foranstaltninger til at sikre at disse sanktioner håndhæves. De pågældende sanktioner skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have en afskrækkende virkning.”¹⁸⁹

Det vil sige, at CSRD ikke fastsætter specifikke sanktioner ved overtrædelse. Der sættes derimod krav til, at medlemsstaterne fastsætter sanktioner der er; 1) effektive, 2) opfylder proportionalitetsprincippet og 3) for virksomhederne virker afskrækkende.

I Danmark gælder ÅRL § 161 ang. *reaktioner på lovovertrædelser* ifm. bæredygtighedsrapportering. Den lyder som følgende:

“Erhvervsstyrelsen kan i forbindelse med en kontrol efter denne lov eller regler udstedt medfør af denne lov

1) påtale en overtrædelse,

2) påbyde, at en fejl rettes, og

3) påbyde, at en overtrædelse bringes til ophør.

Stk. 2. Erhvervsstyrelsen fastsætter en frist for efterlevelsen af et påbud efter stk. 1, nr. 2 eller 3.”¹⁹⁰

Det vil sige, at virksomheder der er underlagt Årsregnskabsloven ifm. med bæredygtighedsrapportering ved overtrædelse af loven kan få; 1) en påtale, 2) et påbud, herunder at en overtrædelse enten skal bringes til ophør eller at der skal ske en rettelse af pågældende fejl.

Udover de i loven fastlagte sanktioner skal virksomheder have for øje, hvordan deres omdømme kan blive påvirket ved overtrædelser af bæredygtighedsrapporteringskravene. Da bæredygtighed er så stort et emne både i den daglige samfundsdebat og særligt politisk, bliver sager hvor virksomheder f.eks. har foretaget greenwashing, særligt taget op i nyhedsmedier. Dermed får samfundet kendskab hertil, og dette kan få forretningspartnere til at fravælge den pågældende virksomhed. Dette kan både omfatte at stoppe et eksisterende kontraktforhold, samt at potentielle nye partnere vil være afskrækket fra et indgå i et kontraktforhold. Er det

¹⁸⁹ (“Direktiv 2013/34/EU” 2013, art. 51)

¹⁹⁰ (“Årsregnskabsloven” 2024, § 161)

forretningspartnere, som er omfattet af CSRD, har omdømmet en betydning, fordi de skal rapportere upstream og downstream i værdikæden. Endvidere kan dårligt omdømme i medierne have betydning for en virksomheds ESG-vurdering, da det iht. afsnit 3.3 vides, at ESG-vurderingsaktører anvender sager offentliggjort i medierne som datagrundlag i udarbejdelsen af deres ESG-vurdering af en virksomhed.

4.2.1 Sammenligning af medlemsstaters sanktionering

På baggrund af Accountancy Europe's "CSRD-transposition tracker" fra januar 2025 er der udarbejdet en sammenligning af et udvalg af medlemsstaternes scope og sanktioner efter implementering af CSRD, se figur 6. Denne illustrerer, at der er en stor forskel på antallet af omfattede virksomheder i medlemsstaterne, som spænder fra 50 til 4.600 virksomheder. Det viser, at medlemsstaterne og deres virksomheder kommer til at opleve forskellige virkninger af CSRD.

Figur 6

	Belgien	Bulgarien	Kroatien	Tjekkiet	Danmark	Finland
Scope	•2.380 for 2024 & 2.500 for 2025	•800 i alt	•50 i 2024 & 470 i 20255	•2.000 i alt	•2.472 i alt	•1.270 i alt
Sanktioner	•€50-€10.000 bøder ved non-compliance •Mellem 1 måned til 1 års fængsel for svigagtige overtrædelser	• Bøder mellem €255 til €7,600 ved non-compliance	•Bøder mellem €1,320 til €13,270 for virksomheder ved non-compliance •Bøder mellem €660 til €2,650 for ansvarlige personer i virksomhederne ved non-compliance	•Bøder op til 3% af den samlede værdi af aktiver kan pålægges i tilfælde af non-compliance •Skattekontoret håndterer lovovertrædelser	•En virksomhed kan blive bedt om at rette fejl med det samme eller til næste års rapport •I sidste ende kan en virksomhed blive trukket i retten •Der er ingen økonomiske sanktioner som sådan for manglende overholdelse.	•Administrative sanktioner i tilfælde af non-compliance, f.eks. en forsinket betaling af gebyr •Straffelovens bestemmelser kan finde anvendelse, hvis specifikke betingelser, der er beskrevet i loven, er opfyldt

	Frankrig	Irland	Italien	Litauen	Slovenien
Scope	• 4.600 i alt	• 1.500 i alt	• 4.000 i alt	• Op til 300 i alt	• 170 i alt
Sanktioner	• Kan blive pålagt at kommunikere virksomhedens rapport • Det er muligt at udelukke en virksomhed, der ikke har offentliggjort sin bæredygtighedsrapport fra offentlige indkøbsprocedurer • Undtladelse af at udpege en leverandør af sikkerhed: €30.000 i bøde og to års fængsel til den leder • Hindring af revisionsfirmaets kontrol: €75.000 i bøde og fem års fængsel til lederen	• Bøde eller fængsel	• For børsnoterede virksomheder er bøderne i de første to år begrænset til €150.000 (for enkeltpersoner og direktører) eller €2.500.000 (for virksomheder) • For ikke-børsnoterede virksomheder gælder de retsmidler, der er fastsat i civil code	•Kan pålægges administrativt ansvar og økonomiske bøder i tilfælde af non-compliance og (som en del af det generelle ansvar, der gælder for årsrapporter); •hvis en virksomhed undlader at indsende rapporterne i to på hinanden følgende år, indledes likvidationen af den pågældende virksomhed. •særskilt ansvar for bæredygtighedsrapportering er forudsat i tilfælde af non-compliance	• Store virksomheder kan få bøder mellem €6.000 og €30.000 • Mellemstore virksomheder mellem €4.000 og €20.000 • Små virksomheder mellem €1.000 og €10.000 • Ansvarlige enkeltpersoner kan få en bøde mellem €300 og €2.500

191

Fælles for medlemsstaterne i figur 6 er, at virksomheder kan sanktioneres med bøder, men der er markante udsving i størrelsen herpå. Medlemsstater som Frankrig og Italien har høje bøder, hvorimod lande som Danmark, Finland, Irland og Litauen endnu ikke har fastsat bødestørrelserne. Det fremgår af figuren, at der i Danmark ikke er økonomiske sanktioner på

¹⁹¹ ("CSRD transposition tracker" 2025)

området. Dette skyldes manglen på afprøvede sager og ikke, at det ikke er en sanktionsmulighed. Det vides derfor ikke for landene uden fastlagte bødestørrelser, om de vil være i den høje, mellem eller lave ende, når der i landene bliver afgjort sager med bøder som sanktion på overtrædelse. Et af kravene i CSRD er som benævnt, at sanktionerne har afskrækkende virkning. Hvorvidt alle medlemsstaters sanktioner opfylder dette krav, særligt lande som Danmark, som end ikke har fastlagt en bødestørrelse, kan diskuteres. Det virker formentlig ikke særligt afskrækkende for virksomheder, underlagt dansk lovgivning, når det ikke vides, om en bøde vil være af en tilstrækkelig størrelse til at påvirke store virksomheder nok til, at være ekstra påpasselige med at sikre overholdelse af bæredygtighedsrapporteringskravene. Da de omfattede virksomheder har en vis omsætning, skal der ved udmålingen af bødestørrelser tages højde herfor for at sikre, at virksomhederne vurderer det mere byrdefuldt at overtræde reguleringen, end at opbygge en intern ESG-struktur til overholdelse heraf. De lande der har mulighed for personlig sanktionering har styrket den afskrækkende virkning af sanktionerne, da særligt ledelsesmedlemmer har et personligt incitament til at sikre, at bæredygtighedsrapporteringsreguleringen overholdes.

4.3 Sammenfatning

Virksomheder omfattet af CSRD har ligeledes en erklæringspligt ifm. bæredygtighedsrapporteringen. Det er kun revisorer og uafhængige erklæringsudbydere, som er godkendt hertil, der kan afgive erklæringen. De skærpede regler for revisorer kan give anledning til undren om, hvorfor de ikke blot indføres med det samme, samt hvorfor reglerne ikke gælder for alle. Tidsaspektet skyldes, at kravene er opstået ved implementeringen af CSRD, samt at de omfattede individer skal have tid til at nå, at indrette sig efter reglerne. Undren består dermed i, at de store virksomheder, som skal udarbejde rapporteringen for regnskabsåret 2024, ikke har skulle have en revisorerklæring, som følger de skærpede regler. Endvidere virker det ulogisk, at revisorer, der er uddannet før 1. januar 2026, kan udføre opgaven uden at leve op til de skærpede krav selv efter 1. januar 2026. Dette kan skabe en ulighed i kompetenceniveauet mellem godkendte bæredygtighedserklæringsrevisorer, og dermed hvad de har fokus på i virksomhedernes bæredygtighedsrapporteringer.

Der er med implementeringen i national lovgivning fastlagt sanktioner for overtrædelse af bæredygtighedsreguleringen. Udover de almindelige sanktioner, kan virksomhedernes omdømme blive negativt påvirket, som følge heraf. I Danmark følger sanktioneringen de

almindelige beskrevet sanktioner i Årsregnskabsloven, og hvis det ligner anden dansk økonomisk sanktionering, forventes det at bødeniveauet vil være i den lave ende af sanktioner i medlemsstaterne. Dermed kan Danmark være i en problematik omkring hvorvidt de lever op til, at sanktionerne skal have afskrækkende virkning. Dette vides først, når der bliver afsagt dom i en sag ang. bæredygtighedsrapportering, og der dermed bliver skabt en retstilstand på området.

5. Faldgruber i ESG-rapporteringer

I det følgende afsnit, vil der først blive fastlagt potentielle faldgruber på baggrund af ovenstående gennemgang af regulering på bæredygtighedsrapporteringsområdet, herunder en gennemgang af Danish Crown dommen. Mulige tilgange for at virksomheder kan minimere risikoen for at havne i faldgruberne vil løbende gennemgås for hver problemstilling. I denne forbindelse vil begrebet greenwashing anvendes i overensstemmelse med specialets definition heraf, da dette for specialets afgrænsede område er et overordnet dækkende begreb for faldgruberne. Derudover vil konsekvenser af kompleksiteten i reguleringen, samt balancen mellem virksomheders muligheder og begrænsninger blive diskuteret. Til sidst belyses de kommende ændringer på bæredygtighedsrapporteringsområdet, hvortil den offentlige diskurs herom diskuteres.

5.1 Potentielle faldgruber

Ud af det afdækkede juridiske grundlag i specialet ses det, at særligt følgende fem områder er potentielle faldgruber; 1) utilstrækkelig dobbelt væsentlighedsvurdering, 2) manglende datatilgængelighed og mangelfuld datakvalitet, 3) uigennemsigtig kommunikation, 4) utilstrækkelig integration med forretningsstrategien og 5) overfladisk rapportering. CSRD pålægger virksomheder at levere *“pålidelige, sammenlignelige og relevante informationer”*¹⁹² i deres rapportering. Derfor anses alle ovennævnte faldgruber for potentielt at kunne medføre greenwashing¹⁹³, da dette vil betyde, at en virksomhed har givet udtryk for en bedre miljømæssig performance end hvad realiteterne er.

5.1.1 Anvendelsen af bæredygtige begreber

Begrebet “bæredygtighed” er et bredt og dynamisk begreb, som bl.a. omfatter belastning på miljøet. ESG er ligeledes et begreb i konstant forandring, men samtidig et forsøg på, at specificere og opdele bæredygtighed i sektioner, der er nemmere for virksomheder at håndtere. ESG bruges som et måleredskab for virksomheder til at agere indenfor reguleringsrammen, der er beskrevet i dette speciale. Det er dermed et værktøj for virksomheder til at arbejde sig hen imod en bæredygtig drift, på andre områder end blot den kendte miljødebat. Da bæredygtighed ikke er standardiseret i den offentlige debat, kan virksomheder ende i en faldgrube, da de

¹⁹² (“CSRD” 2022, betragtning 2)

¹⁹³ Se definition af greenwashing

indenfor samme branche vurderer væsentligheden af målområder for deres bæredygtighedsprofil forskelligt. Når dette sker indenfor bestemte brancher, skævvrider det grundlaget for sammenlignelighed mellem bæredygtighedsrapporter på markedet. Det kan skabe uforholdsmæssige fordele for nogle virksomheder, hvis de skønner deres bæredygtighedsprofil på andre grundlag end konkurrenterne, som dermed vil opleve uforholdsmæssige ulemper. I sammenhæng med dette, kan virksomheder endvidere have forskellige vurderinger af, hvilke mål der skal medtages i deres bæredygtighedsrapport. En anden problematik kan være, at en virksomhed ikke vurderer at få et udbytte af at gennemarbejde sin ESG-profil, fordi dette kan være omfattende og ressourcetungt. Dette vil medføre, at selve rapporteringen bliver overfladisk og mangler understøttende argumenter og data. Kommunikationen ang. ESG-profilen skal dermed være på et oplyst og gennemsigtigt grundlag, således at interessenter og forretningspartnere har bedst muligt grundlag for at sammenligne virksomheder, hvormed det indre marked forbliver konkurrencedygtigt.

5.1.2 Forretningsmodel og strategi

For at sikre at virksomheder gennemarbejder deres ESG-rapportering, pålægges ledelsen at sikre at relevante og påkrævede forretningsstrategier, politikker og procedurer er fastlagt forud for rapporteringen, eller som minimum, planlagt udført i nærmeste fremtid. Bæredygtighedsrapporten skal indeholde en beskrivelse af hvordan forretningsmodellen og -strategier sikrer at ledelsen kan identificere, forebygge og afhjælpe virksomhedens IRO'er. For at opfylde dette, kan virksomhederne sørge for at inddrage governance kravene i ESRS 2, samt de generelle krav til strategi og forretningsmodel.¹⁹⁴ Faldgruben i dette er dermed relateret til due diligence, som går fra at være soft- til hard-law, men som på nuværende tidspunkt stadig bærer mere præg af at være en informationspligt end en handlepligt.

Hvis man ikke integrerer bæredygtighedsspørgsmålene i forretningsstrategien, kan det være svært at opnå bæredygtighedsmålene, idet strategi og bæredygtighed da vil blive betragtet som to separate faktorer i stedet for et samlet mål. For at ledelsen kan imødekomme den faldgrube, og opfylde sine forpligtelser for bæredygtighedsrapportering, skal bæredygtighedsspørgsmålet bringes op ved udarbejdelsen af strategiudviklingen såvel som ved andre administrative akter.

¹⁹⁴ Se afsnit 3.2.2 og 3.2.3

5.1.4 Den dobbelt væsentlighedsvurdering og datakvalitet

Store virksomheder skal være opmærksom på at udarbejde en fyldestgørende og gennemsigtig dobbelt væsentlighedsvurdering. Erhvervsstyrelsen, som er den kompetente myndighed, har udarbejdet en vejledning som virksomheder kan bruge til at udarbejde den dobbelte væsentlighedsvurdering.¹⁹⁵

Den dobbelte væsentlighedsvurdering er særligt vigtig, fordi den netop skal identificere virksomhedernes væsentligste IRO'er. Det betyder endvidere, at der ikke skal undlades bæredygtighedsspørgsmål, blot fordi der mangler informationer herom. I det tilfælde skal det beskrives, at der på det pågældende område er mangelfulde data, hvilken betydning det kan have, og eventuelle løsningsforslag, herunder om der bruges proxyer. Dette følger *comply or explain* princippet fra ESRS 1, se afsnit 3.5. Undlades det at nævne områder, hvor der mangler information, kan det få virksomheden til at fremstå som mere miljøvenlig eller bæredygtig, end hvad reelt er tilfældet, da der i rapporten er manglende faktorer, som kan påvirke den samlede vurdering. For at imødekomme kravet om en fyldestgørende og gennemsigtig dobbelt væsentlighedsvurdering, er det endvidere vigtigt, at alle påstande vedr. bæredygtighedsspørgsmål bliver underbygget af både kvalitative og kvantitative data. Det vil sige, at datatilgængelighed samt -kvalitet er yderst vigtig i bæredygtighedsrapportering.

Det kan medføre påstande om greenwashing, hvis virksomheder ignorerer leverandørernes ESG-profiler, da ESRS E1-6 pålægger virksomheder at rapportere miljøpåvirkninger fra aktiviteter både upstream og downstream i virksomhedens værdikæde. Dermed vil det være utilstrækkelig rapportering at undlade dem. Der er her en problematik ift. forretningspartneres bæredygtighedsrapportering, som nævnt i afsnit 3.1.3. Ofte er dette underleverandører, som ikke er omfattet af CSRD, og dermed ikke nødvendigvis har de rette governance foranstaltninger opsat for bæredygtighedsrapportering. Eller hvis underleverandørerne først i anden gennemførelsesfase i implementeringen omfattes, kan det for de store virksomheder betyde, at de ikke får den nødvendige data i første rapportering.¹⁹⁶ Det er problematisk, hvis virksomheder kan blive beskyldt for greenwashing, såfremt de ikke har informationer om underleverandørers emissioner, når disse ikke er pålagt at udarbejde den. Her må det have betydning, hvorvidt *comply or explain* princippet overholdes. Det vil sige, om virksomhederne har mulighed for at beskrive, hvorfor oplysningerne mangler eller på bedste vis anslå ud fra

¹⁹⁵ ("Vejledning om Dobbelt væsentlighedsvurdering (DVV)" 2025)

¹⁹⁶ (RAUN, FISCHER, and NØRGAARD 2025)

proxyer eller ved brug af sektorgennemsnitsdata, og dermed ikke kan beskyldes for greenwashing.

5.1.5 Dataindsamling og dokumentation

Datakvaliteten er af betydning for bæredygtighedsrapportering særligt ift. tidsperioden, da en faldgrube er at bruge referencedata der er usammenlignelig grundet standarden på tidspunktet for dataindsamlingen, samt omfanget af datapunkter mv. Referencedata skal være retvisende for udviklingen i virksomhedens ESG-profil, men da reguleringen er ny, er det ikke altid muligt, fordi data kan være indsamlet på anden vis og efter andre standarder, og dermed kan være mangelfuld. En sådan situation kan resultere i greenwashing, da virksomheden potentielt fremhæver en bedre udvikling i deres ESG-profil, end hvad realiteten er. Dette kan imødekommes ved at være transparent omkring datakvalitet og manglen på data i udarbejdelsen af bæredygtighedsrapporten, samt ved senere at ajourføre data, når dette er muligt. Derudover er det nødvendigt at rapportere om de foranstaltninger, virksomheden vil foretage for at imødekomme mangelfulde data og forbedre datakvaliteten i fremtiden.

5.2 Danish Crown

I det følgende afsnit vil Danish Crown dommen gennemgås i det omfang, det er relevant ift. specialets afgrænsede område. Fokus i gennemgangen vil derfor være på de bagvedliggende begrundelser for Danish Crown A/S' (herefter Danish Crown) rapportering og certificeringsordning, samt de tekniske udsagn der fremgår af domstolsafgørelsen. Det undlades at kommentere på sagens påstande og selve dommens afgørelse om vildledende markedsføring.

5.2.1 Den relevante retstv

Danish Crown har siden start 00'erne haft bæredygtighed som en del af deres strategi, men særligt i løbet af årene 2015-2018 blev bæredygtighedsspørgsmålet inkorporeret tydeligere i denne. Her udtrykte de et mål om at sænke deres CO₂ udledning med 50% frem mod 2030, i overensstemmelse med FN's verdensmål.¹⁹⁷ De havde siden regnskabsåret 2015/2016 udarbejdet bæredygtighedsrapporter, som primært fokuserede på den samlede målsætning, samt hvilke foranstaltninger de havde og forventede at indføre, for at opnå deres strategiske bæredygtighedsmål. Retssagens tvist bunder i årsrapporten for 2018/2019, hvori Danish Crown

¹⁹⁷ ("BS-472/2022-VLR" 2024, Vidne 3)

havde igangsat et nyt initiativ, som omhandlede, at visse producenter blev bæredygtighedscertificeret efter Danish Crowns egen tilpassede standard.¹⁹⁸ Det skal bemærkes, at denne standard samt kontrollen af producenterne blev udarbejdet i samarbejde med den uvildige tredjepart Baltic Control Certification A/S.

Bemærkelsesværdigt var det, at Danish Crown selv lavede beregningerne for klimaaftrykket, og ikke Baltic Control Certification A/S, som blot udførte kontrol af bæredygtighedsstandarden ved producenterne. Dermed har der ikke været kontrol på beregningerne af klimaaftrykket, og det var Danish Crown selv, der afgjorde om en producent bestod certificeringen.¹⁹⁹ Selve “klimakontrollen” har ikke været uvildig kontrolleret, da resultatet er frembragt af Danish Crown selv. Dette fremgår ligeledes af domstolsafgørelsen.²⁰⁰ Det skal derudover bemærkes, at ingen af producenterne var blevet recertificeret efter en treårig kontrol, da denne tidsperiode ikke var nået inden sagens anlæg.

5.2.2 Danish Crowns certificering og dokumentation

Formålet med certificeringen var at skabe en anerkendt standard for at producere mere bæredygtigt svinekød og skabe gennemsigtighed for denne proces.²⁰¹ Målgruppen for certificeringen var producenterne. Disse blev pålagt at sætte et mål for deres bæredygtighed og fremme deres bæredygtighedsparametre, hvoraf dette skulle auditeres minimum hvert tredje år.²⁰² Disse mål for producenterne var præget af subjektivitet, da de var egen-formulerede mål, som kunne variere fra producent til producent, afhængigt af ambitioner, økonomiske midler og ressourcer. Dermed var disse mål bygget på gode intentioner og dermed ikke uniforme. Det fremgik, at 90% af Danish Crowns producenter var certificerede efter denne ordning, hvilket sætter spørgsmål til hvad ambitionerne for certificeringen var, samt hvad laveste fællesnævner var for at opnå den. Den treårige auditering fulgte den danske produktstandard, og var en almindelig tidshorisont for recertificering.²⁰³ For at opnå certificeringen skulle der foretages en start-auditering, hvorved der skulle udfyldes en tjekliste for overholdelse af certificeringsstandardens krav. Auditeringen skulle sikre “troværdig dokumentation” for en bæredygtig udvikling i produktionen, og skulle følge Danish Crowns egen udviklede standard

¹⁹⁸ (“BS-472/2022-VLR” 2024, Sagsfremstilling)

¹⁹⁹ (“BS-472/2022-VLR” 2024, Vidne 9)

²⁰⁰ (“BS-472/2022-VLR” 2024, Domsafgørelse: “‘Klimakontrolleret gris’ var Danish Crowns egen mærkningsordning og var således ikke underlagt en uafhængig kontrol.”)

²⁰¹ (“BS-472/2022-VLR” 2024, Bæredygtigheds standard for grise, baggrund)

²⁰² (“BS-472/2022-VLR” 2024, Bæredygtigheds standard for grise, baggrund)

²⁰³ (“BS-472/2022-VLR” 2024, Bæredygtigheds standard for grise, formål)

for bæredygtigt svinekød.²⁰⁴ Certificeringen var gældende i 72 måneder, og et kontrolbesøg kunne foretages på et hvilket som helst tidspunkt.²⁰⁵ Der skulle angives et nuværende bæredygtighedsniveau for alle punkter i tjeklisten, samt hvad målet for niveauet var om tre år.²⁰⁶ Tidshorisonten var rimelig, taget i betragtning af at fremdriften i bæredygtighedsmålene kræver både tiltag, investeringer og implementering. Tjeklisten omfattede punkter for bæredygtighedsniveauet i produktionen, samt en opstilling af sanktionsmuligheder. Hvad fandtes interessant var, at sanktionerne var opdelt i tre kategorier som følge af overtrædelserne, og den eneste handling der kunne udløse den groveste sanktion var ikke relateret til et bæredygtighedsspørgsmål.²⁰⁷ Overtrædelserne relaterede sig til moms og skatteregnskaber, hvilket er en usædvanlig overtrædelse at vægte i en bæredygtighedsvurdering, i en branche der er notorisk kendt for klimapåvirkninger. Den tilhørende "groveste" sanktion var blot et kontrolbesøg indenfor tre måneder.²⁰⁸ Der ses dermed ikke et proportionelt forhold mellem at bevare certificeringen og faktisk at bidrage positivt til bæredygtighedsspørgsmålet i strategien, da der ingen reelle konsekvenser var. Endvidere får sanktionerne således heller ikke en afskrækkende virkning, og påvirker dermed ikke producenterne til at ville bidrage til bæredygtighedsmålene. Certificeringen blev nærmere givet på intentionen om bæredygtighedsmål end reelle data, fremskridt og dokumentation.²⁰⁹

Som nævnt, beregnede Danish Crown selv et klimaaftryk for producenterne ifm., at de opnåede denne certificering. Hertil vurderede de den data, der var oplyst i tjeklisten samt konkrete mål og tiltag fastsat af producenten selv.²¹⁰ Kontrollen kunne dermed ikke sige noget endegyldigt om udviklingen af svineproduktionens klimaaftryk, da det er data Danish Crown ikke før har indsamlet. Danish Crowns videreformidling af en bæredygtigheds-certificering i 90% af produktionen kan dermed være misvisende, hvilket sætter spørgsmålstegn ved deres *troværdige dokumentation*. Det skal hertil bemærkes, at ved pakningen af svinekødet blev der ikke differentieret mellem hvilket kød, der stammede fra en certificeret producent.²¹¹ Det hele

²⁰⁴ ("BS-472/2022-VLR" 2024, Instruktion til auditorer til certificering af bæredygtigt Danish Crown grisekød (BDG-grise), tjeklistens punkter)

²⁰⁵ ("BS-472/2022-VLR" 2024, Bæredygtigheds standard for grise, formål)

²⁰⁶ ("BS-472/2022-VLR" 2024, Instruktion til auditorer til certificering af bæredygtigt Danish Crown grisekød (BDG-grise), tjeklistens punkter)

²⁰⁷ ("BS-472/2022-VLR" 2024, sagsfremstilling, formål: "Det var alene punkt 18.4 "Udarbejdes der moms og skatteregnskaber", som kunne føre til en rød sanktion.")

²⁰⁸ ("BS-472/2022-VLR" 2024, Bæredygtigheds standard for grise, formål)

²⁰⁹ ("BS-472/2022-VLR" 2024, Vidne 9)

²¹⁰ ("BS-472/2022-VLR" 2024, Instruktion til auditorer til certificering af bæredygtigt Danish Crown grisekød (BDG-grise))

²¹¹ ("BS-472/2022-VLR" 2024, Vidne 3)

blev blot anført som værende klimakontrolleret, selvom deres dokumentation kun omfattede 90%.

Til deres dokumentation anvendte de en livscyklus analyse fra Aarhus Universitet, som sammenlignede klimaaftrykket med 2005, og viste en reduktion på 25%.²¹² I analysen er det ikke uddybet, hvilke metoder og kvalitetssikring der har lagt til grund for dataindsamlingen, hvormed der ikke er grundlag for sammenlignelighed. Analysen var udarbejdet i samarbejde med Danish Crown, og samarbejdet fik meget kritik grundet uenigheder om hvem der besad rettigheden til metodevalg.²¹³ Dette kan negativt påvirke opfattelsen af analysen som *troværdig dokumentation*. I analysen var der bl.a. ikke data for sammensætning af foder.²¹⁴ Dette datapunkt anvender Danish Crown i deres udregning af klimaaftryk som en del af deres værdikæde, og dermed kan denne inkorporering påvirke positivt til en bæredygtighedsvurdering, men på et usammenligneligt grundlag. Producenternes reduktion blev dermed ikke holdt op imod deres egne tidligere data og niveauer, men derimod et generelt niveau for hele branchen, fra en tid hvor bæredygtighedsstandarder blev opfattet på en anden måde, end den gjorde da Danish Crown udarbejdede deres rapport.

5.2.3 Domstolsafgørelsen

Det afgørende for domstolsafgørelsen var Danish Crowns dokumentation. Det fastlægges, at der skal være tilstrækkelig dokumentation, for at en oplysning er rigtig ifm. bæredygtighedsspørgsmålet. Dommen skaber retstilstanden for potentiel greenwashing ifm. markedsføringsloven, og dermed ikke en retstilstand omkring selve bæredygtighedsrapporteringen, da reguleringen ikke var gældende på tidspunktet for sagens anlæg. Den kan dermed kun give en indikation på, hvilken retstilstand der kan opnås for bæredygtighedsrapportering, den bagvedliggende dokumentation for rapporterede datapunkter og risikoen ved at formidle ikke-validerede fremskridt. Disse tendenser understreger, at en selvudviklet certificeringsordning som den af Danish Crown udformet, ikke er tilstrækkelig dokumentation for bæredygtighedsspørgsmålet. Brugbar dokumentation påkræver dermed uvildig kontrol eller akkreditering af resultatet, forinden det kan begrunde fremdrift i bæredygtighedsudviklingen. På den måde vil man imødekomme problemet ved at certificeringen var givet på grundlag af gode intentioner, og ikke hverken tog reelle data eller

²¹² ("BS-472/2022-VLR" 2024, Hvad betyder klimakontrollen for forbrugerne?)

²¹³ ("BS-472/2022-VLR" 2024, Vidne 10)

²¹⁴ ("BS-472/2022-VLR" 2024, Vidne 10)

måleusikkerheder i betragtning, hvilket skaber væsentlige usikkerheder for den endelige certificering.²¹⁵ Derudover viser dommen også vigtigheden af at data er sammenlignelig. Endvidere må virksomheder ikke positivt afgrænse deres datapunkter, med det formål at skabe en uforholdsmæssig positiv opfattelse. Her refereres til de 10% af producenterne, der ikke var certificeret, men hvor mærkningen stadig kom på 100% af produkterne.²¹⁶ Dette skete fordi Danish Crown havde en forventning om, at alle producenter ville blive certificeret i fremtiden, dette afspejlede dog ikke deres reelle niveau af bæredygtighedscertificeret produktion. Uanset om det var en realistisk forventning eller ej, at de i fremtiden ville opnå certificering af 100% af leverandørerne, må de ikke præsentere dette som deres nuværende resultat, da det er uigennemsigtigt.

5.2.4 Perspektivering til specialets reguleringsramme

Danish Crown er over tærskelværdierne i ÅRL § 7, stk. 2, pkt. 2 og er dermed en stor virksomhed, som skal udarbejde bæredygtighedsrapportering for regnskabsåret 2024 og frem, i overensstemmelse med CSRD. Det er derfor særligt relevant at holde sagens omstændigheder op mod reglerne i CSRD. På baggrund af ovenstående beskrivelse af sagen ses det, at Danish Crown har forsøgt ikke at havne i faldgruben om forretningsmodel og strategi, som er beskrevet i afsnit 5.1. Dette har de gjort ved at inkorporere bæredygtighed i deres strategi. Det kan diskuteres, om dette er blevet gjort fyldestgørende nok til at fjerne mistanken om, at de på dette punkt foretager greenwashing, da strategien ikke har medført en gennemsigtig rapportering med tilstrækkeligt indholdsmæssig substans. Derudover er det særligt faldgruberne om mangelfuld datakvalitet og manglende sammenligneligt data, herunder processen for dataindsamling, beskrevet i afsnit 5.1, som Danish Crown falder i. Dette skyldes både manglende sammenligneligt data, grundet tidspunktet for indsamlingen, og den anvendte analyse fra Aarhus Universitet. Det skal igen bemærkes, at sagen fandt sted forinden implementeringen af CSRD, men betragtes sagens omstændigheder efter nugældende regler, vurderes deres dokumentation at føre til en overtrædelse af bæredygtighedsrapporteringskravene.

Tendenserne gennemgået i Danish Crown dommen kan forventes at blive afspejlet i fremtidige domstolsafgørelser ang. bæredygtighedsspørgsmålet, trods at Danish Crown dommen ikke

²¹⁵ ("BS-472/2022-VLR" 2024, Vidne 8 og vidne 10)

²¹⁶ ("BS-472/2022-VLR" 2024, Vidne 3)

nødvendigt vil have præjudiciel betydning herfor. Dette skyldtes, at fremtidige tvister om bæredygtighedsrapportering vil kræve, at de danske domstole betragter den tekniske data, som bliver lagt til grund for bæredygtighedsberegninger, herunder også hvad der undlades i disse beregninger. Da CSRD og CSDDD pålægger virksomheder både informations- og handlepligter, forventes dette at tilskynde domstolene til i højere grad at medtage tekniske data i deres afgørelser i fremtiden.

Dommen viser, at der var brug for regulering på området for udarbejdelsen af bæredygtighedsrapportering, da virksomhederne havde brug for specifikke informations- og handlepligter for at udarbejde en retvisende bæredygtighedsrapport.

5.3 Overdreven kompleksitet

I lyset af, at specialet har skulle afdække to forordninger, to direktiver, standarder i form af ESRS, samt fem reguleringer på national plan, er det tydeligt at området for bæredygtighedsregulering og -rapportering er en gordisk knude af lovgivning. Dette understøttes endvidere af det faktum, at specialet er afgrænset indenfor bæredygtighedsrapporteringsområdet. Det vil sige, at der findes yderligere regulering for f.eks. finansielle virksomheder, og sektorspecifikke standarder, som gør det endnu mere uoverskueligt for virksomhederne at tage hul på.

Rækkefølgen for rapporteringen kan argumenteres for at være ulogisk set med juridiske og erhvervsmæssige øjne. Dette skyldes, at man først har pålagt virksomheder at udarbejde en bæredygtighedsrapport og derefter reguleret hvorledes den skal udarbejdes. Reguleringsgrundlaget er både komplekst og ukonkret, hvilket kan medføre, at man kan mene, at der mangler vejledende regulering, men på den anden side ligeledes at der er for meget lovgivning. Et argument for, at der er manglende regulering kan være, at der er utilstrækkelige specifikke tekniske standarder, som virksomhederne kan anvende pragmatisk. Der kan argumenteres for, at der er for meget lovgivning, som refererer til definitioner eller bestemmelser i andre reguleringer, og at disse bestemmelser yderligere refererer videre til andre reguleringer. Det bliver uoverskueligt, når man ikke har beskrevet kravene i én eller få reguleringer, som gør det gennemsigtigt og tydeligt for de omfattede virksomheder at overholde. Krav og definitioner burde skrives ind i alle relevante reguleringer uanset, at det medfører gentagelse. Herved vil virksomhederne ikke skulle gennemlæse adskillige reguleringer for blot at finde ud af, om de er omfattet af ny regulering, eller hvilke definitioner

de skal inkorporere i deres bæredygtighedsarbejde. Sådan, som bæredygtighedsreguleringen er udarbejdet på nuværende tidspunkt, medfører at udsigten for virksomhederne er, at de i fremtiden skal tage stilling til endnu flere reguleringer, sådan at den store sammenhæng og formålet hermed potentielt går tabt i arbejdet.

Eftersom CSRD er et totalharmoniseringsdirektiv, er der ikke givet råderum for medlemsstaterne til at afhjælpe ovenstående problematik ved at udarbejde og fastsætte konkrete retsakter, som har til formål at forsimple bæredygtighedsreguleringen. For at medlemsstaterne kan bidrage til at løse denne gordiske knude for virksomhederne, kræver det rent lovteknisk, at bæredygtighedsreguleringen bliver udformet som minimumsdirektiver. Det giver dermed de nationale kompetente myndigheder mulighed for at optimere deres vejledning for bæredygtighedsrapportering. Dette kunne være særligt relevant ift. de tekniske indberetnings- og dokumentationskrav. Det kan derimod også medføre, at ESG-begrebet ikke bliver strømlinet i Unionen, og at der vil være for store afvigelser mellem medlemsstaternes ESG-prioriteter, således at det påvirker markedet og konkurrenceevnen. Der skal findes et passende balancepunkt mellem EU's og medlemsstaternes behov og synspunkter, for at optimere bæredygtighedsreguleringen og dermed på bedste vis opnå de internationale forpligtelser, som medlemsstaterne har ratificeret.

5.4 Grøn regulering: Balance mellem muligheder og begrænsninger

Fra virksomhedernes synspunkt, er det vigtigste mål at kunne drifte en profitabel virksomhed på det globale marked, hvori en forudsætning er at være konkurrencedygtig. Konkurrencedygtighed omhandler evnen til at drifte sin virksomhed og differentiere sig fra andre virksomheder på markedet, hvormed man opnår markedsandele. Virksomhederne søger derfor naturligt efter at optimere og effektivisere interne processer for at efterleve pålagte krav. I denne forbindelse, udover at overholde den gældende lovgivning, skal det gøres på en måde, hvorpå virksomhederne står bedre end deres konkurrenter og dermed styrke deres markedsposition.

Med bæredygtighedsreguleringen pålægges virksomhederne at investere i et ESG-setup, som både omfatter administrativt arbejde og driftsmæssige forandringer. Et eksempel fra det danske erhvervsliv, der illustrerer de krævede ressourcer, er det følgende, som Marie Bjerre, Europaminister, har udtalt:

“Jeg har netop besøgt en stor entreprenørvirksomhed i Vestjylland, der har brugt næsten en halv million kroner og 400 arbejdstimer på at forberede sig til den kommende bæredygtighedsregulering.”²¹⁷

Her ses det, at forberedelserne og implementeringen af bæredygtighedskravene er betydeligt bekostelige for erhvervslivet. Spørgsmålet bliver, hvorledes EU's bæredygtighedskrav bidrager til en øget konkurrence for Unionens virksomheder. De virksomheder, der har ressourcerne til at opsætte rette bæredygtighedsforanstaltninger, vil kunne differentiere sig ved en bedre ESG-profil. Dette kan endvidere gøres ved at få udarbejdet en ESG-vurdering. Dette kræver, at man som virksomhed kan og vil investere i ESG-arbejdet, men virksomheder vil formentlig kun gøre mere end hvad der minimum er krævet, for at overholde gældende lovgivning, hvis dette har et økonomisk udbytte for virksomheden. Det forventes, at arbejdet med ESG vil kunne belyse unødige processer, overflødige eller unødvendige leverandører, samt opfordre virksomheder til at revurdere sine leverandører. Dermed forventes det, at virksomhederne vil opnå en synergieffekt, der optimerer forretningen til både det bæredygtigt og økonomisk bedre. Derimod, hvis en virksomhed ikke har ressourcerne til at udføre dette arbejde, kan det have den modsatte effekt. En virksomhed kan f.eks. vælge at få ESG-arbejdet udarbejdet med meget ekstern hjælp, for at leve op til minimumskravene på en mindre bekostelig måde, med henblik på ikke at bruge virksomhedens interne ressourcer. En konsekvens heraf kan være, at virksomheden ikke kommer i dybden med arbejdet ang. at revurdere processer og leverandører, hvormed synergien ikke opstår.

Det kan endvidere diskuteres, hvorvidt de synergieffekter man i lovgivningsarbejdet har forventet og haft som formål²¹⁸ at virksomhederne skal efterleve, bærer mere præg af at have kortsigtet eller langsigtet virkning. Det er på kort sigt omkostningstungt for virksomhederne at opsætte et godt ESG-setup, men når de har setuppet er det nemmere at vedligeholde, og dermed på længere sigt en mindre og mindre udgift med positive virkninger på værdikæden og interne processer. Med den udvikling der har været i bæredygtighedsreguleringen, vides det endnu ikke, om ESG-arbejdet vil ende ud som en vedligeholdelsesopgave for virksomhederne, eller om der vedvarende vil blive pålagt nye krav. Ved sidstnævnte kræver det, at virksomhederne fortsat skal investere på kort sigt for at opnå compliance. Dette vil ligeledes have en indflydelse

²¹⁷ (Bjerre 2025)

²¹⁸ (“CSRD” 2022, betragtning 12)

på, hvorvidt virksomhederne betragter bæredygtighedsarbejdet som en investering eller som en forpligtelse.

Set ift. virksomhedernes konkurrenceevne på det globale marked, vil det have en negativ virkning på kort sigt grundet de øgede omkostninger og ressourceforbrug. På lang sigt kan det ligeledes være negativt, såfremt konkurrenterne ikke er omfattet af kravene, og derfor ikke har brugt de samme ressourcer, hvorfor de alt andet lige vil stå stærkere på markedet. Trods dette, vil virksomhederne muligvis kunne opnå en bedre position på markedet, ved at kunne dokumentere deres arbejde med bæredygtighed, som både er vigtigt for kunder, investorer og andre forretningspartnere i deres valg.

5.5 Deregulering eller forsimppling, herunder nye initiativer

Regulering opstår pga. en politisk bevæggrund. Som benævnt er målet med bæredygtighedsreguleringen, at EU kan opfylde Green Deal. En aftale som ligeledes skal holdes for øje ift. ovenstående diskussioner om hhv. EU's reguleringsmetode, omfanget af regulering og dets fordele og ulemper for medlemsstaternes virksomheder. Herunder skal særligt den offentlige debat ang. bæredygtighedsrapportering fremhæves, da størstedelen af medlemsstaternes virksomheder taler for, at der skal ske en markant deregulering, da kravene anses som værende for uigennemsigtige og ressourcetunge.²¹⁹ På den anden side er klimaforandringerne og Green Deal, som først og fremmest pålægger medlemsstaterne, herigennem også virksomhederne, at foretage visse tiltag og initiativer for at forbedre klima og miljø. Det er derfor alt andet lige fornuftigt, at der implementeres en fælles regulering eller standard for at kunne opnå de fælles mål, og derigennem ideelt skabe gennemsigtighed.²²⁰ Der er fra Kommissionens side udarbejdet et forslag til ændringer af CSRD og CSDDD, kaldet omnibuspakken. Forinden en gennemgang af disse, er det relevant at diskutere EU's diskurs ift. omnibuspakken, særligt brugen af ordene *deregulering* og *simplificering*. Årsagen til dette er, at *deregulering* i Europa anses, som værende politisk ukorrekt,²²¹ hvorimod ordet *simplificering* i stedet anvendes, for at anerkende behovet for forenkling af reglerne, men uden at anerkende behovet for færre regler og mindre bureaukrati.²²² Marie Bjerre, beskriver denne problematik, og siger bl.a.:

²¹⁹ (RAUN, FISCHER, and NØRGAARD 2025)

²²⁰ (RAUN, FISCHER, and NØRGAARD 2025)

²²¹ (Bjerre 2025, første afsnit)

²²² (Bjerre 2025, første afsnit)

“Da Polens premierminister Donald Tusk for nylig sagde "deregulering", skabte det stor røre i Europa-Parlamentet. Nogle mener, at en grønnere fremtid kræver flere regler.

(...)

Men hvorfor er det blevet en sandhed, at mere bureaukrati fører til mere bæredygtighed?”²²³

Dette illustrerer, at der i EU er usikkerhed om håndteringen af bæredygtighedsregulering, og at man forsøger at balancere og imødekomme hensyn, der opfattes som modstridende. Der er set en udvikling på området fra soft-law til hard-law, men der kan dog argumenteres for, at det med implementeringen er begyndt at gå baglæns igen. Først har man udarbejdet CSRD, som på overordnet plan har beskrevet kravene til bæredygtighedsrapportering. Dernæst har man forsøgt at specificere denne en smule, for de absolut største virksomheder gennem CSDDD, som egentlig blot på overordnet plan beskriver kravene for due diligence. ESRS-standarderne er de mest specificerede og konkrete reguleringer på området, som kan anvendes af virksomheder. Imidlertid er det blevet besluttet, at man alligevel ikke vil udarbejde sektorspecifikke standarder fra Kommissionens side.²²⁴ Det viser, at det ift. de oprindelige mål for CSRD, reguleringsmæssigt går baglæns. Dette er dog ikke ensbetydende med en dårlig udvikling, men da der ses en tendens til, at man i Europa *“ikke tør tale om behovet for færre regler og mindre bureaukrati”²²⁵*, er det opsigtsvækkende, at der alligevel kommer visse forslag, som må kunne klassificeres som deregulering.

I november 2024 kom Det Europæiske Råd med en pressemeddelelse ang. Budapesterklæringen, som bl.a. beskriver målet om at reducere indberetningskravene for virksomheder i EU med mindst 25%.²²⁶ Hvilket er noget Ursula Von der Leyen, Europa-Kommissionens formand, har udtalt sig om. Hun siger, at man herved vil forbedre konkurrenceevnen i Europa, samt reducere den byrde der er ifm. bureaukratiet. Hertil tilføjede hun, at dette særligt skal ske ved at mængden af overflødige og overlappende datapunkter reduceres.²²⁷ EU har et fælles budget og dermed sin egen økonomi. Denne bliver administreret og fastlagt af EU-institutionerne, og finansieret af medlemsstaterne. Dette er af relevans, da det påvirker, hvilke muligheder EU har for at få gennemført tiltag i Unionen. Derfor ønsker man i EU også at øge både offentlig og privat investering,²²⁸ hvilket formentlig også vil kunne

²²³ (Bjerre 2025, afsnit “Mindre papir – mere fremtid”)

²²⁴ Se afsnit 5.5.2

²²⁵ (Bjerre 2025, første afsnit)

²²⁶ (Det Europæiske Råd 2024, pkt. 4)

²²⁷ (Volhard et al. 2024, afsnit “Description”)

²²⁸ (Det Europæiske Råd 2024, afsnittet “Fremtidsegnet finansiering”)

forbedre den reguleringsmæssige byrde. Med den nuværende begrænsede økonomiske kapacitet ses en tendens til, at reguleringen bliver mere overordnet, i stedet for specifik og effektivt implementeret. Dette vil stille virksomhederne i Unionen bedre, da den regulatoriske byrde i EU er signifikant højere end i tredjelande.²²⁹ Dette taler ind i, at der skal ske en ændring på bl.a. bæredygtighedsrapporteringsområdet, for at virksomheder effektivt kan opfylde kravene, og stå konkurrencedygtigt på det internationale marked. Samtidig med at det sikres, at målene for klima og miljø i EU opnås iht. Green Deal og Parisaftalen. Dette har Kommissionen forsøgt at sikre gennem omnibuspakken, som står beskrevet i de følgende to afsnit 5.5.1 og 5.5.2.

5.5.1 Omnibus I - COM(2025)80

Det første forslag i omnibuspakken, COM(2025)80, har til hensigt at udskyde anvendelsen af CSDDD samt visse bestemmelser i CSRD.²³⁰ Det skal bemærkes at forslaget indeholder en frist for implementeringen, den 31. december 2025.²³¹ Hermed forsøger Kommissionen med forslaget at mindske den byrde, der følger af bæredygtighedsrapportering og mindske de forpligtelser, der videreføres ned i værdikæden til mindre virksomheder.²³² Specifikt indebærer forslaget bl.a. en toårig udskydelse af gennemførelsesfase to og tre for bæredygtighedsrapportering. Det vil sige, at de virksomheder som efter CSRD har aflagt rapportering for regnskabsåret 2024, ikke bliver påvirket.²³³ Virksomhederne omfattet af første gennemførelsesfase, som ligeledes er omfattet af CSDDD, bliver trods dette påvirket iht. ændringerne ifm. omnibuspakken, som står beskrevet i afsnit 2.3.5. Det skal bemærkes, at det er et begrænset antal danske virksomheder, der vil blive omfattet af CSDDD.

Ændringerne forventes at kunne påvirke de omfattede virksomheders konkurrenceevne. Forventningen er, at virksomhederne med forslaget vil have en mindre compliance byrde, og bedre vil kunne forberede sig på rapporteringen gennem procedurer, politikker mv. Dermed

²²⁹ ("Study – Cutting red tape: assessing regulation impact and regulatory overreach by the European Commission" 2024)

²³⁰ ("Omnibus I - COM(2025)80" 2025, "Explanatory memorandum", 1. context of the proposal, reasons for and objectives of the proposal, general context and objectives, sidste afsnit)

²³¹ ("Omnibus I - COM(2025)80" 2025, legislative financial and digital statement, 1. Framework of the proposal/initiative, 1.5 Grounds for the proposal/initiative)

²³² ("Omnibus I - COM(2025)80" 2025, "Explanatory memorandum", 1. context of the proposal, reasons for and objectives of the proposal, specific context and objectives of this proposal regarding the CSRD, afsnit 6)

²³³ ("Omnibus I - COM(2025)80" 2025, betragtning 3 og 4)

kan de få udnyttet deres ressourcer på bedre vis, end hvad er muligt med den nugældende regulering.²³⁴

Endvidere ønsker Kommissionen med dette forslag at revurdere ESRS-standarderne. De vil forenkle og strømline ESRS, for at give en øget grad af klarhed og retssikkerhed for virksomhederne. Kommissionen vil hurtigst muligt vedtage nødvendige delegerede retsakter, senest seks måneder efter at den foreslåede ændring af CSRD træder i kraft.²³⁵ Antallet af obligatoriske ESRS-datapunkter vil blive reduceret væsentligt, og de der anses for at være mindst vigtige for bæredygtighedsrapporteringens generelle formål fjernes. Kvantitative datapunkter skal prioriteres frem for beskrivende tekst. Derudover skal det gøres tydeligere, hvilke datapunkter der er obligatoriske, og hvilke der er frivillige. Revisionen skal endvidere forbedre overensstemmelsen med anden EU-lovgivning, samt skal der laves tydeligere vejledning i, hvorledes virksomhederne skal anvende den dobbelte væsentlighedsvurdering. Dette skal gøres for at sikre, at der kun rapporteres om information, der er væsentlig, og derudover sikre at der ikke bruges uforholdsmæssige ressourcer på at foretage den dobbelte væsentlighedsvurdering.²³⁶

5.5.2 Omnibus I - COM(2025)81

Det andet forslag i omnibuspakken, COM(2025)81, vil lempe anvendelsesområdet af CSRD. Det skal bemærkes, at der ikke er en specifik dato for implementeringen af dette forslag. Lempelsen medfører, at kravene for at være underlagt CSRD ændres til at virksomheder skal have over 1000 ansatte, omsætning på mere end 50 mio. euro eller en balancesum på mere end 25 mio. euro.²³⁷ Denne ændring vil alt andet lige medføre en ændring i Årsregnskabslovens størrelseskategorisering, hvormed begrebet store virksomheder vil nærme sig scopet for CSDDD, se mere herom i afsnit 2.5.

Forslaget vil endvidere fratage Kommissionens mulighed for at indføre sektorspecifikke standarder gennem delegerede retsakter. Endvidere vil man med forslaget sikre, at

²³⁴ ("Omnibus I - COM(2025)80" 2025, legislative financial and digital statement, 1. Framework of the proposal/initiative, 1.3.3 Expected result(s) and impact)

²³⁵ ("Omnibus I - COM(2025)80" 2025, "Explanatory memorandum", 1. context of the proposal, Specific context and objectives of this proposal regarding the CSRD, afsnit 8)

²³⁶ ("Omnibus I - COM(2025)80" 2025, "Explanatory memorandum", 1. context of the proposal, Specific context and objectives of this proposal regarding the CSRD, afsnit 8)

²³⁷ ("Omnibus I - COM(2025)81" 2025, Explanatory memorandum, 1. Context of the proposal, Specific context and objectives of this proposal regarding the CSRD, afsnit 6, pkt. 1)

virksomheder ikke skal indhente oplysninger fra virksomheder i deres værdikæde med færre end 1000 ansatte, hvis de oplysninger man efterspørger, går udover de frivillige standarder udformet af EFRAG.²³⁸ Formålet er at beskytte de mindre virksomheder mod overdrevne krav fra de store virksomheder, som efter omnibuspakken vil være omfattet af CSRD. Samtidig foreslås det, at der indføres en mere proportionel standard for den frivillige bæredygtighedsrapportering, for de virksomheder som ikke er eller ikke længere vil være omfattet af CSRD.²³⁹

²³⁸ ("Omnibus I - COM(2025)81" 2025, 5. Other elements, Detailed explanation of the specific provisions of the proposal, Corporate Sustainability Reporting Directive, midt side 15)

²³⁹ ("Omnibus I - COM(2025)81" 2025, Legislative financial and digital statement, 1. Framework of the proposal/initiative, 1.3.2. Specific objective(s), pkt. 3)

6. Historisk perspektivering

Med henvisningen til det historiske aspekt nævnt i indledningen uddybes dennes vigtighed i relation til specialet i det følgende. De allerede nævnte globale initiativer, som FN's Global Compact og OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder, har været centrale for virksomheders inkorporering af frivillig rapportering i løbet af 2000'erne. Derudover har Kommissionen i 2001 offentliggjort et *Green Paper* med det formål at fremme den europæiske ramme for netop virksomhedernes sociale ansvar.²⁴⁰ Her har begrebet Corporate Social Responsibility (forkortet CSR) fået en mere systematisk og metodisk betydning. Begrebet defineres ifølge Kommissionens *Green Paper* på følgende måde:

*“Most definitions of corporate social responsibility describe it as a concept whereby companies integrate social and environmental concerns in their business operations and in their interaction with their stakeholders on a voluntary basis.”*²⁴¹

Det vil sige, at der er tale om virksomhedernes samfundsansvar herunder både socialt og i relation til miljø. På trods af at specialet er afgrænset fra social-delen, er dette et relevant aspekt at have med ift. den historiske udvikling.

Dette frivillige tiltag har bidraget til at Kommissionen i 2014 vedtog Direktiv 2014/95/EU, i daglig tale kaldet Non-Financial Reporting Directive (forkortet NFRD). Formålet med dette var bl.a., at de oplysninger om både miljømæssige og sociale forhold, som virksomhederne offentliggjorde, skulle gøres mere gennemsigtige.²⁴² Med NFRD blev rapportering om CSR-emner gjort obligatorisk.²⁴³

Begrebet governance har, ligesom CSR, historisk været i udvikling, men blev særligt et omdrejningspunkt i den offentlige debat tilbage i 00'erne, efter en række virksomhedsskandaler²⁴⁴ påviste, at der i særdeleshed manglede transparens og ansvarlighed i ledelsesstrukturen. Governance var først centreret om det finansielle marked, men blev i løbet af 00'erne og 10'erne sat i sammenhæng med særlig bæredygtighed og samfundsansvaret, og dermed udvidede anvendelsesområdet til horisontalt at indgå i alle sektorer. Begrebet har

²⁴⁰ (“Green paper - Promoting a European framework for corporate social responsibility” 2001)

²⁴¹ (“Green paper - Promoting a European framework for corporate social responsibility” 2001, afsnit 2. What is corporate social responsibility, pkt. 20)

²⁴² (“NFRD” 2014, betragtning 1)

²⁴³ (“NFRD” 2014, art. 1)

²⁴⁴ (“Twenty Years Later: The Lasting Lessons of Enron” 2021)

dermed udviklet sig fra at være et selvstændigt krav til et redskab for, at virksomheders ledelser kan nå i mål med de ansvarsområder, som samfundet betragter som deres.

Med Parisaftalen i 2015 og den heraf følgende Green Deal hævede EU ambitionsniveauet for de miljø- og klimarelaterede mål, man i Unionen ønsker at opnå. Det krævede derfor en opstramning på reguleringen af virksomheders rapportering. NFRD medførte ingen delegerede retsakter i form af detaljerede standarder, ligesom direktivet ikke medførte påtvungen revision. Dette er to elementer, som er vigtige for at opnå en dybdegående og gennemsigtig bæredygtighedsrapportering. Derfor har Kommissionen vedtaget CSRD, som netop udvider kravene til store virksomheder på bl.a. disse områder.²⁴⁵

Hermed ses en udvikling fra brede globale initiativer uden bindende retsvirkning, mod en inkorporering af ikke-finansielle oplysninger i visse virksomheders rapporteringen, til mere konkret og bindende EU-regulering, som gennemgået i specialet.

Dette medfører naturligvis også, at der er sket en betydelig ændring i opfattelsen af virksomheders samfundsansvar over tid. Området som virksomheder anses at have ansvar for, er markant udvidet, og forventningerne til virksomhedernes bevidsthed om både sociale og miljømæssige forhold er øget.

Det historiske aspekt illustrerer, at ESG-mekanismen er dynamisk. Derudover understøtter det specialets forventning om en udbygning af bæredygtighedsregulering, samt at bæredygtighed og samfundsansvaret i højere grad rykkes fra medlemsstaterne til virksomhederne, da det er disse aktører, som er mest nærliggende til at skabe reel forandring. Virksomhederne er i højere grad blevet pålagt informationspligter, som den historiske udvikling illustrerer, men med den nyeste regulering nærmer man sig at pålægge dem handlepligter. Dermed forventes det, at der med tiden vil blive pålagt virksomhederne flere handlepligter, da dette vil skabe det største bidrag til udviklingen. Det skal dog bemærkes, at omnibuspakken ligeledes viser, at udviklingen ikke skal forhastes, og at virksomhederne og det globale marked har en afgørende rolle for at sætte tempoet på bæredygtighedsudviklingen.

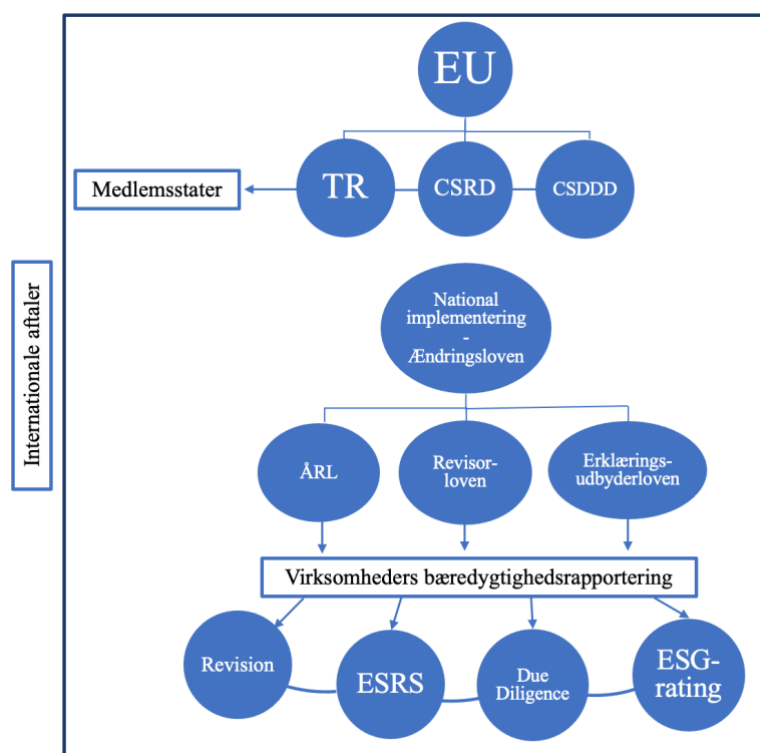
²⁴⁵ ("Differences Between the CSRD and the NFRD", n.d.)

7. Konklusion

Internationale aftaler sætter i høj grad kursen for EU's reguleringsramme på bæredygtighedsområdet. EU anvender hovedsageligt direktiver til at implementere bæredygtighedsrapportering. Det ses tydeligt, at EU i højere grad end tidligere retter opmærksomheden mod medlemsstaternes virksomheder og anser dem som de aktører, der i sidste ende skal realisere målene i de internationale aftaler. CSRD er dermed det mest ambitiøse initiativ fra EU og forventes at skabe de største ændringer i bæredygtighedstilgangen hos virksomhederne. Den indfører informationspligter, som virksomhederne skal forholde sig til, og danner dermed grundlaget for fremtidige bæredygtighedsinitiativer. Hvordan virksomhederne skal håndtere dette, er yderligere specificeret i bl.a. CSDDD, som pålægger visse virksomheder handlepligter, ved at konkretisere due diligence-informationspligten i CSRD. Sammenfattende for ovenstående analyse af reguleringsrammen vurderes det som værende ulogisk at udarbejde et direktiv, der yderligere udbygger due diligence-forpligtelsen i CSRD. CSDDD og CSRD har samme retskildeværdi, men forskellige nuancer af hard-law, hvilket bidrager til at øge kompleksiteten af bæredygtighedsreguleringen.

Store danske virksomheder har gennem CSRD og særligt ESRS fået udvidet deres forpligtelser i form af, at de skal foretage dobbelt væsentlighedsvurdering. Herunder at de skal rapportere om aktiviteter upstream og downstream i værdikæden samt rapportere om både indtrufne og fremtidige hændelser. Dertil kommer også en øget forpligtelse i form af kravet om verifikation fra en uvildig tredjepart. Disse regulatoriske krav bidrager med endnu et lag til bæredygtighedsrapporteringen, og det kan dermed fastslås, at reguleringen heraf må betragtes som en gordisk knude - komplekst og uigennemsigtigt for virksomhederne at begive sig i gang med. Nedenstående figur 7 illustrerer en simplificering af de horisontale og vertikale virkninger af EU-regulering og den nationale implementering.

Figur 7

Virksomhedernes bæredygtighedsengagement og -indsats drives i høj grad af, hvad der gavner deres konkurrenceevne, fordi reguleringsrammen udelukkende består af informationspligter. Derfor bør virksomhederne være særligt opmærksomme på potentielle faldgruber ifm. deres rapportering. Gennemgående for faldgruberne er, at de hører under begrebet greenwashing. Det vil sige, at alt, der i samfundsdebatten betragtes som en overtrædelse af bæredygtighedsansvaret, omtales som greenwashing. Da greenwashing ikke er et reguleringsdefineret begreb, kan det dække over al manglende opfyldelse af bæredygtighedsansvar. Det forventes, at det samme vil ske ved domstolene i fremtidige sager. Virksomhederne kan mitigere risikoen for greenwashing ved at sikre, at bæredygtighed implementeres i strategien, herunder i politikker og procedurer, samt ved at rapportere gennemsigtigt om særlig datakvalitet og mangel på data.

Kommissionens omnibuspakke understøtter, at den nuværende regulering på bæredygtighedsområdet er for kompleks og ikke understøtter virksomheder i at udarbejde en gennemsigtig bæredygtighedsrapport. Denne vil alt andet lige medføre, den af samfundet efterspurgte, deregulering på området, som skal understøtte virksomhedernes arbejde med bæredygtighedsrapportering. Omnibuspakken kan betragtes som et forsøg på at udrede den gordiske knude af regulering.

På baggrund af ovenstående analyse konkluderes det, at der i Danmark ikke er opbygget en tilstrækkelig mekanisme for tilsyn og håndhævelse, og at der med al sandsynlighed ikke vil opnås afskrækkende effekt ved en domstols afsagt sanktionering. Virksomhederne bliver i større grad motiveret af risikoen for skade på deres omdømme, samt de krav, der stilles fra deres kunder og samarbejdspartnere, end de gør af de fastlagte sanktioner. Det er dermed ikke bøder som virksomhederne frygter, men nærmere en samfundsrevet sanktion, der direkte påvirker både konkurrenceevne og markedsandel.

8. Litteraturliste

EU-regulering

“EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV (EU) 2024/1760 af 13. juni 2024 om virksomheders due diligence i forbindelse med bæredygtighed og om ændring af direktiv (EU) 2019/1937 og forordning (EU) 2023/2859. (CSDDD) EUR-Lex.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:32024L1760>.

“EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV (EU) 2022/2464 af 14. december 2022 om ændring af forordning (EU) nr. 537/2014, direktiv 2004/109/EF, direktiv 2006/43/EF og direktiv 2013/34/EU for så vidt angår virksomheders bæredygtighedsrapportering.” 2022. (CSRD) EUR-Lex.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022L2464>.

“EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV (EU) 2022/2555 af 14. december 2022 om foranstaltninger til sikring af et højt fælles cybersikkerhedsniveau i hele Unionen, om ændring af forordning (EU) nr. 910/2014 og direktiv (EU) 2018/1972 og om ophævelse af di.” 2022. (NIS 2-direktivet) EUR-Lex.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A32022L2555>.

“EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2014/95/EU af 22. oktober 2014 om ændring af direktiv 2013/34/EU for så vidt angår offentliggørelse af ikke-finansielle oplysninger og oplysninger om mangfoldighed for visse store virksomheder og koncerner.” 2014. (NFRD) EUR-Lex.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/ALL/?uri=celex:32014L0095>.

“EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2004/109/EF af 15. december 2004 om harmonisering af gennemsigtighedskrav i forbindelse med oplysninger om udstedere, hvis værdipapirer er optaget til handel på et reguleret marked, og om ændring af direktiv 2001/34/E.” 2004. EUR-Lex.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=celex%3A32004L0109>.

“EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2013/34/EU af 26. juni 2013 om årsregnskaber, konsoliderede regnskaber og tilhørende beretninger for visse virksomhedsformer, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/43/EF og om ophævelse af Rådets d.” 2013. EUR-Lex.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0034&from=en>.

“EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) 2020/852 af 18. juni 2020 om fastlæggelse af en ramme til fremme af bæredygtige investeringer og om ændring af forordning (EU) 2019/2088” 2020. (Taksonomiforordningen) EUR-Lex.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0852>.

“EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) 2024/1689 af 13. juni 2024 om harmoniserede regler for kunstig intelligens og om ændring af forordning (EF) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 og (EU) 2019/2144.” 2024. (AI forordningen) EUR-Lex.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/ALL/?uri=CELEX:32024R1689>.

“EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) 2019/2088 af 27.

november 2019 om bæredygtighedsrelaterede oplysninger i sektoren for finansielle tjenesteydelser.” 2019. (Disclosureforordningen) EUR-Lex.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/ALL/?uri=CELEX:32019R2088>.

“EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) 2024/3005 af 27.

november 2024 om gennemsigtighed og integritet i aktiviteter vedrørende miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige (ESG) vurderinger, og om ændring af forordning (EU) 2019/2088 og (EU) 2023/2859” 2024. (ESG-vurderingsforordningen) EUR-Lex.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:32024R3005>.

“EUROPEAN COMMISSION Brussels, 26.2.2025 COM(2025) 80 final 2025/0044 (COD)

Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT.” 2025. European Commission. (Omnibus I . COM(2025)80)

https://finance.ec.europa.eu/document/download/29624c4a-94e1-4b47-b798-db7883f79c87_en?filename=proposal-postponing-requirements-csrd-transposition-deadline-application-csddd_en.pdf.

“EUROPEAN COMMISSION Brussels, 26.2.2025 COM(2025) 81 final 2025/0045 (COD)

Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT.” 2025. European Commission. (Omnibus I . COM(2025)81)

https://finance.ec.europa.eu/document/download/161070f0-aca7-4b44-b20a-52bd879575bc_en?filename=proposal-directive-amending-accounting-audit-csrd-csddd-directives_en.pdf.

“KOMMISSIONENS DELEGEREDE FORORDNING (EU) 2023/2772 af 31. juli 2023 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/34/EU for så vidt angår standarder for bæredygtighedsrapportering.” 2023. (ESRS 1 og ESRS 2) EUR-Lex.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:32023R2772>.

National regulering

“Bekendtgørelse 2024-05-24 nr. 522 om obligatorisk efteruddannelse af godkendte revisorer.” 2024. (BKG om efteruddannelse) Karnov.

<https://pro.karnovgroup.dk/b/documents/7000959347?tab=amends>.

“Lov 2024-05-22 nr. 480 om ændring af årsregnskabsloven, revisorloven og forskellige andre love.” 2024. (Ændringsloven) Karnov.

<https://pro.karnovgroup.dk/b/documents/7000974351?tab=karnov#L2024480>.

“Lov 2025-01-28 nr. 52 om uafhængige erklæringsudbydere vedrørende bæredygtighedsrapportering.” 2025. (Erklæringsudbyderloven) Karnov.

<https://pro.karnovgroup.dk/b/documents/7000974352?tab=karnov>.

“Revisorloven.” 2025. Karnov.

<https://pro.karnovgroup.dk/b/documents/7000975552?tab=karnov>.

“Årsregnskabsloven.” 2024. Karnov.

<https://pro.karnovgroup.dk/b/documents/7000974359?tab=karnov>.

Tryksager

Nielsen, Linda, Lone W. Mouyal, and Flemming S. Pristed. 2024. *Bæredygtighedsret*. 2. udgave ed. N.p.: Djøf.

Artikler

Bjerre, Marie. 2025. “Marie Bjerre: Europas fremtid skal ikke gå tabt i papirnusseri og paragrafrytteri.” *Altinget*, April 20, 2025.

<https://www.altinget.dk/artikel/marie-bjerre-europas-fremtid-skal-ikke-gaa-tabt-i-papirnusseri-og-paragrafrytteri>.

RAUN, KATRINE G., JOHANNE M. FISCHER, and SIGNE D. NØRGAARD. 2025. “EU vil mindske udskældt bøvl for virksomheder.” *Børsen*, januar 20, 2025.

<https://borsen.dk/nyheder/baeredygtig/eu-vil-mindske-udskaeldt-bovl-for-virksomheder>.

Videnskabelige artikler

Heidelberg, Joachim K., and Nikola Soskic. 2021. “ESG-rating, forskellighed & bæredygtighed.” research-api.cbs.dk.

https://research-api.cbs.dk/ws/portalfiles/portal/68334298/1155566_ESG_rating_forskellighed_og_baeredygtighed.pdf.

Pedersen, Esben Rahbek Gjerdrum, and Kristi R. Andersen. 2023. “Greenwashing: A Broken Business Model.” CBS Research Portal.

https://research-api.cbs.dk/ws/portalfiles/portal/96633941/pedersen_et_al_greenwashing_publishersversion.pdf.

Vejledninger

“Bæredygtighedsrapporteringsdirektivet (CSRD).” 2024. Finanstilsynet.

<https://www.finanstilsynet.dk/finansielle-maer/baeredygtighedsoplysninger/baeredygtighedsrapporteringsdirektivet-csrd>.

“CSDDD.” 2024. Finanstilsynet.

<https://www.finanstilsynet.dk/lovgivning/eu-lovsamling/csddd>.

“Direktiv om virksomheders due diligence i forbindelse med bæredygtighed (CSDDD).”

2025. Erhvervsstyrelsen.

<https://erhvervsstyrelsen.dk/corporate-sustainability-due-diligence-directive-csddd>.

“Omnibus-forslag om forenkling af bæredygtighedsregulering | erhvervsstyrelsen.dk.” 2025.

Erhvervsstyrelsen.

<https://erhvervsstyrelsen.dk/omnibus-forslag-om-forenkling-af-baeredygtighedsregulering>.

“Q&A on simplification omnibus I and II.” 2025. European Commission.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_25_615.

“Taksonomiforordningen.” 2024. Finanstilsynet - Taksonomiforordningen.

<https://www.finanstilsynet.dk/finansielle-temaer/baeredygtighedsoplysninger/taksonomiforordningen-tr>.

“Vejledning om Dobbelt væsentlighedsvurdering (DVV).” 2025. Erhvervsstyrelsen.dk.

<https://erhvervsstyrelsen.dk/vejledning-dobbelt-vaesentlighedsvurdering>.

“Vejledning om Eksamen for revisorer.” 2025. Erhvervsstyrelsen.dk.

<https://erhvervsstyrelsen.dk/vejledning-eksamen-revisorer>.

Domstolsafgørelse

“V.L.D. afsagt den 1. marts 2024, BS-472/2022-VLR.” (Danish Crown dommen) 2024.

Karnov.

<https://pro.karnovgroup.dk/b/documents/7000956942?dq=BS-472%2F2022-VLR#DDB2023001009>.

Hjemmesider

“CSRD transposition tracker.” 2025. Accountancyeurope.eu.

<https://accountancyeurope.eu/wp-content/uploads/2025/01/CSRD-transposition-tracker-January-2025-update.pdf?v1>.

“Den europæiske grønne pagt.” 2025. consilium.europa.eu.

<https://www.consilium.europa.eu/da/policies/european-green-deal/>.

Det Europæiske Råd. 2024. "Budapesterklæring om den nye aftale om europæisk konkurrenceevne." Consilium.europa.eu.

<https://www.consilium.europa.eu/da/press/press-releases/2024/11/08/the-budapest-declaration/>.

"Differences Between the CSRD and the NFRD." n.d. Csr-directive.eu.

<https://csrd-directive.eu/csrd-objectives-challenges/csrd-nfrd-differences/?utm>.

"EU og Paris-aftalen: På vej mod klimaneutralitet." 2023. Europarl.europa.eu.

<https://www.europarl.europa.eu/topics/da/article/20191115STO66603/eu-og-paris-aftalen-pa-vej-mod-klimaneutralitet>.

"Green paper - Promoting a European framework for corporate social responsibility." 2001. Eur.lex.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52001DC0366>.

"Kompetencefordelingen i Den Europæiske Union | EUR-Lex." 2022. EUR-Lex.

<https://eur-lex.europa.eu/DA/legal-content/summary/division-of-competences-within-the-european-union.html>.

"MSCI Metodologi (2020) MSCI ESG Ratings Methodology." 2021. MSCI.

<https://www.msci.com/sustainability-and-climate-methodologies>.

"NUMMER: 245 CSDDD." 2024. regelforum.dk.

<https://regelforum.dk/anbefalinger/csddd>.

“Parisaftalen (klimateftale fra 2015) - Målsætninger.” 2025. Lex - Danmarks

Nationalleksikon.

https://lex.dk/Parisaftalen_-_klimateftale_fra_2015.

“Rating the Raters: Evaluating how ESG Rating Agencies Integrate Sustainability

Principles.” 2019. MDPI.

<https://www.mdpi.com/2071-1050/11/3/915>.

“Study – Cutting red tape: assessing regulation impact and regulatory overreach by the European Commission.” 2024. European Economic and Social Committee.

<https://www.eesc.europa.eu/en/work-with-us/public-procurement/low-and-middle-value-contracts/study-cutting-red-tape-assessing-regulation-impact-and-regulatory-overreach-european-commission>.

“The History of Environmental Social And Governance (ESG).” 2024. IBM.

<https://www.ibm.com/think/topics/environmental-social-and-governance-history>.

“Twenty Years Later: The Lasting Lessons of Enron.” 2021. Harvard Law School Forum on

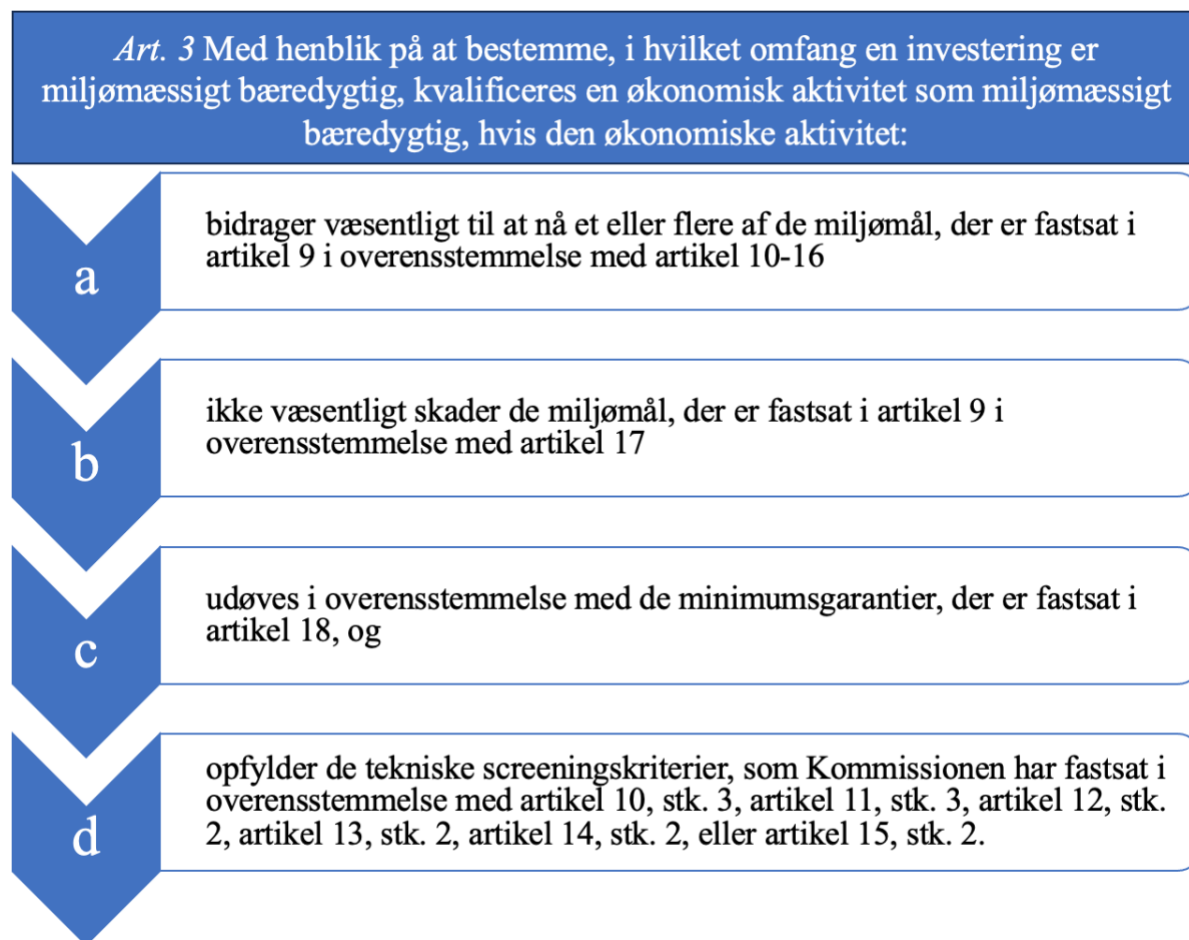
Corporate Governance. <https://corpgov.law.harvard.edu/2021/04/05/twenty-years-later-the-lasting-lessons-of-enron/>.

Volhard, Patricia, John Young, Jin-Hyuk Jang, and Harry Just. 2024. "EU Sustainability Reporting: EU Commission President Foreshadows Omnibus Law." Debevoise & Plimpton LLP.

<https://www.debevoise.com/insights/publications/2024/11/eu-sustainability-reporting-eu-commission-pres>.

9. Bilag

Bilag 1 - Kriterier for at økonomiske aktiviteter er miljømæssigt bæredygtige, TR art. 3²⁴⁶

²⁴⁶ ("Taksonomiforordningen" 2020, art. 3)

Bilag 2 - De seks miljømål, TR art. 9

1 Modvirkning af klimaændringer Gennem økonomiske aktiviteter bidrage til at stabilisere drivhusgaskoncentrationen i atmosfæren ved enten at i) undgå eller nedbringe drivhusgasemissioner, eller ii) øge drivhusgasoptag. TR art. 10 beskriver hvornår det er væsentlig bidrag og de tekniske screeningskriterier bestemmer hvornår en bestemt aktivitet bidrager hertil	2 Tilpasning til klimaændringer Tilpasse økonomiske aktiviteter så de ikke bliver påvirket negativt af disse. Art. 11 beskriver hvornår der er tale om tilpasning til klimaændringer, og de tekniske screeningskriterier bestemmer hvornår en bestemt aktivitet bidrager hertil	3 Bæredygtig anvendelse og beskyttelse af vand- og havressourcer Økonomiske aktiviteter skal bidrage til at beskytte hav- og vandområder. Art. 12 beskriver hvornår der er tale om dette og de tekniske screeningskriterier bestemmer hvornår aktivitet bidrager hertil
4 Omstilling til en cirkulær økonomi Bidrage til at omstille forbruget af ressourcer i en mere cirkulær retnings, bevare ressourcers værdi længst muligt. Art. 13 beskriver hvornår der er tale om dette og de tekniske kriterier bestemmer hvornår en aktivitet bidrager hertil	5 Forebyggelse og bekæmpelse af forurening Bidrage til at forebygge og bekæmpe forurening af luft, vand eller jord, samt minimere negativ indvirkning på menneskers sundhed og miljøet. Art. 14 beskriver hvornår der er tale om dette og de tekniske screeningskriterier bestemmer hvornår en aktivitet bidrager hertil	6 Beskyttelse og genopretning af biodiversitet og økosystemer Bidrage til at beskytte eller genoprette biodiversitet samt beskytte eller opnå en god tilstand i økosystemer. Art. 15 beskriver hvornår der er tale om dette og de tekniske screeningskriterier bestemmer, hvornår aktiviteten bidrager hertil

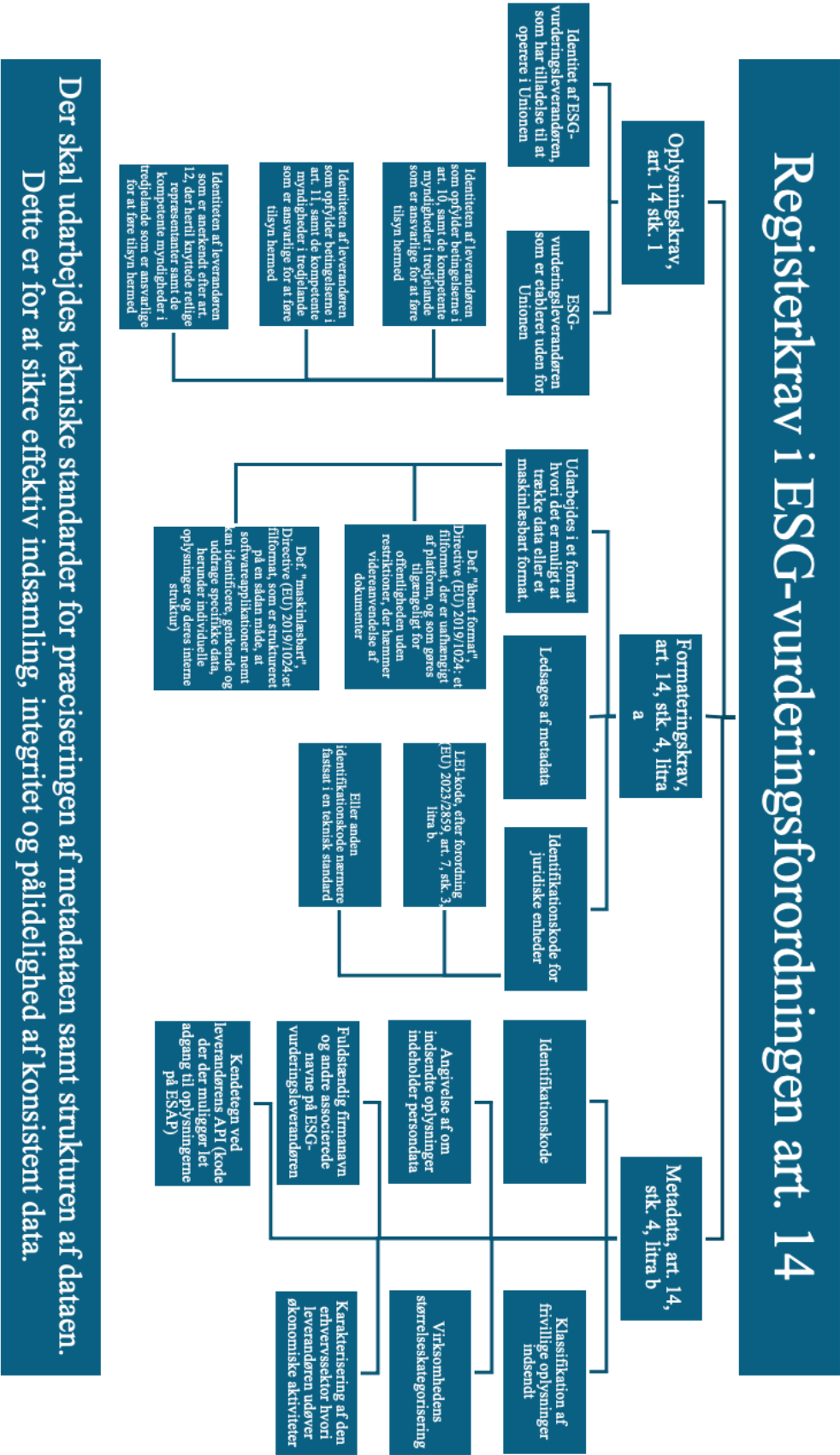
247

²⁴⁷ ("Taksonomiforordningen" 2020, art. 9) og ("Taksonomiforordningen" 2024, afsnit hvad er de seks miljømål)

Bilag 3 - Mindste krav til oplysninger i ESRS 2

MDR-P	MDR-A	MDR-M	MDR-T
Mindstekrav til politikker Obligatoriske mindstekrav for alle politikker: • Politikkens centrale indhold, generelle mål og væsentlige IRO'er som politikken berører. • Anvendelsesområde. • Hvilket ledelsesniveau som påtager sig ansvaret for gennemførelse. • Hertil ydermere 3 mindstekrav kun hvis relevant. Jf. ESRS 2, afsnit 4.2, pkt. 65	Mindstekrav til foranstaltninger For alle foranstaltninger skal offentliggøres • Oplistning af vigtigste foranstaltninger i rapporterings året samt i fremtiden, og hvordan disse bidrager til at opfylde politikmål. • Omfanget af foranstaltningerne, bl.a. aktiviteter i værdikæden. • Tidshorisonter for gennemførelse af foranstaltningerne. • Vigtigste foranstaltninger der er truffet for at afhjælpe faktiske væsentlige virkninger. • Oplysninger om fremskridt med foranstaltninger. Jf. ESRS 2, afsnit 4.2, pkt. 68	Mindstekrav til parametre For hvert parameter skal offentliggøres • Offentliggørelse af alle parametre som er anvendt til at konkludere på resultater af IRO'er. • Metoder og antagelser der rapporteres på. • Om vurderingen af parameteren er valideret af en ekstern part. • Præcis beskrivelse af parameteren Jf. ESRS 2, afsnit 5, pkt. 77	KPI'er for effektiviteten af øvrige MDR-områder. For hvert mål skal offentliggøres • Forholdet mellem målet og relevante politikmålsætninger. • Det definerede målniveau, dermed om det er relativt eller absolut. • Målets omfang for bl.a. aktiviteter og værdikæden. • Referenceværdi og basisår for at kunne følge fremskridt. • Perioden hvori målet skal opnås. • Metode og antagelser til at fastlægge målet. • Om miljømålene er baseret på videnskabelig dokumentation. • Resultater ift. offentliggjorte mål, om der er foretaget væsentlige ændringer i målet eller det underliggende grundlag, og hvordan målene overvåget og revideres Jf. ESRS 2, afsnit 5, pkt. 80

Bilag 4 - Registerkrav i ESG-vurderingsforordningen art. 14

Bilag 5 - Offentliggørelses krav om informationer fra ESG-vurderingsleverandører

Offentliggørelse af følgende informationer på hjemmeside:

- Anvendte vurderingsmetode og eventuelle ændringer, samt tidshorisont
- Anvendt brancheklassifikation
- Overblik over datakilder og opdateringshyppighed
- Leverandørens ejerskabsstruktur
- Om vurderingen er baseret på videnskabelig dokumentation
- ESG-vurderingens formål og om denne omfatter risici og virkninger
- Vurderingens omfang og om det er udtrykt i absolut eller relativ værdi
- Generelle oplysninger prisfastsættelse
- Begrænsninger i datakilder, metode og andre oplysninger
- Risiko for interessekonflikter
- Hvis vurderingen omfatter E-faktoren, oplysninger om hvorvidt vurderingen tager hensyn til målsætningerne i Parisaftalen eller andre internationale aftaler

Bilag 6 - Skærbillede af anslag

